

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA ZELENINA

PROSINEC
2011

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Český hydrometeorologický ústav, Praha
Český statistický úřad, Praha
Generální ředitelství cel, Praha
Ministerstvo financí, Praha
Ministerstvo zemědělství, Praha
Státní zemědělský intervenční fond, Praha
Státní zemědělská a potravinářská inspekce, Brno
Zelinářská unie Čech a Moravy, Olomouc
Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha
Rynek owoców i warzyw, Polsko
Situačná a výhledová správa, VÚEPP Bratislava

Odbor rostlinných komodit MZe

Autorka:

Bc. Irena Buchtová MZe

Ředitelka odboru:

Ing. Eva Divišová MZe

*Autorka touto cestou děkuje za spolupráci všem uvedeným organizacím
a jejich odborným pracovníkům.*

Vydalo Ministerstvo zemědělství České republiky
Těšnov 17, 117 05 Praha I

internet: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7084-988-0, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk a distribuce TYPO – J. Jehlička, Třebichovice 9, 237 06 p. Libušín, e-mail: typo.jj@volny.cz

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
ZELENINA

PROSINEC 2011

OBSAH

Úvod	3
Souhrn	3
Zásahy státu a opatření EU u komodity zelenina	4
Světový a evropský trh	36
Pěstování zeleniny v ČR	40
Integrovaná produkce zeleniny v ČR	51
Skladovací kapacity v zelinářství ČR	52
Zpracovatelský průmysl v ČR	53
Spotřeba zeleniny v ČR	58
Cenový vývoj zeleniny v ČR	59
Zahraniční obchod se zeleninou v ČR	61
Přehledy o užití zeleniny	65
Přílohy - č. 1 - Přehledy zahraničního obchodu ČR se zpracovanou zeleninou	66
- č. 2 - Porovnání finančního vyjádření produkce zeleniny v ČR	70
- č. 3 - Důležité kontakty	71

ÚVOD

Předkládaná zpráva navazuje na Situační a výhledovou zprávu „Zelenina“, která byla vydaná v prosinci roku 2010. Cílem této Situační a výhledové zprávy je informovat o situaci v zeleninářském sektoru, dále o změnách a základních pravidlech, týkajících se společné organizace trhu u komodity zelenina. Použité informace jsou zpracovány podle dostupných informací k měsíci říjnu 2011, není-li uvedeno jinak.

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny podnikatelské subjekty k dispozici na územních pracovištích Agentur pro zemědělství a venkov (AZV), Krajských agentur pro zemědělství a venkov (KAZV), na pracovištích Agrární komory a v budově Ministerstva zemědělství. Dále jsou rovněž k dispozici na internetové adrese: <http://www.eagri.cz/>, navigace – zemědělství, rostlinné komodity, ovoce a zelenina, situační a výhledové zprávy.

SOUHRN

Rok 2010 byl mimořádně klimaticky nepříznivý pro naše i zahraniční pěstitele zeleniny. Vydatné srážky v jarních měsících omezily kultivační práce i výsadbu. Po chladném a na dešťové srážky bohatém květnu nastalo období vysokých teplot, což pro některé druhy zeleniny znamenalo zpomalení růstu. Začátkem srpna pak přišly opět mohutné přívalové deště, které způsobily rozvodnění některých menších vodních toků a zaplavení rozsáhlých okolních oblastí. Deštivé počasí dále omezovalo vjezd zemědělské mechanizace do polí a chemickou ochranu, což způsobilo vyšší zaplevelenost porostů. Největší škody způsobily povodně na Moravě, kde zničily již založené porosty zeleninových kultur. Dle odhadu bylo v květnu, červnu a srpnu roku 2010 povodněmi zcela zničeno zhruba 500 ha zeleninových ploch. Další přívalové deště ve třetí dekádě září opět zkomplikovaly pěstitelům vjezd do polí a přispěly k rozšíření zatopených míst. Tyto podmínky následně způsobily výrazné snížení produkce a rovněž skladovatelnost zeleniny.

Pěstební plochy v roce 2010 klesly na historicky nejnižší úroveň 13 396 ha, tj. meziroční snížení o další 3 %. Toto souvisí především s úbytkem pěstitelů, kteří s produkcí zeleniny z ekonomických důvodů skončili. Podle údajů ČSÚ klesla produkce zeleniny v roce 2010 o 14 % v porovnání s velmi slabou sklizní v roce 2009 a dosáhla 218,6 tis. t. K největšímu poklesu došlo zejména u produkce rajčat, kapusty, hlávkového zelí, mrkve, cibule a salátových okurek.

Rok 2011 byl z pěstitelského hlediska výborný; jaro roku 2011 bylo pro zelenináře velice příznivé, porosty byly za příznivých klimatických podmínek založeny včas a kvalitně. Slunečné počasí a optimální rozložení srážek za občasného užití doplňkové závlahy umožnilo zdárný vývoj porostů a brzkou sklizeň zeleniny v nejvyšší kvalitě. Plynulý odbyt zeleniny na trhu skončil začátkem června 2011, kdy nastaly značné problémy zejména pěstitelům listových salátů, paprik, rajčat a salátových okurek, které způsobila krize v důsledku rozšíření smrtelné nákazy způsobené bakterií E.coli v Německu. Tato ztráta důvěry spotřebitelů kvůli vnímaným rizikům pro lidské zdraví se začala pomalu obracet až po 2 – 3 měsících.

Ceny zemědělských výrobců zeleniny (CZV) v roce 2010 meziročně vzrostly o 32 %. K nárůstu CZV došlo prakticky u všech sledovaných zeleninových druhů. Největší zvýšení nastalo u hlávkového zelí, celeru, cibule, mrkve, hlávkové kapusty, salátu a paprik. Důvodem tohoto nárůstu cen byla jednak nižší sklizeň a jednak velmi nízké ceny v roce 2009. Na stejné úrovni roku 2009 zůstala cena česneku, okurek nakládaček a špenátu.

Od počátku roku 2011 se průměrné CZV většinou pohybovaly výrazně nad úrovní cen stejného období roku 2010. Po vypuknutí již zmiňované krize v souvislosti s bakterií E.coli ceny zeleniny výrazně klesly, a to především u hlávkového zelí, hlávkové kapusty, rajčat, paprik, salátu, kvěťáku a salátových okurek.

Celková bilance zahraničního obchodu ČR s čerstvou zeleninou je vysoce pasivní. Úhrnné pasivum v roce 2010 se v porovnání s předchozím rokem výrazně zvýšilo (+14 %) a dosáhlo 7,5 mld. Kč. Dovoz čerstvé zeleniny v roce 2010 vzrostl meziročně o necelé 3 % na 567,8 tis. t v celkové hodnotě 9,3 mld. Kč. Ze zemí EU pocházelo 513,7 tis. t čerstvé zeleniny, což představovalo 90% podíl z celkového objemu dovezené zeleniny. Nejvíce zeleniny pocházelo tradičně z Nizozemska (125,3 tis. t), Španělska (93,3 tis. t), Německa (91,2 tis. t), Itálie (44,1 tis. t) a Polska (39,2 tis. t).

Vývoz čerstvé zeleniny z ČR v roce 2010, včetně reexportu, mírně vzrostl na 99,1 tis. t v hodnotě téměř 1,8 mld. Kč, přičemž do zemí EU směřovalo 98,8 tis. t zeleniny. Oproti předchozímu roku se zvýšil vývoz zejména cibule, melounů, okurek salátových, paprik a listových salátů. Na Slovensko směřovalo 77,8 tis. t zeleniny, do Polska 6,3 tis. t a do Německa 6,1 tis. t zeleniny.

Stejně jako v zahraničním obchodě s čerstvou zeleninou vykazuje ČR dlouhodobě záporné saldo i v zahraničním obchodě se zpracovanou zeleninou. Dovoz zpracované zeleniny a zeleninových výrobků v roce 2010 meziročně vzrostl o 2,4 % na 145,6 tis. t v hodnotě 2,9 mld. Kč. Dodávky ze zemí EU v objemu 120,2 tis. t se na celkovém dovozu této skupiny podílely téměř 83 %. Mezi největší dodavatele patřilo Polsko, Slovensko, Německo a Itálie. Vývoz zpracované zeleniny a zeleninových výrobků v roce 2010 poklesl meziročně o 9,3 % na 48,7 tis. t v hodnotě 1,1 mld. Kč, přičemž směřoval zejména na Slovensko, do Polska, Rakouska, Maďarska a Rumunska.

ZÁSAHY STÁTU A OPATŘENÍ EU U KOMODITY ZELENINA

Do této kapitoly je zahrnuto:

- 1. Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU**
- 2. Vnější obchodní politika EU**
- 3. Daňová politika**
- 4. Dotační politika**
- 5. Významné změny a právní předpisy vztahující se k sektoru ovoce a zeleniny od roku 2008**
 - 5.1. Legislativa v rámci SOT ovoce a zeleniny**
 - 5.2. Projekt „Ovoce do škol“**
 - 5.3. Změny v předpisech EU pro kontrolu čerstvého ovoce a zeleniny**
 - 5.4. Dočasná mimořádná podpora pro odvětví ovoce a zeleniny – nákaza E. coli**
- 6. Státní zemědělský intervenční fond – opatření v rámci SOT**
- 7. Právní předpisy ČR vztahující se ke komoditě zelenina**
- 8. Kontrola jakosti zeleniny a zeleninových výrobků**

1. Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU

V rámci Evropské unie, jejímž členem se od 1. 5. 2004 stala i Česká republika, nejsou pro pohyb zboží stanovena žádná cla ani kvóty. Pro dovozy zboží ze zemí, které nejsou součástí ES, platí společný celní sazebník.

Vzhledem k neexistenci hraničních kontrol a celního řízení mezi státy EU vznikla povinnost evidovat daňové a statistické údaje. Nesplnění této povinnosti je sankcionováno. Statistikou vnitřního obchodu se zabývá systém **INTRASTAT** (informace na www.czso.cz).

Systém Intrastat je povinný pro všechny členské státy EU, není však jednotný v oblasti sběru prvotních údajů (např. ve formě výkazu, v rozlišení obchodních transakcí, ve sběru některých údajů

a způsobu jejich vykazování, ve výši prahů pro vykazování apod.). Povinnost vykazovat data pro Intrastat v ČR může vzniknout jen osobám (právnickým i fyzickým) registrovaným nebo identifikovaným v ČR k DPH, tj. osobám, kterým finanční úřad přidělil DIČ. Zpravodajskými jednotkami se mohou stát i osoby, které jsou registrované k DPH současně v ČR i v jiném členském státě a v ČR nemají své sídlo, místo podnikání nebo provozovnu, nebo i zahraniční osoby s daňovou povinností k DPH v ČR, pokud se registrovaly k DPH a DIČ jim přidělil Finanční úřad pro Prahu I. Místně příslušným celním úřadem pro odevzdávání výkazů pro Intrastat i pro registraci k elektronickému předávání těchto výkazů je pro tyto zpravodajské jednotky Celní úřad Praha I, Washingtonova 11, Praha I.

Od 1. 1. 2009 došlo ke změně limitu hodnoty zboží odeslaného nebo přijatého z jiného členského státu. **Práh pro vykazování činí 8 mil. Kč** fakturované hodnoty **zboží odeslaného** do jiného členského státu EU i **přijatého** z jiné členské země EU. Další významnou změnou je **povinné uvádění údajů o vlastní hmotnosti zboží** do výkazů Intrastat i pro ty podpoložky kombinované nomenklatury, kterým je v celním sazebníku přiřazen kód doplňkové měrné jednotky.

Základní nařízení Evropské unie

- a) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004, o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 3330/91, ve znění nařízení EP a ER (ES) č. 222/2009.
- b) Nařízení Komise (ES) č. 1982/2004, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004, o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a o zrušení nařízení Komise (ES) č. 1901/2000 a (EHS) č. 3590/92.
- c) Nařízení Komise (EU) č. 91/2010, kterým se mění NK (ES) č. 1982/2004 o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy, pokud jde o seznam zboží vyňatého ze statistiky, předávání informací daňovými úřady a posuzování kvality.
- d) Nařízení Komise (EU) č. 96/2010, kterým se mění NK (ES) č. 1982/2004 o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy, pokud jde o práh zjednodušení, obchod podle podnikových ukazatelů, zvláštní zboží a pohyby a o kódy povahy transakcí.
- e) Nařízení Komise (ES) č. 1915/2005, kterým se mění nařízení (ES) č. 1982/2004, pokud jde o zjednodušení zaznamenávání množství a údajů o zvláštních pohybech zboží.
- f) Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87, o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku, ve znění pozdějších předpisů.
Příloha I pro výkazy za rok 2011 – v NK (ES) č. 861/2010, kterým se mění příloha I NR (EHS) č. 2658/87, o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku.
- g) Nařízení Komise (ES) č. 1833/2006 o klasifikaci zemí a území pro statistiku zahraničního obchodu Společenství a statistiku obchodu mezi členskými státy.
- h) Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství, ve znění pozdějších předpisů.
- i) Nařízení Komise (EHS) č. 2454/93, kterým se provádí NR (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství, v platném znění.
- j) Směrnice Rady 2006/112/ES, o společném systému daně z přidané hodnoty.
- k) Od 1. 7. 2009 byla dle NK (ES) č. 312/2009 stanovena povinnost registrace hospodářských subjektů v rámci celé EU do **Rejstříku hospodářských subjektů (dále „rejstřík EORI“)** v případech, kdy subjekt obchoduje se třetími zeměmi. V rámci této registrace budou pověřené státní orgány členských zemí EU přidělovat tzv. číslo EORI. V ČR je to Celní správa ČR (více informací na www.celnisprava.cz).

Základní právní předpisy České republiky související s obchodem

- Zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 185/2004 Sb., o Celní správě ČR, ve znění pozdějších předpisů,
- Vyhláška č. 201/2005 Sb., o statistice vyváženého a dováženého zboží a způsobu sdělování údajů o obchodu mezi ČR a ostatními členskými státy ES, ve znění vyhlášky č. 563/2006 Sb., 393/2008 Sb. a 317/2010 Sb.,
- Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

2. Vnější obchodní politika EU

EU je celní unií vytvořenou v souladu s pravidly WTO. EU má společný celní kodex a společný celní sazebník. Pro dovozce je celní sazebník v podobě tzv. **TARIC** (Integrovaný tarif Evropského společenství, vydávaný v souladu s Nařízením Komise EHS č. 2658/87), elektronická podoba na adrese:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=cs&redirectionDate=20110215 nebo na adrese www.celnisprava.cz/cz/aplikace a 1x ročně je vydáván v Úředním věstníku EU.

Obchodní vztahy EU se třetími zeměmi charakterizuje velký počet preferenčních dohod, meziregionálních iniciativ a jiných významných ujednání. Existují i samostatná obchodní ujednání o obchodu s některými zemědělskými výrobky. Privilegované jsou vztahy s geograficky a historicky nejbližšími partnery, tzn. se členskými státy Evropského sdružení volného obchodu (ESVO), které zahrnuje Švýcarsko, Norsko, Island a Lichtenštejnsko.

Další významnou oblastí, kde má EU sjednány dohody typu zóny volného obchodu, je **oblast Středomoří** (Maroko, Palestina, Tunisko, Jordánsko, Libanon, Egypt, Alžírsko).

Neméně důležitá z hlediska zemědělských komodit je dohoda o spolupráci se skupinou afrických, karibských a tichomořských rozvojových zemí (**ACP**). Významné jsou rovněž preferenční dohody s Tureckem, Izraelem a Chorvatskem, dále s Čínou, Chile, Makedonií, Mexikem a JAR.

S vyspělými mimoevropskými zeměmi, jako je Austrálie, Kanada, Japonsko, Korejská republika, Hongkong, Tchaj-wan, Nový Zéland, Singapur a USA, probíhá obchod EU na základě smluvních celních sazeb. Na některé vybrané zemědělské výrobky existují komoditní preferenční ujednání.

Pro úplnost je třeba zmínit, že za stanovených podmínek je možné partnerům poskytnout **jednostranné (autonomní) preference**, obvykle v podobě snížení, resp. odstranění celních sazeb. EU této možnosti využívá ve vztahu vůči rozvojovým a nejméně rozvinutým zemím podle Všeobecného systému preferencí, zemím západního Balkánu, 20 zámořským zemím a územím, s nimiž mají Dánsko, Francie, Velká Británie a Nizozemsko zvláštní vztahy.

Druhy zeleniny, na které se při dovozu ze třetích zemí do EU vztahují předepsané vstupní ceny – rok 2011

Pravidla pro uplatňování vstupní ceny pro ovoce a zeleninu jsou stanovena v nařízení Komise (ES) č. 1580/2007, ve znění pozdějších předpisů

Kód KN	Popis	Vstupní cena v €/100 kg	Celní sazba smluvní v %
0702 00 00	Rajčata čerstvá, chlazená		
	1.1.-31.3.	84,6	8,8*
	1.4.-30.4.	112,6	8,8*
	1.5.-14.5.	72,6	8,8*
	15.5.-31.5.	72,6	14,4*
	1.6.-30.9.	52,6	14,4*
	1.10.-31.10.	62,6	14,4*
	1.11.-20.12. 21.12.-31.12.	62,6 67,6	8,8* 8,8*
0707 00 05	Okurky salátové a nakládačky čerstvé, chlazené		
	1.1.-konec února	67,5	12,8*
	1.3.-30.4.	110,5	12,8*
	1.5.-15.5. - ke zpracování ¹⁾ a ostatní	48,1	12,8*
	16.5.-30.9. - ke zpracování ¹⁾ a ostatní	48,1	16,0
	1.10.-31.10. – ke zpracování ¹⁾ a ostatní	68,3	16,0
	1.11.-10.11. 11.11.-31.12.	68,3 60,5	12,8* 12,8*
0709 90 70	Tykve, cukety		
	1.1.-31-1.	48,8	12,8
	1.2.-31.3.	41,3	12,8
	1.4.-31.5.	69,2	12,8
	1.6.-31.7. 1.8.-31.12.	41,3 48,8	12,8 12,8
0709 90 80	Artyčoky		
	1.1.-31.5.	82,6	10,4
	1.6.-30.6.	65,4	10,4
	1.7.-31.10. 1.11.-31.12.	- 94,3	10,4 10,4

Pramen: Nařízení Komise (ES) č. 861/2010, příloha 2

Poznámka: * celní kvóta WTO, ¹⁾ zařazení do této podpoložky podléhá podmínkám dle NK (EHS) č. 2454/93, ve znění pozdějších předpisů (viz čl. 291 až 300)

Přehled celních kvót WTO při dovozu zeleniny do zemí EU

Kód KN	Popis	Výše kvóty	Celní sazba	Ostatní podmínky
0702 00 00	Rajčata	472 t	12 %	
0703 20 00	Česnek	58 870 t	9,6 %	Rozdělení mezi dodavatelské země: - Argentina 19 147 t - Čína 33 700 t - ostatní země 6 023 t
0706 10 00	Mrkev, vodnice a tuřín	1 244 t	7 %	
0707 00 05	Okurky salátové od 1.11. – 15.5.	1 134 t	Valorické clo sníženo na 2,5 %	
0709 60 10	Sladká paprika	500 t	1,5 %	
0712 20 00	Sušená cibule	12 000 t	10 %	
0711 51 00 2003 10 20 2003 10 30	Houby rodu Agaricus -prozatímně konzervované -připravené nebo konzervované	28 780 t	12 % 23 %	Množství vyjádřeno v odkapané hmotnosti.
0711 51 00 2003 10 20 2003 10 30	Houby rodu Agaricus -prozatímně konzervované -připravené nebo konzervované	5 200 t	12 % 23 %	Přiděleno Číně Množství vyjádřeno v odkapané hmotnosti.
0714 10 91 0714 10 98	Maniokové kořeny	5 500 000 t	6 %	V mezích max. množství 21 mil. t pro každé čtyřleté období. Přiděleno Thajsku jako dodavatelské zemi.
0714 10 91 0714 10 98	Maniokové kořeny			Rozdělení mezi dodavatelské země: - Indonésie 825 000 t - ost. země GATT 145 590 t s výjimkou Thajska, Číny a Indonésie
0714 90 11 0714 90 19	Marantové, salepové apod. kořeny a hlízy s vysokým obsahem škrobu	1 352 590 t	6 %	- Čína 350 000 t - ost. země, nečleny GATT 32 000 t* * z toho 2 000 t je vyhrazeno pro dovoz produktů kódů KN 0714 1091 a 0714 9011
0714 20 90	Batáty jiné než určené k lidskému požívání	600 000 t 5 000 t	0 % 0 %	Přiděleno Číně Přiděleno jiným zemím než Číně.

Pramen: Nařízení Komise (ES) č. 861/2010, příloha 7

3. Daňová politika

Na základě zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů (zákon č. 362/2009 Sb.), jsou upraveny daně na zboží, nemovitosti a služby za podmínek stanovených tímto zákonem. Základní sazba daně je 20 % a snížená sazba 10 %. Snížené sazbě DPH (tj. 10 %) podléhá kapitola 07 celního sazebníku – jedlá zelenina a některé kořeny a hlízy a kapitola 20 – přípravky ze zeleniny, ovoce, ořechů nebo jiných částí rostlin.

3. Dotační politika

Realizaci podpůrných programů v roce 2011 lze rozdělit do následujících skupin:

A) Národní podpory (STATE AID)

Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2011 na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

• 3. - Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

Účelem je zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření hospodářsky závažných virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem a sadbou.

- 3.a) – Biologická a fyzikální ochrana jako náhrada chemické ochrany rostlin do výše 70 % u zeleninových druhů okurka, rajče a paprika pěstovaných ve skleníku, max. však u druhu okurka 185 148 Kč/ha, rajče 107 832 Kč/ha a paprika 73 850 Kč/ha, z prokázaných nákladů na pořízení bioagens a biopreparátů a na odborný servis,
- 3.c) - Podpora na testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických metod a metod PCR do výše 60 % prokázaných přímých nákladů,
- 3.d) – Podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým a abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou obilovin, včetně kukuřice, malých zrnin, olejnin, luskovin, brambor, píce, zelenin, kořeninových rostlin, chmele, révy vinné a ovocných dřevin, do výše 80 % prokázaných vyjmenovaných nákladů.

► ► Vyhodnocení dotačního programu – rok 2010

Na DP 3. a) bylo vyplaceno 820,8 tis. Kč a na 3. d) 17 108,3 tis. Kč.

• 9.A.b. – Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu

- 9.A.b.1) – Publikace doporučovaných odrůd a souvisejících informací, poskytované pěstitelům zdarma. Subjektem je pěstitelský svaz. Výše podpory je stanovena do výše 80 % prokázaných přímých nákladů.
- 9.A.b.2) – Pořádání výstav pěstovaných rostlin. Subjektem je vystavovatel nebo pěstitelský svaz. Výše podpory: fixní částka podle rozhodnutí MZe, podle významu pořádané výstavní akce.
- 9.A.b.3) – Pořádání seminářů, školení pro pěstitelskou veřejnost. Subjektem je pořadatel (se souhlasem MZe). Výše podpory: do výše 60 % prokázaných přímých nákladů, avšak max. do 50 tis. Kč na jedno školení či seminář.

► ► Vyhodnocení dotačního programu – rok 2010

V rámci DP 9.A.b.2) bylo zelináři čerpáno celkem 405,7 tis. Kč a 9.A.b.3) 165,0 tis. Kč.

- 9.F.i. – Odborné konzultace – podpora poradenství v zemědělství zaměřená na odborné konzultace formou telefonického, elektronického, písemného či osobního kontaktu časově limitovaného (do 60 minut), které pomohou tazateli, tj. mikro, malým a středním podnikům, zodpovědět jednotlivý odborně zaměřený dotaz provozního charakteru. Subjektem jsou:
 - a) Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.; Výzkumný ústav živočišné výroby, v.v.i.; Výzkumný ústav zemědělské techniky, v.v.i.; Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.; Výzkumný a šlechtitelský ústav ovocnářský Holovousy, s.r.o.; Česká zemědělská univerzita v Praze, Mendelova univerzita,
 - b) Zelinářská unie Čech a Moravy, o.s.; PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců, Svaz pěstitelů a zpracovatelů olejnin.

- Výše dotace:** a) sazba do 200 tis. Kč/žadatele,
b) sazba do 140 tis. Kč/žadatele.

► ► **Vyhodnocení dotačního programu – rok 2010**

Na DP 9.F.h.-i. bylo zelinářům vyplaceno 240,5 tis. Kč.

• **13. – Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu**

Účelem dotace je zvýšení kvality zpracování zemědělských produktů, zvyšování konkurenceschopnosti potravinářských podniků, respektive krmiv na evropském trhu, hlavně s ohledem na jakost, nezávadnost a dohledatelnost výrobků. Zabezpečení funkčnosti a účinnosti jakostních systémů (včetně integrované prevence a omezování znečištění).

Subjektem je výrobce potravin podle zákona č. 110/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jehož podíl tržeb z vlastní výroby potravin je vyšší než 50 % nebo registrovaný výrobce hotových krmiv pro zvířata poskytující potraviny podle zákona č. 91/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jehož podíl tržby za prodej krmiv ku tržbám za prodej vlastních výrobků a služeb je vyšší než 50 % a který zaměstnává více než 250 osob nebo jeho roční obrat převyšuje 50 mil. EUR a méně než 750 osob a jehož roční obrat je nižší než 200 mil. EUR. Výše dotace je stanovena do 25 % prokazatelně vynaložených nákladů dle předloženého projektu. Minimální hodnota nákladů projektu je 1 mil. Kč, max. hodnota nákladů projektu je 60 mil. Kč.

Dotaci lze poskytnout pro:

- a) modernizaci a rekonstrukci výrobních zařízení,
- b) zavádění nových technologií,
- c) zlepšení a racionalizaci postupů zpracovávání zemědělských produktů,
- d) investice ke zlepšování a monitorování kvality potravinářských výrobků, resp. krmiv,
- e) zavádění technologií šetrných k životnímu prostředí,
- f) zavádění technologií souvisejících s dohledatelností potravinářských výrobků, resp. krmiv.

B) Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF)

Investiční programy PGRLF Podpory podnikání jsou zaměřené zejména na realizaci dlouhodobých investičních záměrů s ohledem na restrukturalizaci a zvýšení efektivnosti, modernizace, snížení výrobních nákladů, zlepšení jakosti a další rozvoj zemědělských subjektů.

Podpora se poskytuje pouze na investice, které nejsou považovány za přijatelné výdaje v rámci Programu rozvoje venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (aktuální informace <http://www.pgrlf.cz/>):

Pro rok 2011 byly vyhlášeny tyto programy:

C.1. Program Zemědělec

Cílem je vytvořit předpoklady pro rozvoj zemědělských subjektů, kdy příjemce Podpory investuje zejména do strojního zařízení, vybavení či technologických celků, přičemž podporovaná investice musí sloužit ke snížení výrobních nákladů, modernizaci či zlepšení jakosti.

C.2. Program Podpora nákupu půdy

Cílem programu je přispět k řešení přechodného nedostatku vlastních finančních zdrojů zemědělských prvovýrobců za současné finanční a hospodářské krize a umožnit tím nákup nestátní zemědělské půdy jako primárního výrobního prostředku zemědělských prvovýrobců.

C.3. Podpora pojištění

Účelem podpory je zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělců a tím dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám a částečná kompenzace pojistného, vynaloženého na zemědělské pojištění. Předmětem podpory je úhrada části nákladů prokazatelně vynaložených na platbu pojistného u pojištění plodin a hospodářských zvířat. Podpora bude poskytnuta pěstiteli, který splňuje všechny podmínky pro poskytnutí finanční podpory pojištění a který na své jméno sjednal smluvní pojištění plodin a uhradil pojistné ve výši min. 1 000 Kč za příslušný rok. Za plodiny se nepovažují lesní porosty a lesní školky. Uvedeným pojištěním se rozumí pojištění plodin pro případ:

- krupobití, požáru, vichřice, povodně nebo záplavy, sesuvu půdy, vyzimování, vymrznutí, jarního mrazu nebo mrazu.

Výše podpory: - až do 50 % prokázaných uhrazených nákladů na pojištění speciálních plodin pro příslušný rok;

Pro účely poskytování podpory se speciálními plodinami rozumí:

- trvalé kultury vč. školek, tj. réva vinná, chmel, ovoce (meruňky, jablka, hrušky, třešně, višně, broskve, rybíz, angrešt, ořechy, mandloně, kdoule, švestky, slívy, ryngle, maliny, ostružiny),
- jahody,
- okrasné rostliny vč. školek.

C.4. Program Provoz

Cílem programu je přispět k řešení přechodného nedostatku vlastních finančních zdrojů na provozní účely u zemědělských prvovýrobců a podnikatelů zabývajících se hospodařením v lese.

V rámci tohoto Programu nejsou zejména podporovány úhrady následujících vstupů:

- mzdové a ostatní osobní náklady, nákup pohonných hmot a maziv, náklady na investice

C.5. Program Zpracovatel – Provoz

Cílem programu je přispět k řešení přechodného nedostatku vlastních finančních zdrojů na provozní účely u podnikatele provozujícího činnosti v oblasti zpracování produkce ze zemědělské výroby.

C.6. Program Podpora krátkodobého financování

Cílem programu je přispět k řešení přechodného nedostatku vlastních finančních zdrojů u zemědělských prvovýrobců, způsobených dlouhou dobou splatnosti faktur ze strany zpracovatelů zemědělských produktů, a tím také částečně umožnit zpracovatelům disponovat s finančními prostředky bez nutnosti čerpání provozních úvěrů, tedy sekundárně dochází k úspoře finančních prostředků také na straně zpracovatelů zemědělských produktů.

C.7. Program Podpora obcím

Účelem podpory je umožnění projektových záměrů obcí (případně svazků obcí) realizovaných ve veřejném zájmu v rámci Programu rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013. Předmětem podpory je DPH jako příslušenství k nákladům vynaložených obcí (příp. svazkem obcí) na úhradu investičních a neinvestičních projektových záměrů PRV realizovaných ve veřejném zájmu.

C.8. Program Podpora ve formě úročených povodňových půjček

Cílem předkládaného programu podpory je poskytnout finanční prostředky na obnovu provozu podniků zemědělských prvovýrobců a zpracovatelů zemědělské produkce, kterým byla způsobena škoda na neinvestičním majetku povodní, záplavou či přívalovým deštěm, přičemž účelem je pořízení neinvestičního majetku a základního stáda.

Program určen:

- a) osobě, která je zemědělským podnikatelem ve smyslu § 2 odst. 2 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů a § 2e zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, který je zároveň zemědělským prvovýrobcem nebo
- b) osobě, která je zemědělským podnikatelem ve smyslu § 2 odst. 2 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a to fyzická nebo právnická osoba zapsaná v obchodním rejstříku nebo podnikající na základě živnostenského oprávnění provozující činnosti v oblasti zpracování produkce ze zemědělské výroby.

Žadatelé musí splňovat následující podmínky:

- 1) žadatel předloží potvrzení obecního či městského úřadu o zasažení podniku žadatele povodní, záplavou či přívalovými dešti, přičemž škoda musí být způsobena nejdříve v roce 2010.
- 2) žadatel prokáže, že v době, kdy byla způsobena škoda povodní, záplavou či přívalovým deštěm, měl uzavřenou platnou a účinnou pojistnou smlouvu s pojistnou ochranou vtaahující se alespoň na podstatnou část své průměrné roční produkce nebo příjmu souvisejícího s produkcí, týkající se statisticky nejvýznamnějších rizik v ČR nebo regionu. V případě, že nebylo možné pojistnou smlouvu uzavřít s žádnou pojišťovnou působícím na trhu, žadatel tuto skutečnost Fondu sdělí a Fond tvrzení žadatele ověří.

C) Jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS)

Potenciální žadatel má možnost zpracovat tzv. Jednotnou žádost (JŽ) v elektronické podobě na webových stránkách SZIF prostřednictvím Portálu farmáře SZIF. Tento portál nabízí možnosti, které mají žadatelům o dotace především zjednodušit a zrychlit provádění některých úkonů spojených s JŽ. Jedná se zejména o podání JŽ na SAPS, Dojnice, SSP, STP, TOP-UP, LFA, Natura 2000 a AEO, u nichž je žadateli umožněno využití elektronických předtisků žádostí pro následné jednání.

Jednou z hlavních kategorií finančních podpor do českého zemědělství jsou po vstupu ČR do EU přímé platby, poskytované na hektar obhospodařované zemědělské půdy. Tyto podpory jsou vypláceny v systému SAPS (Single Area Payment Scheme), tj. zjednodušeným systémem plateb. Platba je stanovena na hektar užívané zemědělské půdy na základě **nařízení vlády č. 47/2007 Sb.**, o stanovení některých podmínek při poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy a některých podmínek poskytování informací o zpracování zemědělských výrobků pocházejících z půdy uvedené do klidu.

Podmínky:

- minimální výměra zemědělského podniku je 1 ha,
- registrace půdních bloků/dílů půdních bloků v evidenci zemědělské půdy dle uživatelských vztahů (tzv. LPIS) nejméně od data podání žádosti do 31. 8. kalendářního roku,
- půda musí být zemědělsky obhospodařována,
- dodržování podmínek správné zemědělské a environmentální praxe po celý kalendářní rok na všech půdních blocích, popřípadě dílech půdních bloků vedených v evidenci na žadatele,
- podpora se poskytne na zemědělskou půdu, která je v evidenci vedena jako způsobilá, tj. k 30. 6. 2003 byla uchována v dobrém zemědělském stavu.

Srovnání obálek a sazeb SAPS v letech 2004 – 2011

Rok	Nařízení vlády	Úroveň plateb EU-15 (%)	Obálka SAPS (mil. €)	Sazba (€/ha)	Směnný kurz (Kč/€)	Sazba (Kč/ha)
2004	243/2004	25	198,940	56,41	32,45	1 830,40
2005	144/2005	30	249,296	71,42	29,55	2 110,70
2006	144/2005	35	310,457	88,89	28,32	2 517,80
2007	47/2007	40	355,384	101,40	27,53	2 791,50
2008	47/2007	50	437,762	124,160	24,66	3 072,20
2009	47/2007	60	517,895	149,426	25,16	3 710,00
2010	47/2007	70	581,177	165,072	24,60	4 060,80
2011	47/2007	80	667,365	189,32	24,75	4 686,50

Pramen: MZe, odbor přímých plateb

D) Národní doplňkové platby k přímým podporám (TOP UP)

Na základě **nařízení vlády č. 112/2008 Sb.**, o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám, mohou pěstitelé zeleniny obdržet:

- platbu na zemědělskou půdu

žadatel: fyzická nebo právnická osoba, obhospodařující zemědělskou půdu, která je na ni vedena v evidenci (§3i, písm. a) – h) zákona o zemědělství), o výměře nejméně 1 ha,

výše dotace: přesná výše bude stanovena nejpozději do 30. listopadu příslušného kalendářního roku, v závislosti na počtu žadatelů a množství prostředků ze státního rozpočtu,

V roce 2011 **není možné žádat o platbu na zemědělskou půdu** jako v předcházejících letech. Tato platba byla novelou tohoto nařízení vlády č. 87/2011 Sb. s účinností od 1. 4. 2011 pro rok 2011 zrušena.

E) Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova 2007 – 2013 (EAFRD)

Národní strategický plán rozvoje venkova ČR (NSPRV) vychází z hlavních strategických priorit EU pro období 2007 - 2013, vyjádřených NR (ES) č. 1698/2005, ve znění pozdějších předpisů, s důrazem na zvyšování ekonomického růstu, vytváření nových pracovních příležitostí a udržitelný ekonomický rozvoj. Dále navazuje na NR (ES) č. 1290/2005, o financování Společné zemědělské politiky, ve znění pozdějších předpisů, a na rozhodnutí Rady 2006/144/ES o Strategických pokynech Společenství pro rozvoj venkova: programové období 2007 - 2013.

Programový dokument připravený MZe pro poskytování dotací na zemědělství a rozvoj venkova v letech 2007 – 2013 se nazývá Program rozvoje venkova (PRV). Dotace z PRV ČR jsou spolufinancovány z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a ze státního rozpočtu. Cílem PRV je rozvoj venkovského prostoru formou trvale udržitelného rozvoje, zlepšení stavu životního prostředí a snížení negativních vlivů intenzivních vlivů intenzivního zemědělského hospodaření, zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, lesnictví a potravinářství.

Základní legislativa EAFRD:

- NR (ES) č. 1698/2005, o podpoře pro rozvoj venkova z EAFRD,
- NR (ES) č. 1290/2005, o financování Společné zemědělské politiky,
- Rozhodnutí Rady (ES) 2006/144/ES, o Strategických pokynech Společenství pro rozvoj venkova – programové období 2007 – 2013,
- Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty programu rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013, vydané MZe pod čj. 22197/2007-10000.

Osa I – Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví

Podpora v rámci osy I směřuje ke zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví a vytvoření silného a dynamického zemědělsko-potravinářského odvětví. K tomuto cíli jsou v ose I nastavena opatření převážně investičního charakteru (např. modernizace zemědělských podniků, zvyšování hodnoty zemědělských a potravinářských produktů, nebo investice do lesů), ve kterých je k získání podpory nutné předložit projekt. Opatření osy I navazují na podpory z předcházejícího programovacího období 2004 – 2006.

Opatření osy I:

I.1.1 – Modernizace zemědělských podniků

(v tomto opatření je v rámci záměrů staveb a technologií pro rostlinnou výrobu možné v zelinářství využít skladovací kapacity, skleníky, fóliovníky a další speciální pěstební plochy, nosné konstrukce trvalých kultur, hlavní závlahová zařízení, technologie na zpracování a využití zbytkové – odpadní – a cíleně pěstované biomasy pro vlastní potřeby podniku)

- **v roce 2008** bylo proplaceno celkem 55 žádostí ovocnářských i zelinářských podniků ve výši 120,3 mil. Kč,
- **v roce 2009** bylo schváleno k proplacení
 - 54 žádostí na modernizaci zem. podniků ve výši 200,7 mil. Kč,
 - 64 žádostí na nosné konstrukce ve výši 111,3 mil. Kč,
 - 32 žádostí na skleníky, fóliovníky, kontejnerovny ve výši 84,0 mil. Kč,
- **v roce 2010** bylo proplaceno celkem 40 žádostí ovocnářských i zelinářských podniků na modernizaci skladovacích kapacit ve výši 137,0 mil. Kč.

I.1.2 – Investice do lesů

I.1.3 – Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům

I.1.4 – Pozemkové úpravy

I.2.1 – Seskupení producentů

I.3.1 – Další odborné vzdělávání a informační činnost

I.3.2 – Zahájení činnosti mladých zemědělců

I.3.3 – Předčasné ukončení zemědělské činnosti

I.3.4 – Využívání poradenských služeb

Osa II – Zlepšování životního prostředí a krajiny

Podpory v ose II se zaměřují na zlepšování životního prostředí a krajiny s cílem vytvořit multifunkční zemědělské a lesnické systémy prospěšné životnímu prostředí, přírodě a krajině.

Osa směřuje zejména k uplatňování zemědělských postupů šetrných k životnímu prostředí ve venkovské krajině, k zastavení úbytku biodiverzity, k ochraně vody a půdy a ke zmírňování změn klimatu. K tomu přispěje také rozvoj ekologického zemědělství a plné zavedení požadavků správného hospodaření tzv. cross compliance. Je podporováno hospodaření v méně příznivých oblastech k vyrovnání příjmů s produkčními oblastmi a k předcházení fenoménu opouštění půdy, zachování péče o krajinu i pracovních míst. Podpory v ose II představují víceletý závazek žadatelů a budou vypláceny v tzv. nárokovém režimu, tzn. po splnění podmínek stanovených v příslušném nařízení vlády. Opatření osy II navazují na podpory vyplácené v předcházejícím programovacím období 2004 – 2006 z HRDP.

Opatření osy II:

II.1.1 – Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech

II.1.2 – Platby v rámci oblastí Natura 2000 a Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES

II.1.3 – Agroenvironmentální opatření

dle nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění NV č. 114/2008 Sb., 45/2009 Sb., 83/2009 Sb., 78/2010 Sb. a 112/2010 Sb.:

- ekologické zemědělství
 - sazba 564 €/ha, jde-li o zeleninu nebo speciální byliny na orné půdě v systému ekologického zemědělství,
 - **v roce 2009** bylo proplaceno 19 žádostí na 388,7 ha celkem 5,8 mil. Kč,
 - **v roce 2010** bylo proplaceno 50 žádostí na 667,8 ha celkem 9,9 mil. Kč,
 - **v roce 2010** bylo podáno 75 žádostí na 1 452,5 ha na částku 21,5 mil. Kč.
- integrováná produkce zeleniny
 - sazba 440 €/ha orné půdy, na které žadatel bude plnit podmínky stanovené v nařízení
 - **v roce 2008** byla vyplacena 60 pěstitelům zeleniny částka 54,5 mil. Kč na výměru 4 528 ha,
 - **v roce 2009** byla proplacena 69 pěstitelům zeleniny částka 51,3 mil. Kč na výměru 4 425,8 ha,
 - **v roce 2010** bylo proplaceno 77 žádostí na 4 818 ha ve výši 56,3 mil. Kč,
 - **v roce 2010** bylo podáno 87 žádostí na 5 352,3 ha na částku 61,9 mil. Kč.

Osa III – Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova

Osa III směřuje ke zlepšení kvality života ve venkovských oblastech a diverzifikaci hospodářství venkova. Cílem podpor je vytvoření různorodých pracovních příležitostí a podmínek pro atraktivní život na venkově.

Opatření nastavená v ose III (např. diverzifikace činností nezemědělské povahy, zakládání podniků a jejich rozvoje, cestovního ruchu, základní služby pro hospodářství a obyvatelstvo venkova, obnova a rozvoj vesnic) jsou investičního charakteru.

Osa IV – Leader

Průřezově doprovází opatření I. a II. osy specifická osa IV – Leader. Jejím cílem je iniciovat vytváření a rozvoj místních partnerství a podporovat využití vnitřního rozvojového potenciálu venkova. Metoda Leader umožňuje spojit cíle konkurenceschopnost, životní prostředí a kvalitu života a diverzifikaci hospodářství na venkově. Integrovaný přístup pomůže chránit a rozvíjet místní přírodní a kulturní dědictví, zvyšovat povědomí o ochraně životního prostředí, podporovat výrobu specialit, cestovní ruch, obnovitelné zdroje energie a investovat do nich. Metodu Leader uplatňují tzv. místní akční skupiny, které s využitím přirozeného vnitřního potenciálu mikroregionů pomáhají realizovat projekty k naplnění místní strategie.

Technická pomoc

Technická pomoc je potřebná na podporu aktivit nezbytných pro monitoring a hodnocení řízení a realizace PRV a pro zdokonalování opatření obsažených v tomto Programu. Jedná se zejména o práce spojené s vypracováním postupů a materiálů nezbytných pro proces administrativy od podání žádostí až po vyhodnocování jednotlivých opatření.

Klasifikace kultur (dle zákona č. 252/1997 Sb., §3i, písm. e-g, o zemědělství, v platném znění, a NV č. 335/2009 Sb.):

- Zelinářská zahrada

Zelinářskou zahradou se rozumí zemědělsky obhospodařovaná půda, na které se pěstuje ovoce, zelenina a okrasné, léčivé, kořeninové a aromatické rostliny pro potřebu uživatele zelinářské zahrady a jeho osob blízkých.

- Ovocný sad

Ovocným sadem se rozumí zemědělsky obhospodařovaná půda, která je souvisle osázena ovocnými stromy, příp. ovocnými keři. Do této plochy se započítává související manipulační prostor, který nesmí přesahovat 12 m na začátku a na konci řad a šířku jednoho meziřadí, v nejvyšší započitatelné šířce 8 m, podél řad po obou stranách ovocného sadu.

- Školky

Školkou je zemědělsky obhospodařovaná půda, na které se pěstují školkařské výpěstky ovocných a okrasných druhů, révy vinné včetně podnožového rozmnožovacího materiálu, sadba chmele a lesních dřevin, s výjimkou školek lesních dřevin založených v lese pro vlastní potřebu k obnově lesa.

- Mez

Mezí se rozumí souvislý zatravněný útvar liniového typu, sloužící zejména ke snižování nebezpečí vodní, popř. větrné eroze, zpravidla vymezující hranici půdního bloku/dílu půdního bloku. Součástí meze může být dřevinná vegetace, popř. kamenná zídka.

- Terasa

Terasou se rozumí souvislý svažité útvar liniového typů zbořený terasovým stupněm, sloužící ke snižování nebezpečí vodní, popř. větrné eroze, a zmenšující sklon části svahu půdního bloku/dílu půdního bloku, zpravidla vymezující hranici půdního bloku/dílu půdního bloku. Součástí terasy může být dřevinná vegetace, popř. kamenná zídka.

- Travnatá údolnice

Travnatou údolnicí se rozumí členitý svažité útvar, sloužící ke snižování nebezpečí vodní, popř. větrné eroze, vymezující dráhu soustředěného odtoku vody z půdního bloku/dílu půdního bloku, se zemědělskou kulturou orná půda. Součástí travnaté údolnice může být dřevinná vegetace.

- Skupina dřevin

Skupinou dřevin se rozumí útvar neliniového typu, tvořený nejméně 2 kusy dřevité vegetace s nejvyšší možnou výměrou 2 000 m². Za skupinu dřevin se nepovažuje dřevinná vegetace, která je součástí meze, terasy nebo travnaté údolnice, a dřevinná vegetace, která plní funkci lesa podle § 3 lesního zákona.

- Stromořadí

Stromořadím se rozumí útvar liniového typu, tvořený nejméně 5 kusy dřevinné vegetace a zpravidla s pravidelně se opakujícími prvky. Za stromořadí se nepovažuje dřevinná vegetace, která je součástí meze, terasy nebo travnaté údolnice, a dřevinná vegetace, která plní funkci lesa.

- Soliterní dřevina

Soliterní dřevinou se rozumí izolovaně rostoucí dřevina s průmětem koruny od 8 m² vyskytující se v zemědělsky obhospodařované krajině mimo les. Za soliterní dřevinu se nepovažuje dřevinná vegetace, která je součástí meze, terasy nebo travnaté údolnice.

- Orná půda

Ornou půdou se rozumí zemědělsky obhospodařovaná půda, na které se pěstují v pravidelném sledu, popřípadě pod skleníky, nebo pod pevným anebo přenosným krytem, zemědělské plodiny a která není travním porostem.

- Travní porost

Travním porostem je zemědělsky obhospodařovaná půda, na které se nachází stálá pastvina, popř. Souvislý porost s převahou travin určený ke krmným účelům nebo k technickému využití, který může být nejvýše jednou za 5 let rozorán za účelem obnovy travního porostu.

- Zalesněná půda

Zalesněnou půdou se rozumí lesnicky obhospodařovaná půda, na které se pěstují dřeviny určené k plnění funkcí lesa a která byla v evidenci půdy před jejím zalesněním vedena jako zemědělsky obhospodařovaná půda se zemědělskou kulturou.

- Porost rychle rostoucích dřevin

Porostem rychle rostoucích dřevin se rozumí obhospodařovaná půda, která je souvisle osázena rychle rostoucími dřevinami určenými k produkci biomasy pro energetické využití nebo k produkci řízků jako reprodukčního porostu pro vegetativní množení rychle rostoucích dřevin.

F) Národní program podpory potravin – KLASA

Od roku 2003 uděluje ministr zemědělství kvalitním potravinářským a zemědělským výrobkům národní značku kvality KLASA. Tuto prestižní značku spravuje od počátku roku 2004 Oddělení marketingu Státního zemědělského intervenčního fondu. Značka smí být udělena pouze po splnění všech podmínek stanovených v Pravidlech pro udělování národní značky KLASA.

Národní značka kvality KLASA slouží spotřebitelům a odběratelům k lepší orientaci při identifikaci typických regionálních produktů, prezentaci jejich kvality v porovnání s konkurenčními potravinami. Značka je propůjčována na tři roky a její vlastnictví může být po této lhůtě prodlouženo, ale také může být při zhoršení kvality či porušení podmínek pro její udělení odebráno. Požadovanou kvalitu a složení výrobků mj. posuzuje a po jejím získání kontroluje Státní zemědělská a potravinářská inspekce. Značka garantuje, že jsou nabízeny skutečně kvalitní a zdravotně nezávadné potraviny. Jde o proces získání důvěry spotřebitelů a odběratelů, udržení si této důvěry, což je nezbytný předpoklad rozvoje potravinářství a zabezpečení konkurenceschopnosti v rámci trhů doma i v zahraničí.

Ocenění národní značkou KLASA již 19. 7. 2011 získalo celkem 1 300 produktů od 220 českých a moravských výrobců, z tohoto počtu získalo toto ocenění 71 produktů jak z čerstvého ovoce a zeleniny, tak i výrobků z nich.

Více informací o tom, jak získat značku KLASA, o pravidlech pro její udělování, grafický manuál značky KLASA včetně seznamu již oceněných výrobků lze nalézt na internetových stránkách www.eklasa.cz.

5. Významné změny a právní předpisy vztahující se k sektoru ovoce zeleniny od roku 2008

5.1. Legislativa v rámci SOT ovoce a zeleniny

Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („jednotné nařízení o společné organizaci trhů“), ve znění pozdějších předpisů.

Cílem tohoto nařízení je zjednodušit regulační prostředí SZP vytvořením jednoho horizontálního právního rámce pro ustanovení o zemědělských trzích. Do tohoto nařízení byla začleněna pouze ustanovení odvětví ovoce a zeleniny, kterých se reformy politik netýkaly.

Princip podpor u uznaných organizací producentů ovoce a zeleniny činí **4,1 %** z hodnoty obchodované produkce OP s tím, že pro případ výdajů na krize je možno toto procento navýšit na **4,6 %**. Je možné rovněž požádat o změnu poměru úhrady uznatelných nákladů na **60 % z EU**

a 40 % spolufinancování organizací producentů. Finanční podpora je poskytována na uznatelné výdaje schváleného operačního programu jednotlivých organizací producentů. Výkonem správy, tj. schvalování a vyhodnocování operačních programů včetně přiznávání podpor, je pověřen SZIF.

Za účelem zvýšení zájmu jednotlivých producentů ke sdružování do organizací producentů byla zvýšena podpora na zakládání a činnost, tzv. seskupení producentů, o **100 %**. Podpora má paušální charakter, je odvislá od obrátu. Horní max. hranice je stanovena ve výši 100 tis. €. Délka poskytování podpor je max. 5 let, přičemž má degresivní charakter (10 %, 10 %, 8 %, 6 % a 4 % z obrátu organizace).

NR (ES) č. 1234/2007 ruší následující nařízení:

- (EHS) č. 449/69; (EHS) č. 1467/69; (EHS) č. 2511/69; (EHS) č. 2093/70; (EHS) č. 846/72; (EHS) č. 1252/73; (EHS) č. 155/74; (EHS) č. 1627/75; (EHS) č. 794/76; (EHS) č. 1180/77; (EHS) č. 10/81; (EHS) č. 40/81; (EHS) č. 3671/81; (EHS) č. 1603/83; (EHS) č. 790/89; (EHS) č. 3650/90; (EHS) č. 525/92; (EHS) č. 3438/92; (EHS) č. 3816/92; (EHS) č. 742/93; (EHS) č. 746/93; (ES) č. 399/94; (ES) č. 2241/2001; (ES) č. 545/2002;
- NR (ES) č. 2200/96 o společné organizaci trhu s ovocem a zeleninou,
- NR (ES) č. 2201/96 o společné organizaci trhů s produkty zpracovanými z ovoce a zeleniny,
- NR (ES) č. 1182/2007 o stanovení zvláštních pravidel pro odvětví ovoce a zeleniny.
- **zrušená nařízení však případně zůstanou v platnosti pro účely 203a NR (ES) č. 1234/2007, v platném znění.**

Nařízení Komise (EU) č. 543/2011, kterým se stanoví prováděcí pravidla k NR (ES) č. 1234/2007 pro odvětví ovoce a zeleniny a odvětví výrobků z ovoce a zeleniny.

NK (EU) č. 543/2011 ruší následující nařízení:

(ES) 1580/2007, kterým se stanoví prováděcí pravidla k NR č. 2200/96, 2201/96 a 1182/2007, ve znění pozdějších předpisů.

Článek 134 tohoto nařízení však zůstává použitelný až do 31. 8. 2011.

- **odkazy na zrušené nařízení se považují za odkazy na NK č. 543/2011 v souladu se srovnávací tabulkou obsaženou v příloze XIX tohoto nařízení.**

Nařízení vlády č. 318/2008 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s ovocem a zeleninou (ruší NV č. 247/2004 Sb.), v návaznosti na přímo použitelné předpisy NR (ES) č. 1234/2007 a NK (ES) č. 1580/2007, v platných zněních.

Vzhledem k výrazným odlišnostem mezi jednotlivými členskými státy EU 27 musely jednotlivé státy vypracovat **Vnitrostátní strategii pro operační programy organizací producentů (VS)**. VS ČR obsahuje typy opatření, schválené NV č. 318/2008 Sb., které je možno zahrnout do operačního programu OP a které jsou uznatelné k proplácení v rámci podpor. Součástí VS je i **Vnitrostátní rámec pro environmentální opatření (VR)**. Jednotlivá opatření VR jsou rovněž schválena v NV č. 318/2008 Sb. Výběr alespoň dvou těchto opatření je nezbytnou povinností organizace producentů pro schválení jejího operačního programu.

Po ročním sledování vyhodnotila ČR stanovené podmínky výše uvedených dokumentů v souladu s čl. 57, odst. 7 NK (ES) č. 1580/2007 a tak, aby vhodným způsobem reagovala na praktické potřeby při realizaci operačních programů. Na základě tohoto vyhodnocení vešlo v měsíci červenci 2010 **v platnost NV č. 215/2010 Sb.**, kterým se mění NV č. 318/2008 Sb.

Nařízení Rady (ES) č. 3/2008 o informačních a propagačních opatřeních na podporu zemědělských produktů na vnitřním trhu a ve třetích zemích.

Nařízení Komise (ES) č. 501/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k NR (ES) č. 3/2008 (ve znění NK (ES) č. 1313/2008).

Nařízení vlády č. 95/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování oddělené platby za rajčata určená ke zpracování, ve znění NV č. 83/2009 Sb., 480/2009 Sb. a 369/2010 Sb., (v návaznosti na přímo použitelný předpis NR (ES) č. 1782/2003, o společných pravidlech pro režimy přímých podpor, v platném znění).

Registrace organizace producentů a sdružení organizací producentů, stahování zboží z trhu, poskytování podpor Nařízení Komise (EU) č. 543/2011 Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 Nařízení vlády ČR č. 318/2008 Sb. (215/2010 Sb.)	Licence pro ovoce a zeleninu Nařízení Komise (ES) č. 376/2008 Nařízení Komise (EU) č. 543/2011 Nařízení Komise (ES) č. 341/2007 Nařízení Komise (ES) č. 1979/2005 Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007
Kontrolní systém jakosti ovoce a zeleniny Nařízení Komise (ES) č. 408/2003 Nařízení Komise (EU) č. 543/2011 Nařízení Komise (ES) č. 1221/2008	Dovozní licence pro banány Nařízení Komise (ES) č. 2014/2005 Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 Nařízení Komise (ES) č. 514/2008 (376/2008)
Sektor zpracovaného ovoce a zeleniny: Nařízení vlády ČR č. 95/2008 Sb.	

5.2. Projekt „Ovoce do škol“ (School Fruit Scheme)

Projekt „Ovoce do škol“ vychází z hlavních záměrů stanovených ES pro sektor ovoce a zeleniny. Základním cílem projektu je přispět k trvalému zvýšení spotřeby ovoce a zeleniny, vytvořit stravovací návyky ve výživě dětí, bojovat proti epidemii dětské obezity a zvrátit klesající spotřebu ovoce a zeleniny. Současně se předpokládají pozitivní dopady do sektoru zemědělství, a to včetně vyšších výdělků, stabilizace trhů a dostupnosti současných i budoucích dodávek.

Úspěšné řešení projektu je postaveno na širokém partnerství mezi vzdělávacím úsekem, zdravotnictvím a zemědělstvím za účasti soukromého, veřejného a občanského sektoru. Česká republika stanovila jako cílovou skupinu žáky 1 – 5. ročníků základních škol, u nichž se předpokládá nejvyšší efektivita při realizaci cílů celého projektu.

Ovoce do škol – průběh projektu ve školním roce 2010/2011

Ve školním roce 2010/2011 dodávalo produkty do škol 16 dodavatelů (tzv. schválených žadatelů), kteří byli schváleni v souladu NV č. 478/2009 Sb., NR (ES) č. 1234/2007 a NK (ES) č. 288/2009.

Celková podpora ze zdrojů EU a ČR pro režim „Ovoce do škol“ činila:

- **ve školním roce 2009/2010** celkem 72 689 962 Kč (částka 53 063 672 Kč je 73% podíl z EU a částka 19 626 290 Kč je 27% podíl z ČR). Projektu se účastnilo 2 883 škol s počtem 323 431 žáků 1. – 5. ročníků základních škol, zapojených do režimu „Ovoce do škol“. Celkový roční limit na jednoho žáka pro školní rok 2009/2010 byl stanoven ve výši 224,75 Kč.
- **ve školním roce 2010/2011** celkem 88 886 000 Kč, projektu se zúčastnilo 3 141 škol s počtem 370 016 žáků, celkový roční limit na jednoho žáka pro školní rok 2010/2011 byl stanoven ve výši 240 Kč.

Druhovou skladbu produktů, které byly dodávány v rámci projektu ovoce do škol ve školním roce 2010/2011, tvořily z ovoce:

jablka, pomeranče, banány, mandarinky, kiwi, hrušky, blumy, hroznové víno, nektarinky, meruňky, broskve, ananas, grepy, granátová jablka, švestky, jahody, ale také i pomelo, nashi, kaki, mango a mandory,

ze zeleniny:

rajčata, okurky, papriky, kedlubny, ředkvičky, melouny, mrkev a hrachové lusky,

100% ovocné a zeleninové šťávy.

Nařízení vlády č. 478/2009, o stanovení některých podmínek pro poskytování podpory na ovoce a zeleninu a výrobky z ovoce, zeleniny a banánů dětem ve vzdělávacích zařízeních.

Nařízení Rady (ES) č. 13/2009, kterým se mění NR (ES) č. 1290/2005 o financování společné zemědělské politiky, a NR (ES) č. 1234/2007, jednotné nařízení o společné organizaci trhů, a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty s cílem vytvořit **projekt „Ovoce do škol“**.

Nařízení Komise (ES) č. 288/2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k NR 1234/2007, pokud jde o podporu ES na poskytování ovoce a zeleniny a výrobků z ovoce, zeleniny a banánů dětem ve vzdělávacích zařízeních v rámci projektu „Ovoce do škol“.

Nařízení Rady (ES) č. 1290/2005 o financování společné zemědělské politiky, ve znění pozdějších předpisů.

5.3. Změny v předpisech EU pro kontrolu čerstvého ovoce a zeleniny

Kontrola čerstvého ovoce a zeleniny na vnitřním trhu ve všech stádiích obchodování, při dovozu nebo vývozu, ale i např. produkty určené ke zpracování, prošla v několika posledních letech legislativními změnami, které byly nezbytné pro zlepšení konkurenceschopnosti a tržní orientace. Cílem je dosažení udržitelné produkce konkurenceschopné na vnitřním i vnějším trhu, snížení výkyvů v příjmech producentů v důsledku krizí na trhu, zvýšení spotřeby ovoce a zeleniny ve Společenství a pokračování ve snahách odvětví o zachování a ochranu životního prostředí.

Nařízení Komise (ES) č. 1221/2008, kterým se s ohledem na obchodní normy mění NK (ES) č. 1580/2007, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 2200/96, (ES) č. 2201/96 a (ES) č. 1182/2007 v odvětví ovoce a zelenin, ve znění pozdějších předpisů.

Toto nařízení vstoupilo v platnost od 1. 7. 2009 a přineslo následující nejdůležitější změny:

a) Zrušení některých obchodních norem

Došlo ke zrušení celkem 26 norem a v platnosti zůstává pouze 10 obchodních norem. Obchodní normy platí pro obchodování mezi členskými státy EU, dále pro dovoz ze třetích zemí a vývoz do třetích zemí. V případě absence obchodní normy EU je možno použít ČSN, avšak pouze pro produkty země původu ČR.

Obchodní normy platné i po 1. 7. 2009 (dle NK (ES) č. 1221/2008) pro:

jablka; hrušky; kiwi; broskve a nektarinky; saláty a endivii kadeřavou letní a endivii zimní; citrusové plody; jahody, papriku zeleninovou; rajčata; stolní hrozny révy vinné.

b) Vznik nové obchodní normy tzv. „Všeobecné obchodní normy“

Všeobecná obchodní norma bude použita pro hodnocení podmínek jakosti pro každý produkt, pro který neexistuje obchodní norma Společenství. Tato norma zahrnuje minimální požadavky na jakost, minimální požadavky na zralost, odchylky a označování země původu produktu (např. minimální požadavky na zralost jsou velmi všeobecné, odchylky jsou jednotně 10 % a označování tvoří pouze označení produktu zemí původu).

c) Další změny

Zahrnují např. změnu hmotnosti maloobchodního balení čerstvého ovoce a zeleniny obsahující směs různých druhů z 3 na 5 kg a změnu označování, kdy země původu jsou nahrazeny dle potřeby jedním z následujících označení:

- směs ovoce a zeleniny ES,
- směs ovoce a zeleniny nepocházející z ES,
- směs ovoce a zeleniny pocházející z ES i mimo ES.

5.4. Dočasná mimořádná podpora pro odvětví zeleniny a ovoce

Unijní trh se zeleninou a ovocem prošel bezprecedentní krizí v důsledku smrtelné nákazy způsobené enterohemoragickou Escherichii coli (E. coli), která vypukla v Německu a byla spojována s konzumací určitých druhů čerstvé zeleniny a ovoce. Náhlá ztráta důvěry spotřebitelů k čerstvé zelenině i ovoci způsobila velmi významné narušení unijního trhu. Proto Evropská Komise vydala dne 17. června 2011 výjimečné krizové opatření ve formě prováděcího **nařízení Komise (EU) č. 585/2011**, směřující na pomoc producentům zeleniny všech členských států EU, a nastavila přesné podmínky této kompenzace. Toto nařízení udělilo mimořádnou podporu pěstitelům, kteří o tuto podporu požádali v daném termínu, a to na rajčata, saláty a endivii kadeřavou letní a endivii zimní, salátové okurky, papriky a cukety, které byly producenty v období od 26. 5. do 30. 6. 2011 buď staženy z trhu nebo nesklizeny z polí. Celková výše podpory pro členské státy EU byla stanovena na 227 mil. €, ČR byla přiznána kompenzace ve výši 261 935 €.

**Přehled o podporách čerpaných producenty zeleniny ČR - podle NK (EU) č. 585/2011
 ▶ nesklizení produkce (non harvesting)**

Produkt	Členové organizací producentů		Nečlenové organizací producentů		Podpory celkem v €
	Plocha v ha	Dodatečná podpora v €	Plocha v ha	Dodatečná podpora v €	
Okurky salátové	0	0	1,93	104 220,00	104 220,00
Rajčata	0	0	0	0	0
Saláty a endivie	14,70	102 908,39	4,47	31 298,94	134 207,33
Papriky	0	0	0	0	0
Cukety	0	0	0	0	0
CELKEM	14,70	102 908,39	6,40	135 518,94	238 427,33

Pramen: SZIF

▶ stažení produkce z trhu

Produkt	Členové organizací producentů		Nečlenové organizací producentů		Podpory celkem v €
	Množství v t	Dodatečná podpora v €	Množství v t	Dodatečná podpora v €	
Okurky salátové	0	0	0	0	0
Rajčata	0	0	0	0	0
Saláty a endivie	60,43	23 507,27	0	0	23 507,27
Papriky	0	0	0	0	0
Cukety	0	0	0	0	0
CELKEM	60,43	23 507,27	0	0	23 507,27

Pramen: SZIF

6. Státní zemědělský intervenční fond – opatření v rámci SOT

Výkonným orgánem pro opatření v rámci SOT pro sektor ovoce a zeleniny v ČR je SZIF. Provádí veškeré úkony a činnosti stanové zákonem č. 256/2000 Sb., v platném znění, zákonem č. 252/1997 Sb., v platném znění, dále pak v NR (ES) č. 1234/2007, NK č. 1580/2007, NK (EU) č. 543/2011 a NV č. 318/2008 Sb., v platných zněních. Jedná se např. o úkony spojené s oběhem finančních prostředků vázaných na rozhodovací proces, týkající se finančního vztahu producentů s institucemi EU, včetně vydávání vývozních a dovozních licencí. Informace lze získat na webových stránkách: <http://www.szif.cz>

a) Registrace předběžně uznaných seskupení producentů, organizací producentů a sdružení organizací producentů; poskytování finančních podpor pro pěstitele ovoce a zeleniny

Finanční prostředky může SZIF vyplácet pouze registrovaným (uznaným) organizacím producentů (OP) nebo sdružením organizací producentů (SOP), které byly uznány na základě žádosti o uznání, uznaným seskupením producentů (SP). OP/SOP/SP ovoce a zeleniny musí být registrované nebo předběžně registrované na základě NR (ES) č. 1234/2007, NK (ES) č. 1580/2007, NK (EU) č. 543/2011 a NV č. 318/2008 Sb., vše ve znění pozdějších předpisů, a dále fungovat v souladu s těmito nařízeními.

Do roku 2008 se administrace SOT pro sektor ovoce a zeleniny prováděla na základě NR (ES) č. 2200/96, NK (ES) č. 1432/2003 a NV č. 247/2004 Sb. Osoby uznané nebo předběžně uznané a řízení o uznání nebo o předběžném uznání, zahájená podle NV č. 247/2004 Sb., se považují za uznané nebo předběžně uznané podle NR (ES) č. 1234/2007 a NK (ES) č. 1580/2007, v platných zněních, NK (EU) č. 543/2011 a NV č. 318/2008 Sb.

Finanční podpora je poskytována registrovaným OP na schválený operační program, který je strukturovaný, na 3 až 5 let. Zahrnuje opatření vedoucí ke koncentraci nabídky, zlepšení jakosti a obchodní hodnoty produktů, propagace, zajištění plánování produkce atd. Podpora je omezena stropem 4,1 % (4,6 %) obchodované produkce organizace producentů za referenční období a dále je poskytována ve výši 50 % (60 %) nákladů na provádění opatření operačního programu z rozpočtu EU. Organizace producentů mohou žádat o poskytnutí podpory na základě realizovaných výdajů ve čtvrtletních, pololetních nebo ročních obdobích.

- **V roce 2006** byly v ČR čtyři registrované organizace producentů (OP) s operačním programem, a to:
 - CZ FRUIT, odbytové družstvo, Praha; JIHOFRUKT, družstvo, Velké Bílovice; Odbytové družstvo LITAZEL, Bohušovice n. Ohří; Jihomoravská zelenina, družstvo, Velké Bílovice, a čtyři předběžně registrované skupiny producentů (SP) s plánem k dosažení uznání: EB Fruit, odbytové družstvo ovocnářů, Holovousy; ZN FRUIT, družstvo, Hodonice; Družstvo producentů rajčat, Podivín; Východočeská zelenina – družstvo producentů zeleniny, Synkov-Slemeno.
- **V roce 2007** se rozšířil počet registrovaných OP na pět, kdy podmínky registrace splnilo Odbytové družstvo EKO-ODBYT, Slaný, a sedm předběžně registrovaných SP (nově registrovány Odbytové družstvo Polabí, Přerov n/Labem; OZC Jizera, Předměřice n/Jizerou; Družstvo BRAMKO CZ, Semice).
- **V roce 2008** podmínky pro řádné uznání za OP nově splnily tři předběžně uznané SP (Družstvo producentů rajčat, Podivín; EB Fruit, odbytové družstvo ovocnářů, Holovousy; Družstvo BRAMKO CZ, Semice). Jedné organizaci producentů (EKO-ODBYT, Slaný) byla odňata registrace pro neplnění podmínek (požádala si však znovu o registraci, která jí byla udělena) takže ke konci roku počet řádně uznaných OP činil 8.

Družstvo ZN FRUIT, Hodonice zaniklo a spojilo se s OP Jihomoravská zelenina, Velké Bílovice. Předběžně uznané jako SP bylo Odbytové Družstvo Ovoce Český ráj, Praha;

Odbytové družstvo Berry, Břežany; M.O.Z. družstvo pěstitelů, Sedlnice a Bohemia Apple, družstvo, Tuchoraz, Český Brod, což znamená celkem 7 předběžně uznaných SP.

- **V roce 2009** bylo SP Východočeská zelenina, družstvo producentů zeleniny uznáno jako OP, počet registrovaných OP tedy stoupl na 9. Nově registrované bylo SP Zeltr, odbytové družstvo, Troubky, člen koncernu Zeltr; Nature Fruit, družstvo, Choustníkovo Hradiště a G's Pěstitel, odbytové družstvo, Stratov, Lysá nad Labem – ke konci roku 2009 bylo tedy v ČR 9 předběžně uznaných SP.
- **V roce 2010** bylo SP Odbytové družstvo Polabí uznáno jako OP. Počet předběžně uznaných SP se tak snížil na 8 a počet uznaných OP stoupl na 10.

Finanční podpora pro OP a SP ovoce (tj. od 1. 1. – 31. 12. daného roku)						(v Kč)
Ukazatel	2006	2007	2008	2009*	2010*	2011 (do 31. 8.)*
Finanční podpora pro OP	10 467 288	12 286 402	18 502 795	22 758 922	35 905 848	32 622 675
Finanční podpora předběžně uznaným SP ¹⁾	1 584 938	1 510 470	1 843 201	6 673 616	16 037 207	11 068 825

Poznámka: *součet podpor pro OP a SP pěstující jen ovoce a pěstující ovoce i zeleninu

Pozn.: ¹⁾ Podpora je stanovena na základě objemu obchodované produkce určitou procentní sazbou, žádat je možno o semestrální nebo roční platbu v intervalu od data uznání. Na podpoře se podílí 25 % členský stát, 75 % jde ze zdrojů EU.

b) Vydávání licencí pro čerstvé ovoce a zeleninu

Při dovozu čerstvého ovoce a zeleniny ze třetích zemí není většinou zapotřebí dovozní licence. Vývoz čerstvého ovoce a zeleniny podléhá předložení licence pouze tehdy, chce-li vývozce nárokovat příslušnou vývozní subvenci.

Dovoz česneku a příbuzných plodin ze třetích zemí do EU podléhá povinnosti předložení dovozní licence (NK (ES) č. 341/2007). Dovozce si o licence musí žádat ve členském státě, ve kterém má sídlo a je registrován k DPH. Pro každou žádost je nutné složit záruku ve výši 60 €/t. Při dovozu čerstvého česneku (KN 0703 20 00) lze po splnění podmínek požádat 4x ročně o dovozní kvótu.

- **v roce 2009** bylo vydáno 112 licencí na dovoz česneku a příbuzných plodin na celkové množství 2 031 593 kg,
- **v roce 2010** bylo vydáno 109 licencí na dovoz česneku a příbuzných plodin na celkové množství 1 973 340 kg.

c) Poskytování finanční podpory na ovoce a zeleninu určené ke zpracování

Podpory v odvětví zpracovaného ovoce a zeleniny byly určeny producentům EU, kteří dodávali rajčata, broskve nebo hrušky ke zpracování dle NR (ES) č. 2201/96 ve znění pozdějších předpisů. Jednou z podmínek pro získání podpory bylo členství v registrované OP, prostřednictvím které se uskutečňovaly veškeré obchodní a finanční transakce. OP musely uzavřít smlouvu o zpracování s rovněž registrovaným zpracovatelem.

Od roku 2008 na základě nařízení vlády č. 95/2008 Sb. přešla tato platba do režimu oddělené platby za rajčata určená ke zpracování.

- **V marketingovém roce 2007/08** byla předložena žádost o vyplacení podpory na 9 710 t rajčat, což činilo při sazbě podpory 34,50 €/t celkem 9 391 971 Kč.
- **V marketingovém roce 2008/09** bylo předloženo 13 žádostí o vyplacení podpory na 11 700 t rajčat, což činilo při sazbě podpory 35,29 €/t celkem 9 979 025 Kč.

- **V marketingovém roce 2009/2010** bylo předloženo 14 žádostí o vyplacení podpory na 11 930 t rajčat při sazbě podpory 34,70 €/t celkem 10 417 753 Kč.
- **V marketingovém roce 2010/2011** bylo předloženo 14 žádostí o vyplacení podpory na 11 930 t rajčat při sazbě 34,70 €/t celkem 10 181 722 Kč.

d) Vydávání licencí pro výrobky ze zpracovaného ovoce a zeleniny

Při dovozu zpracovaného ovoce zeleniny ze třetích zemí není zapotřebí dovozní licence, pokud dovozce nepožaduje dovoz v rámci kvóty na konzervované houby dle NK č. 1979/2006, v platném znění. Vývoz podléhá předložení licence pouze tehdy, chce-li vývozce nárokovat příslušnou vývozní subvenci (licence se předkládá celnímu orgánu při proclení).

Dovoz konzervovaných hub ze třetích zemí do EU v rámci kvóty podléhá povinnosti předložení dovozní licence (položky KN 0711 5100, 2003 1020, 2003 1030). Dovoze si o licenci musí žádat ve členském státě, ve kterém má sídlo a je registrován k DPH. Pro každou žádost je nutné složit záruku ve výši 40 €/t. O licence se žádá 1x ročně a je nutné, aby dovozci splnili podmínky dané výše uvedeným nařízením.

- **v roce 2008** bylo vydáno 7 hlavních licencí, ze kterých pak bylo vydáno 15 dílčích licencí na celkové množství 4 291 241 kg žampionů,
- **v roce 2009** bylo vydáno 25 licencí na dovoz konzervovaných hub na celkové množství 5 054 963 kg,
- **v roce 2010** bylo vydáno 21 licencí na dovoz konzervovaných hub na celkové množství 4 924 582 kg.

7. Legislativa ČR vztahující se ke komoditě zelenina

Následující přehled právních předpisů zahrnuje výběr právních předpisů, týkajících se komodity zelenina:

Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpisy:

- 278/2010 Sb., kterou se ruší vyhl. č. 381/2007 Sb., o stanovení max. limitů reziduí pesticidů v potravinách a surovinách,
- 235/2010 Sb., o stanovení požadavků na čistotu a identifikaci přídatných látek, ve znění vyhl. č. 319/2010 Sb., 121/2011 Sb.),
- 45/2010 Sb., kterou se ruší vyhl. č. 147/1998 Sb., o způsobu stanovení kritických bodů v technologii výroby, ve znění pozdějších předpisů (ruší vyhl. č. 196/2002 Sb., 161/2004 Sb.),
- 225/2008 Sb., kterou se stanoví požadavky na doplňky stravy a na obohacování potravin, ve znění vyhl. č. 352/2009 Sb.,
- 4/2008 Sb., kterou se stanoví druhy a podmínky použití přídatných a extrakčních rozpouštědel při výrobě potravin, ve znění vyhl. č. 130/2010 Sb., 122/2011 Sb.,
- 293/2006 Sb., kterou se mění vyhl. č. 252/2004 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody, ve znění vyhl. č. 187/2005 Sb.,
- 211/2006 Sb., kterou se zrušuje vyhl. č. 210/2004 Sb., o podmínkách a požadavcích na provozní a osobní hygienu při výrobě potravin a jejich uvádění do oběhu s výjimkou prodeje, kromě potravin živočišného původu,
- 127/2006 Sb., kterou se zrušuje vyhl. č. 347/2002 Sb., o hygienických požadavcích na prodej potravin a rozsah vybavení prodejny podle sortimentu prodávaných potravin,
- 366/2005 Sb., o požadavcích vztahujících se na některé zmrazené potraviny (ruší vyhl. č. 326/1997 Sb., 44/2000 Sb., 160/2002 Sb.),
- 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků, ve znění vyhl. č. 368/2005 Sb., 497/2005 Sb., 101/2007, 127/2008 Sb., 117/2011 Sb.,

- 450/2004 Sb., o označování výživové hodnoty potravin, ve znění vyhl. č. 330/2009 Sb.,
- 447/2004 Sb., o požadavcích na množství a druhy látek určených k aromatizaci potravin, podmínky jejich použití, požadavky na jejich zdravotní nezávadnost,
- 320/2004 Sb., kterou se mění vyhl. 212/2004 Sb., o stanovení zásob a způsobu jejich ohlašování SZPI,
- 305/2004 Sb., o stanovení druhů kontaminujících a toxikologicky významných látkách a jejich přípustné množství v potravinách,
- 289/2004 Sb., kterou se mění vyhl. č. 335/1997 Sb., pro nealkoholické nápoje a koncentráty k přípravě nealkoholických nápojů, ovocná vína, ostatní vína apod.,
- 211/2004 Sb., metodách zkoušení a způsobu odběru a přípravy kontrolních vorků (změny vyhl. č. 459/2005 Sb., 238/2005 Sb., 611/2004 Sb.),
- 133/2004 Sb., o podmínkách označování potravin a surovin, o nejvyšší přípustné dávce záření a o způsobu označení ozáření na obalu,
- 54/2004 Sb., o potravinách určených pro zvláštní výživu a o způsobu jejich použití, ve znění vyhl. č. 402/2006 Sb., 473/2006 Sb., 157/2008 Sb.,
- 157/2003 Sb., o stanovení požadavků pro čerstvé ovoce a zeleninu, zpracované ovoce a zeleninu, suché skořápkové plody, houby, brambory a výrobky z nich, jakož i další způsoby jejich označování, ve znění vyhl. č. 650/2004 Sb., 291/2010 Sb.

Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství,

jak vyplývá ze změn provedených zákony č. 62/2000 Sb., 307/2000 Sb., 128/2003 Sb., 85/2004 Sb., 317/2004 Sb., 94/2005 Sb., 441/2005 Sb., 230/2006 Sb., 409/2006 Sb., 267/2006 Sb., 35/2008 Sb., 95/2008 Sb., 109/2009 Sb., 227/2009 Sb., 291/2009 Sb.

- prováděcí předpisy:

- 479/2009 Sb., o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování některých podpor, ve znění NV č. 369/2010 Sb.,
- 478/2009 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování podpory na ovoce a zeleninu a výrobky z ovoce, zeleniny a banánů dětem ve vzdělávacích zařízeních,
- 335/2009 Sb., o stanovení druhů krajinných prvků,
- 83/2009 Sb., o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování přímých podpor, některých podpor v rámci společné organizace trhu s vínem a některých podpor PRV, a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění NV č. 480/2009 Sb.,
- 318/2008 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s ovocem a zeleninou, účinnost od 1. 9. 2008, ve znění NV č. 215/2010 Sb. (ruší NV č. 247/2004 Sb.),
- 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb přímým podporám, ve znění NV č. 480/2009 Sb., 86/2010 Sb., 87/2011 Sb.,
- 95/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování oddělené platby za rajčata určená ke zpracování, ve znění NV č. 83/2009 Sb., 480/2009 Sb. a 369/2010 Sb.,
- 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění NV č. 114/2008 Sb., 45/2009 Sb., 83/2009 Sb., 78/2010 Sb., 112/2010 Sb., 369/2010 Sb., 282/2011 Sb.,
- 75/2007 Sb., o podmínkách poskytování plateb za přírodní znevýhodnění v horských oblastech, oblastech s jinými znevýhodněními a v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě, ve znění NV č. 113/2008 Sb., 83/2009 Sb., 111/2010 Sb., 369/2010 Sb., 372/2010 Sb.,
- 47/2007 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy a některých podmínek poskytování informací o zpracování zemědělských výrobků, pocházejících z půdy uvedené do klidu, ve znění NV č. 83/2009 Sb., 480/2009 Sb., 369/2010 Sb.,

- 257/2006 Sb., kterým se mění NV č. 181/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek provádění společných organizací trhu, pokud jde o systém poskytování subvencí při vývozu pro zemědělské výrobky a zpracované zemědělské výrobky, ve znění NV. č. 99/2005 Sb.,
- 88/2006 Sb., o způsobu a rozsahu vyžadování údajů o ovocných sadech obhospodařovaných v režimu intenzivního ovocnářství,
- 82/2006 Sb., o stanovení dalších údajů evidovaných u půdního bloku nebo u dílu půdního bloku v evidenci využití zemědělské půdy, ve znění NV č. 336/2009 Sb.,
- 69/2005 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotace v souvislosti s předčasným ukončením provozování zemědělské činnosti u zemědělského podnikatele, ve znění NV č. 512/2006 Sb., 96/2008 Sb.
- 242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí (o provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění NV č. 542/2004 Sb., 119/2005 Sb., 515/2005 Sb., 351/2006 Sb., 81/2007 Sb., 99/2008 Sb.),
- 241/2004 Sb., o podmínkách provádění pomoci méně příznivým oblastem a oblastem s ekologickými omezeními, ve znění NV č. 121/2005 Sb., 510/2005 Sb.,
- 159/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek poskytování a propadnutí záruk pro zemědělské výrobky,
- 505/2000 Sb., o stanovení podpůrných programů k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, ve znění NV č. 500/2001 Sb. a 203/2004 Sb.

Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zák. č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpisy:

16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství.

Zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů (ve znění zák. č. 227/2009 Sb., 281/2009 Sb.),

- prováděcí předpisy:

17/2009 Sb., o zjišťování a nápravě ekologické újmy na půdě.

Zákon č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejich zneužití.

Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, ve znění zákonů č. 626/2004 S., 444/2005 Sb., 131/2006 Sb., 189/2008 Sb., 249/2008 Sb., 291/2009 Sb., 490/2009 Sb., 227/2009 Sb., 281/2009 Sb., 102/2010 Sb., 245/2011 Sb.),

- prováděcí předpisy:

215/2008 Sb., o opatřeních proti zavlékání a rozšiřování škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů, ve znění vyhl. č. 159/2009 Sb. a 76/2010 Sb., (ruší vyhl. č. 662/2004 Sb., 330/2004 Sb., 247/2005 Sb., 244/2006 Sb. a 493/2006 Sb.),

334/2004 Sb., o mechanizačních prostředcích na ochranu rostlin, ve znění vyhl. č. 146/2009 Sb.,

333/2004 Sb., o odborné způsobilosti na úseku rostlinolékařské péče,

329/2004 Sb., o přípravních a dalších prostředcích na ochranu rostlin (ve znění vyhl. č. 371/2006 Sb. a 146/2009 Sb.,

328/2004 Sb., o evidenci výskytu a hubení škodlivých organismů ve skladech rostlinných produktů a o způsobu zjišťování a regulace jejich výskytu v zemědělských veřejných skladech a skladech SZIF,

327/2004 Sb., o ochraně včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití přípravků na ochranu rostlin.

Zákon č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám rostlin a o změně zákona č. 92/1996 Sb., o odrůdách, osivu a sadbě pěstovaných rostlin, ve znění zákonů č. 147/2002 Sb., 149/2002 Sb., 219/2003 Sb., 554/2005 Sb., 377/2005 Sb., 444/2005 Sb., 184/2008 Sb., 227/2009 Sb., 281/2009 Sb.

Zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin, jak vyplývá ze změn provedených zákony č. 444/2005 Sb., 178/2006 Sb. a 299/2007 Sb., 96/2009 Sb., 223/2009 Sb., 227/2009 Sb., 281/2009 Sb., 300/2009 Sb., 331/2010 Sb.,

- prováděcí předpisy:

61/2011 Sb., o stanovení požadavků na odběr vzorků, postupy a metody zkoušení osiva a sadby, (ruší vyhl. č. 206/2004 Sb., 581/2006 Sb.),

378/2010 Sb., o stanovení druhového seznamu pěstovaných rostlin,

369/2009 Sb., o podrobnostech uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu, ve znění vyhl. č. 298/2010 Sb., 168/2011 Sb.,

332/2006 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu chmele, révy, ovocných rodů a druhů a okrasných druhů a jeho uvádění do oběhu (ruší vyhl. č. 147/2004 Sb.),

449/2006 Sb., o stanovení metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd, ve znění vyhl. č. 125/2007 Sb. a 320/2007 Sb., 11/2009 Sb. a 446/2009 Sb., 389/2010 Sb.,

Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění zákonů č. 477/2001 Sb., 76/2002 Sb., 275/2002 Sb., 320/2002 Sb., 356/2003 Sb., 167/2004 Sb., 188/2004 Sb., 317/2004 Sb., 7/2005 Sb., 444/2005 Sb., 314/2006 Sb., 186/2006 Sb., 222/2006 Sb., 296/2007 Sb., 34/2008 Sb., 383/2008 Sb., 9/2009 Sb., 227/2009 Sb., 291/2009 Sb., 223/2009 Sb., 297/2009 Sb., 31/2011 Sb.,

- prováděcí předpisy:

124/2006 Sb., kterou se ruší vyhl. č. 95/2006 Sb., o stanovení seznamu odpadů, na které se vztahuje postup podle § 55 odst. 2 zákona č. 185/2001 Sb.,

383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady (změna vyhl. č. 41/2005 Sb., č. 294/2005 Sb., 341/2008 Sb., 351/2008 Sb., 478/2008 Sb., 61/2010 Sb., 170/2010 Sb.),

382/2001 Sb., o podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě (změna vyhl. č. 504/2004 Sb.),

381/2001 Sb., o stanovení Katalogu odpadů, Seznamu nebezpečných odpadů (změna vyhl. č. 503/2004 Sb. a 168/2007 Sb., 374/2008 Sb.),

376/2001 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů (změna vyhl. č. 502/2004 Sb.).

Zákon č. 156/1998 Sb., zákon o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd, ve znění pozdějších předpisů (č. 317/2004 Sb., 444/2005 Sb., 553/2005 Sb., 9/2009 Sb., 227/2009 Sb., 281/2009 Sb., 490/2009 Sb.)

- prováděcí předpisy:

257/2009 Sb., o používání sedimentů na zemědělské půdě,

474/2000 Sb., o stanovení požadavků na hnojiva ve znění vyhl. č. 401/2004 Sb., č. 209/2005, č. 271/2009 Sb.,

274/1998 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, ve znění vyhl. č. 399/2004 Sb., č. 476/2000 Sb., 473/2002 Sb., 91/2007 Sb., 353/2009 Sb.,

275/1998 Sb., o agrochemickém zkoušení zemědělských půd a zjišťování půdních vlastností lesních pozemků ve znění vyhl. č. 477/2000 Sb., č. 400/2004 Sb.,

273/1998 Sb., o odběrech a chemických rozborech vzorků hnojiv ve znění vyhl. č. 475/2000 Sb.

Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech, ve znění pozdějších předpisů (č. 274/2003 Sb., 94/2004 Sb., 237/2004 Sb., 257/2004 Sb., 444/2005 Sb., 66/2006 Sb., 296/2007 Sb., 25/2008 Sb., 126/2008 Sb., 227/2009 Sb., 281/2009 Sb., 77/2011 Sb.)

- prováděcí předpisy:

641/2004 Sb., o rozsahu a způsobu vedení evidence obalů a ohlašování údajů z této evidence,

116/2002 Sb., o způsobu označování vratných zálohovaných obalů.

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů (změny zákony č. 76/2002 Sb., 320/2002 Sb., 274/2003 Sb., 20/2004 Sb., 444/2005 Sb., 222/2006 Sb., 186/2006 Sb., 342/2006 Sb., 25/2008 Sb., 181/2008 Sb., 167/2008 Sb., 181/2008 Sb., 157/2009 Sb., 227/2009 Sb., 281/2009 Sb., 150/2010 Sb., 416/2010 Sb., 77/2011 Sb., 151/2011 Sb.), a jeho prováděcí předpisy.

Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých zákonů, jak vyplývá ze změn provedených zák. č. 521/2002 Sb., 92/2004 Sb., 186/2004 Sb., 695/2004 Sb., 180/2005 Sb., 385/2005 Sb., 444/2005 Sb., 212/2006 Sb., 222/2006 Sb., 230/2006 Sb., 186/2006 Sb., 180/2007 Sb., 296/2007 Sb., 25/2008 Sb., 37/2008 Sb., 124/2008 Sb., 483/2008 Sb., 223/2009 Sb., 227/2009 Sb., 281/2009 Sb., 292/2009 Sb., 164/2010 Sb., 172/2010 Sb., 77/2011 Sb., 91/2011 Sb.), a jeho prováděcí předpisy.

Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění zák. č. 123/1998 Sb., 100/2001 Sb.

Zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezení znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (jak vyplývá ze změn provedených zákony č. 521/2002 Sb., 437/2004 Sb., 695/2004 Sb., 444/2005 Sb., 222/2006 Sb., 25/2008 Sb., 227/2009 Sb., 281/2009 Sb.), a jeho prováděcí předpisy.

Zákon č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejich zneužití.

Některé další související předpisy právního řádu ČR:

Vyhláška č. 412/2008 Sb., kterou se stanoví seznam katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků, ve znění vyhl. č. 427/2009 Sb.

Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností podle zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění zákona č. 130/2008 Sb., ve znění NV č. 288/2010 Sb.

Zákon ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcí předpisy.

Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění zákona č. 121/2000 Sb., 237/2004 Sb., 257/2004 Sb., 296/2007 Sb.

- prováděcí předpisy:

3/2008 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 151/1997 Sb. (změna vyhl. č. 456/2008 Sb., 460/2009 Sb., 364/2010 Sb.).

8. Kontrola jakosti

a) Výsledky kontroly jakosti a zdravotní nezávadnosti čerstvé zeleniny a čerstvých hub

Na základě požadavků právních předpisů EU je od roku 2010 přiřazena do kategorie čerstvé zeleniny i kategorie čerstvých hub.

V roce 2010 bylo inspektory Státní zemědělské a potravinářské inspekce (SZPI) provedeno 771 kontrol. V rámci těchto kontrol bylo v tržní síti zkontrolováno 1 489 šarží čerstvé zeleniny a hub, tj. o 30 % více než v roce 2009. Požadavkům právních předpisů nevyhovělo 492 vzorků (tj. 33 %), přičemž nejvyšší procento závad vykazovala zelenina původem ze třetích zemí (31,1 %). Nejvíce problematickou skupinou byla skupina plodové zeleniny. Nejvíce nedostatků bylo tradičně zjištěno v maloobchodní síti (více než 98 % nevyhovujících vzorků celkem).

Do maloobchodního prodeje jsou zahrnuty nejen specializované prodejny ovoce a zeleniny, ale všechny obchody uvádějící do oběhu čerstvou zeleninu a houby, jakož i supermarkety.

Nejčastějším nedostatkem v roce 2010 bylo nedodržení minimálních požadavků na jakost čerstvé zeleniny, tzn. byla zjištěna zelenina nezdravá, shnilá či napadená plísní. Vysoký výskyt těchto závad v maloobchodech **je způsoben především nesprávným skladováním zeleniny, nešetrnou manipulací, nevhodnými podmínkami na prodejně při samotném nabízení zeleniny k prodeji**. V případě označování chyběly na obalech nebo v místě nabídky spotřebiteli nejčastěji údaje o zemi původu. U vzorků čerstvých hub bylo důvodem nevyhovujícího stavu nedodržení skladovacích podmínek.

Počet kontrolovaných šarží čerstvé zeleniny a hub za rok 2010

Zelenina	Výroba		Maloobchod		Velkoobchod		Ostatní		Celkem	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Cibulová	8	0,0	157	54,8	45	2,2	1	0,0	211	41,2
Kořenová	12	0,0	177	42,4	77	2,6	3	0,0	269	28,6
Košťalová	11	0,0	118	44,9	49	2,0	1	0,0	179	30,2
Listová a naťová	5	0,0	106	25,5	62	0,0	0	0,0	173	15,6
Lusková	0	0,0	26	23,1	6	0,0	0	0,0	32	18,8
Plodová	7	0,0	427	48,0	114	2,6	4	25,0	552	37,9
Řapíkatá	0	0,0	10	50,0	1	0,0	0	0,0	11	45,5
Ostatní	0	0,0	3	100,0	0	0,0	0	0,0	3	100,0
Houby čerstvé	12	8,3	38	60,5	7	0,0	2	0,0	59	40,7
CELKEM	55	1,8	1 062	45,5	361	1,9	11	9,1	1 489	33,0
Původ zboží										
ČR	45	2,2	314	42,4	111	1,8	9	0,0	479	28,4
Třetí země	0	0,0	85	38,8	34	11,8	0	0,0	119	31,1
EU mimo ČR	10	0,0	514	39,3	216	0,5	2	50,0	742	27,5
Původ neuveden	0	0,0	149	77,2	0	0,0	0	0,0	149	77,2

Pramen: SZPI

V roce 2010 bylo na obsah cizorodých látek analyzováno celkem 774 vzorků, zaznamenáno bylo celkem 15 nevyhovujících nálezů. U dvou vzorků špenátu bylo zjištěno nadlimitní množství dusičnanů, u deseti vzorků byl detekován obsah pesticidů vyšší než je stanovený maximální reziduální limit.

Výsledky rozborů čerstvé zeleniny a hub z laboratoří a z hodnocení na místě za rok 2010

Zelenina	Počet analýz									
	Analytika		mikrobiologie		cizorodé látky		senzorika		značení	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Cibulová	15	60,0	14	28,6	84	2,4	52	51,9	73	45,2
Kořenová	3	66,7	34	38,2	155	0,6	47	74,5	43	41,9
Košťálová	3	33,3	16	31,3	97	2,1	34	58,8	33	54,5
Listová a naťová	0	0,0	17	17,6	131	1,5	17	76,5	15	20,0
Lusková	2	50,0	1	100,0	26	3,8	3	66,7	1	0,0
Plodová	6	33,3	64	29,7	215	3,3	198	63,6	145	24,1
Řapíkatá	0	0,0	1	0,0	5	0,0	4	75,0	2	0,0
Ostatní	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	100,0	1	100,0
Houby čerstvé	3	33,3	2	0,0	31	0,0	24	87,5	5	60,0
CELKEM	32	50,0	149	30,2	744	2,0	380	65,3	318	34,9

Pramen: SZPI

b) Certifikace čerstvé zeleniny v roce 2010

Certifikace čerstvého ovoce a zeleniny byla v roce 2010 prováděna dle nařízení Komise (ES) č. 1580/2007, v platném znění. **Certifikace se provádí při dovozu či vývozu čerstvého ovoce a zeleniny do/ze třetích zemí, jedná se o kontrolu shody těchto produktů s obchodními normami Společenství.** Inspektoři SZPI kontrolují jakost i označování produktů dle požadavků, stanovených v jednotlivých obchodních normách.

Obchodník, který dováží nebo vyváží čerstvé ovoce a zeleninu (včetně pěstovaných hub a skořápkových plodů) do třetích zemí, **je povinen tuto skutečnost nahlásit** na příslušný inspektorát SZPI. Bez certifikátu není možné danou šarži proclít.

Vydávání certifikátů o shodě s obchodními normami Společenství pro čerstvé ovoce a zeleninu je prováděno podle zákona č. 146/2002 Sb., o SZPI, ve znění pozdějších předpisů. V roce 2010 bylo inspektory SZPI vystaveno celkem 125 certifikátů při dovozu čerstvého ovoce a zeleniny určené k přímé spotřebě. Při vývozu čerstvého ovoce a zeleniny nebyly v roce 2010 vystaveny žádné certifikáty.

c) Výsledky kontroly jakosti a zdravotní nezávadnosti čerstvé zeleniny a hub za období I. – III. čtvrtletí 2011

V uvedeném období roku 2011 bylo provedeno celkem 661 kontrol u 213 kontrolovaných osob, kdy byla ověřována jakost a správnost označení u čerstvé zeleniny a hub. Celkem bylo hodnoceno 1 360 šarží, tj. o 11 % více v porovnání se stejným obdobím minulého roku. Z tohoto počtu nevyhovělo právním požadavkům celkem 376 šarží, tj. 28,2 %. Nejvyšší procento nedostatků bylo zjištěno v kategorii řapíkaté zeleniny (43,8 %) a zeleniny cibulové (39,3 %).

Stejně jako v předcházejících letech byla kontrola jakosti a zdravotní nezávadnosti čerstvé zeleniny a hub prováděna především v maloobchodní síti, kde bylo hodnoceno celkem 989 šarží, z toho 364 bylo kvalifikováno jako nevyhovující, tj. 36,8 %. Nejčastějším důvodem u nevyhovujících vzorků bylo nesplnění minimálních požadavků na jakost nebo požadavků na označování.

Počet kontrolovaných vzorků čerstvé zeleniny a hub za I. – III. čtvrtletí roku 2011

Zelenina	Výroba		Maloobchod		Velkoobchod		Ostatní		Celkem	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Cibulová	4	0,0	166	47,6	41	9,8	0	0,0	211	39,3
Kořenová	4	0,0	143	44,8	49	0,0	0	0,0	196	32,7
Košťalová	14	0,0	67	28,4	32	12,5	1	0,0	114	20,2
Listová a naťová	1	0,0	127	11,8	40	0,0	0	0,0	168	8,9
Lusková	2	0,0	26	23,1	6	0,0	0	0,0	34	17,6
Plodová	13	7,7	416	40,9	123	2,4	3	0,0	555	31,4
Řapíkatá	0	0,0	16	43,8	0	0,0	0	0,0	16	43,8
Ostatní	3	0,0	10	0,0	2	0,0	0	0,0	15	0,0
Houby čerstvé	3	0,0	18	22,2	3	0,0	0	0,0	24	16,7
CELKEM	44	2,3	989	36,8	296	3,7	4	0,0	1 333	28,2
Původ zboží										
ČR	36	0,0	284	32,4	51	2,0	0	0,0	371	25,1
Třetí země	2	0,0	53	41,5	19	21,1	1	0,0	75	34,7
EU mimo ČR	3	0,0	502	24,9	224	2,7	3	0,0	732	17,9
Původ neuveden	3	33,3	150	83,3	2	0,0	0	0,0	155	81,3

Pramen: SZPI

Na cizorodé látky bylo hodnoceno celkem 526 šarží, z toho u šesti vzorků byl překročen maximální limit pro rezidua pesticidů a u dvou vzorků listové zeleniny byl obsah dusičnanů vyšší, než je povoleno **NK (ES) č. 1881/2006**.

Výsledky rozborů čerstvé zeleniny a hub z laboratoří a z hodnocení na místě za I. – III. čtvrtletí 2011

Zelenina	Počet analýz									
	Analytika		mikrobiologie		cizorodé látky		senzorika		značení	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Cibulová	30	36,7	64	12,5	46	0,0	126	26,2	105	36,2
Kořenová	6	0,0	29	20,7	97	1,0	82	58,5	47	29,8
Košťalová	9	22,2	24	8,3	61	3,3	49	28,6	31	16,1
Listová a naťová	5	80,0	20	5,0	131	1,5	15	46,7	11	27,3
Lusková	5	40,0	1	0,0	25	0,0	7	57,1	3	0,0
Plodová	34	11,8	203	10,8	139	2,2	240	45,0	155	35,5
Řapíkatá	0	0,0	1	100,0	8	0,0	7	85,7	2	0,0
Ostatní	0	0,0	12	0,0	2	0,0	1	0,0	1	0,0
Houby čerstvé	1	0,0	1	100,0	17	0,0	7	57,1	2	0,0
CELKEM	90	25,6	355	11,5	526	1,5	534	41,9	357	32,2

Pramen: SZPI

d) Výsledky kontroly zdravotní nezávadnosti a jakosti zpracované zeleniny v roce 2010

V roce 2010 bylo inspektory SZPI zkontrolováno celkem 399 vzorků. Jako nevyhovujících bylo vyhodnoceno 155 vzorků, tj. 39 %. Nevyhovělo 52 tuzemských a 103 vzorků původem z jiných zemí. Z hlediska jednotlivých skupin náležela k nejproblematičtějším opět skupina mléčné kvašené zeleniny, skupina sterilované zeleniny a skupina upravené chlazené zeleniny.

Porovnáním výsledků kontroly zdravotní nezávadnosti, jakosti a označování u vzorků kontrolovaných ve výrobě, velkoobchodech a maloobchodech lze konstatovat, že četnost závad byla nejvyšší v maloobchodní síti.

Počet kontrolovaných vzorků zpracované zeleniny v roce 2010

Původ zboží	Výroba		Velkoobchod		Maloobchod		Jiné*		Celkem	
	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %
ČR	70	8,6	12	0,0	95	48,4	0	0,0	177	29,4
Jiný než ČR	9	11,1	6	0,0	206	49,5	1	0,0	222	46,4
CELKEM	79	8,9	18	0,0	301	49,2	1	0,0	399	38,8

Pramen: SZPI

Poznámka: * restaurace, přeprava, suroviny

Kontrola zpracované zeleniny byla zaměřena zejména na kontrolu chemických požadavků na zdravotní nezávadnost (dle vyhlášky č. 4/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 305/2004 Sb.) Jako nevyhovující z hlediska kontaminujících látek bylo vyhodnoceno 16 vzorků zpracované zeleniny – 4 vzorky sterilované zeleniny z důvodu překročení limitu pro oxid siřičitý či jeho nedeklarování, 1 vzorek sterilované zeleniny z důvodu nadlimitního obsahu chloridu sodného, 3 vzorky kysaného zelí (nedeklarovaná přítomnost kyseliny benzoové), 5 vzorků kysaného zelí (přítomnost nepovolené kyseliny mravenčí), 2 vzorky oliv (přítomnost nedeklarované kyseliny citronové) a 1 vzorek chlazené zeleniny (nadlimitní obsah dusičnanů).

Z hlediska mikrobiologických požadavků nevyhověly 4 vzorky – 3 vzorky upravené chlazené čerstvé zeleniny a 1 vzorek sušené zeleniny. Nesplnění jakostních požadavků (dle vyhlášky č. 157/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 113/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů) bylo zjištěno u 6 vzorků zpracované zeleniny – 1 vzorek kysaného zelí z důvodu menšího pevného podílu, 3 vzorky sušené zeleniny z důvodu nižší hmotnosti balení a 1 vzorek kečupu z důvodu nižšího podílu rajčatové složky.

Při senzorickém hodnocení byla zjištěna neodpovídající konzistence a vzhled u 2 vzorků zmrazené zeleniny. Mezi nedostatky z hlediska označování patřilo nesprávné označení u 79 vzorků zpracované zeleniny. Z dalších zjištěných nedostatků stojí za zmínku nedodržení podmínek skladování (zejména nevhodná skladovací teplota) u 37 vzorků zpracované zeleniny.

Výsledky rozborů zpracované zeleniny z laboratoří a z hodnocení na místě v roce 2010

Ukazatel	Počet rozborů									
	analytika		mikrobiologie		cizorodé látky		senzorika		označování	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Zelenina	72	13,9	26	15,4	146	9,6	124	39,5	104	77,9

Pramen: SZPI

e) Výsledky kontroly jakosti a zdravotní nezávadnosti zpracované zeleniny za I. – III. čtvrtletí roku 2011

V tomto období bylo inspektory SZPI zkontrolováno celkem 326 vzorků. Jako nevyhovujících bylo vyhodnoceno 72 vzorků, tj. 23,1 %, z toho 28 tuzemských. Z hlediska jednotlivých skupin náležely k nejproblematičtějším skupině upravené chlazené čerstvé zeleniny, zmrazené zeleniny a mléčně kvašené zeleniny.

Porovnáním výsledků kontroly zdravotní nezávadnosti, jakosti a označování byla četnost závad nejvyšší v maloobchodní síti.

Počet kontrolovaných vzorků zpracované zeleniny za I. – IX. měsíc roku 2011

Původ zboží	Výroba		Velkoobchod		Maloobchod		Jiné*		Celkem	
	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %
Tuzemsko	61	1,8	5	0,0	93	29,3	1	0,0	160	18,1
Jiná než ČR	8	0,0	6	33,3	152	29,0	0	0,0	166	28,0
Celkem	69	1,6	11	18,2	245	29,1	1	0,0	326	23,1

Pramen: SZPI

Poznámka: * restaurace, přeprava, suroviny

Při kontrole chemických požadavků na zdravotní nezávadnost byl jako nevyhovující z hlediska kontaminujících látek vyhodnocen 1 vzorek mléčně kvašené zeleniny obsahující nedeklarovanou kyselinu sorbovou.

Mikrobiologickým požadavkům ve znaku plísně okem viditelné nevyhověl pouze 1 vzorek upravené chlazené čerstvé zeleniny.

Při kontrole jakostních požadavků nevyhověl 1 vzorek sušené zeleniny z důvodu nedodržení hmotnosti balení. Při senzorickém hodnocení nebyly zjištěny žádné nedostatky.

Nesprávně označeno bylo celkem 22 vzorků zpracované zeleniny. Z dalších zjištěných nedostatků stojí za zmínku nedodržení podmínek skladování (zejména nevhodná skladovací teplota) u 19 vzorků zpracované zeleniny.

Výsledky rozborů zpracované zeleniny z laboratoří a z hodnocení na místě za I. – III. čtvrtletí roku 2011

Ukazatel	Počet rozborů									
	analytika		mikrobiologie		cizorodé látky		senzorika		označování	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Zelenina	41	9,8	55	1,8	96	2,1	126	34,1	40	52,5

Pramen: SZPI

Výsadba košťálové zeleniny

*Poškození hlávkového zelí
kroužkami*

Porost celeru

Sklizeň hrachu

Porost hrachu

Přijmová linka pro zpracování hrachu

SVĚTOVÝ A EVROPSKÝ TRH

Produkce kukuřice cukrové

Ve světě je podle údajů Svazu francouzských producentů kukuřice (AGPM) registrováno okolo 300 tis. ha pěstitelských ploch kukuřice cukrové. Téměř polovina z nich se nalézá v USA. V Thajsku, kde je v podstatě veškerá produkce určena na export, se nachází 70 tis. ha ploch. Zatímco vývoz z USA směřuje především do Asie, Maďarsko, jako největší evropský vývozců, exportuje převážně do evropských států.

Pěstitelské plochy kukuřice cukrové v Evropě meziročně vzrostly ze 48 tis. ha na 64 tis. ha. Největší nárůst byl zaznamenán především ve Francii (ze 17 tis. ha na 24,5 tis. ha) a Maďarsku (cca z 19 tis. ha na 23 tis. ha). V Polsku se kukuřice cukrová pěstuje na ploše zhruba 4,5 tis. ha, ve Španělsku na téměř 4 tis. ha a v Německu stabilně na 1,9 tis. ha. Podobná je situace i v Itálii a na Slovensku.

V roce 2010 vyvezly USA 115 tis. t kukuřice cukrové, z toho 57 % do Asie a 16 % do EU. Maďarský vývoz dosáhl 140,7 tis. t, přičemž 19 % směřovalo do Francie, dalších 19 % do Německa a 13 % do Polska. Také Francie vyvezla převážnou část své produkce kukuřice cukrové do zemí EU; z celkového vývozu 110 tis. t směřovalo 27 % do Velké Británie a 19 % do Německa.

Nejvyšší spotřeba kukuřice cukrové je v USA, která ročně dosahuje v průměru 14 kg/osobu, zatímco v Evropě je tato zelenina stále považována za méně významnou. Obyvatel EU zkonzumuje 1 kg kukuřice za rok, a to převážně jen v konzervovaném stavu.

Produkce zeleniny v zemích EU

V roce 2010 se produkce zeleniny v EU díky nepříznivému průběhu počasí snížila o 5 % oproti roku 2009 na cca 59 mil. t, přičemž k výraznějšímu poklesu produkce zeleniny došlo v nových členských zemích EU.

Produkce zeleniny v zemích EU (mil. t)

Ukazatel	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010 (odhad)
EU-15	53,7	52,3	50,5	50,8	48,4	49,2	47,0
EU-12	13,5	12,0	12,05	11,9	12,0	12,8	12,0
EU-27	67,2	64,3	63,0	62,7	60,4	62,0	59,0

Pramen: Rynek owoców i warzyw

Pěstování cibule v zemích EU

V roce 2010 byla sklizeň cibule nižší ve všech producentních zemích EU. Největšími producenty cibule v rámci zemí EU je především Španělsko a Nizozemsko, z tzv. nových členských států je to Polsko.

Produkce cibule v zemích EU (tis. t)

Ukazatel	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
EU 15	4 462	3 910	3 715	4 007	4 154	4 367	4 125
Z toho:							
Nizozemsko	1 100	945	780	930	1 050	1 070	1 000
Španělsko	1 084	1 005	1 099	1 191	1 060	1 234	1 140
Německo	426	365	337	378	408	433	405
Francie	457	348	317	305	325	356	328
Rakousko	113	100	96	94	119	135	129
EU 12	1 164	921	804	935	810	888	718
Z toho:							
Polsko	866	714	590	752	618	708	560
ČR	77	61	45	40	52	48	43
Maďarsko	131	64	95	63	60	50	40
EU 27	5 626	4 831	4 519	4 942	5 002	5 255	4 843

Pramen: FAPA, Polsko

Dovozy cibule do EU jsou realizovány především v první polovině roku. Podle předběžných údajů Eurostatu bylo v I. pololetí roku 2011 dovezeno do EU 293 tis. t cibule, což je jen nepatrný nárůst v porovnání s dovozy ve stejném období roku 2010.

Největším dodavatelem cibule je **Nový Zéland**, jehož dodávky v uvedeném období díky nižší úrodě cibule klesly o 20 % na 70 tis. t. Dalším významným dodavatelem cibule do EU je **Austrálie**, odkud se během prvního pololetí 2011 dovezlo 35 tis. t, což bylo o 11 % více než v předchozím roce. Třetím největším dodavatelem je **Argentina**, odkud pocházelo 21 tis. t cibule. Argentina vyváží ročně celkem kolem 196 tis. t cibule, a to zejména do Brazílie (86 % exportu).

Z Jižní Afriky se do EU dovezlo téměř 7 tis. t, což bylo dvojnásobné množství roku předchozího. Za zmínku ještě stojí menší dovoz cibule z **Peru** (kolem 2,5 tis. t), který má výrazně stoupající trend.

Zahraniční obchod EU s čerstvou zeleninou (tis. t)

Ukazatel	2004	2005	2006	2007	2008	2009	I-IV 2009	I-IV 2010
Export	11 205	11 067	11 422	11 935	12 909	12 526	7 280	6 724
vnitřní	10 076	9 735	10 165	10 700	11 273	11 010	6 330	5 912
vnější	1 129	1 332	1 257	1 235	1 636	1 516	950	812
Hlavní exportéři								
Španělsko	3 281	3 224	3 506	3 209	2 291	3 359	2 228	2056
Nizozemsko	3 126	3 163	3 209	3 522	3 773	3 528	1 866	1 862
Import	13 888	11 911	12 567	14 415	14 838	14 183	7 770	7 386
vnitřní	10 640	10 126	10 774	11 207	11 736	11 779	6 402	6 080
vnější	3 548	1 758	1 793	3 208	3 102	2 404	1 368	1 306
Hlavní importéři								
Německo	3 152	2 871	3 055	3 077	3 187	3 265	1 744	1 696
Velká Británie	1 558	1 635	1 644	1 984	1 760	1 661	968	799

Pramen: Rynek owoców i warzyw

Import vybraných zeleninových výrobků do EU (tis. t)

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009	I-IV/2009	I-IV/2010
Zmrazená zelenina	2 296	2 393	2 459	2 576	2 445	1 243	1 246
vnitřní import	2 051	2 104	2 160	2 277	2 189	1 108	1 109
Nakládaná zelenina	609	520	563	569	585	272	292
vnitřní import	337	243	280	273	294	136	175
Konzervovaná	2 255	2 269	2 431	2 646	2 393	1 168	1 390
vnitřní import	1 770	1 803	1 905	2 113	1 925	941	1 091
Sušená zelenina	256	260	300	323	293	153	168
vnitřní import	154	158	180	196	186	100	111
Zpracovaná rajčata	1 637	1 636	1 835	1 869	1 800	932	951
vnitřní import	1 412	1 500	1 595	1 584	1 498	763	779

Pramen: Rynek owoców i warzyw

Pěstování zeleniny na Slovensku

V roce 2010 se z 30,6 tis. ha sklídilo 284,4 tis. t zeleniny, tj. meziroční pokles o 8,9 %. Dosažená sklizeň je nejnižší od roku 1993. Klesla produkce všech druhů, kromě zeleniny cibulové. Výměra krytých ploch pro pěstování zeleniny se v roce 2010 v porovnání s předchozím rokem snížila z 101,6 ha na 66,3 ha a při hektarovém výnosu 85,9 t se z nich sklídilo 5 698 t zeleniny.

Celkový dovoz čerstvé zeleniny v roce 2010 se meziročně zvýšil o 3,7 % na 261,9 tis. t. Na tomto dovozu se nejvíce podílelo hlávkové zelí, květák, kapusta, rajčata, melouny a mrkev dodávaných především z Polska, Německa a Španělska.

Porost mrkve

Sklizeň mrkve

Sběr vyorané cibule

Sběr okurek nakládaček

Plošina ke sběru okurek nakládaček

Vývoz čerstvé zeleniny ze SR zaznamenal v roce 2010 téměř 26% meziroční nárůst na 56,7 tis. t, přičemž největší objemy směřovaly do Maďarska a ČR.

Produkce zeleniny na Slovensku

Zelenina	Sklizňové plochy v ha			Produkce zeleniny v t		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
CELKEM	28 485	28 547	30 559	332 954	312 084	284 429
Z toho:						
hlávk. zelí bílé	3 827	3 718	3 707	49 991	45 674	42 479
hlávk. zelí červené	420	420	411	4 295	4 426	4 198
květák	873	849	903	9 633	9 461	6 168
hlávková kapusta	882	876	881	8 382	8 487	6 953
celer	242	233	233	2 331	2 148	2 089
mrkev a karotka	2 562	2 494	2 454	37 155	35 654	34 879
petržel	1 022	1 016	1 116	9 761	8 627	8 204
okurky nakládačky	1 213	1 198	1 192	12 120	12 111	11 710
okurky salátové	978	981	1 027	15 235	15 795	15 608
paprika	2 067	2 084	2 053	24 620	26 238	23 584
rajčata konzumní	2 321	2 321	2 300	34 960	33 373	31 586
rajčata průmyslová	617	601	403	21 626	18 510	4 871
cibule	2 346	2 188	2 370	28 544	26 394	28 222
česnek	529	526	523	2 129	2 121	2 141
fazolové lusky	220	220	220	1 118	1 118	998
hrách zahradní	1 032	2 006	2 350	2 803	5 314	4 850

Pramen: *Situačná a výhľadová správa, VÚEPP Bratislava*

Poznámka: celková produkce zeleniny včetně odhadu samozásobení

PĚSTOVÁNÍ ZELENINY V ČR

Rok 2010 byl mimořádně klimaticky nepříznivý pro naše i zahraniční pěstitele zeleniny. Z toho důvodu stihla většina pěstitelů zasít pouze omezené množství zeleniny z přímých výsevů. Vydatné srážky v jarních měsících omezily kultivační práce i výsadbu. Po chladném a na dešťové srážky bohatém květnu nastalo období vysokých teplot, což pro některé druhy zeleniny znamenalo zpomalení růstu. Avšak začátkem srpna přišly opět mohutné přivalové deště, které způsobily rozvodnění některých menších vodních toků a zaplavení rozsáhlých okolních oblastí. Deštivé počasí dále omezovalo vjezd zemědělské mechanizace do polí a chemickou ochranu, což způsobilo vyšší zaplevelenost porostů.

Největší škody způsobily povodně na Moravě, kde zničily již založené porosty zeleninových kultur. Dle odhadu bylo v květnu, červnu a srpnu roku 2010 povodněmi zcela zničeno zhruba 500 ha zeleninových ploch, kde porosty podlely hnilobě. Na dalších cca 10 % ploch byla z důvodu zatopení pozemků znemožněna výsadba, případně výsev, dalších 10 % zeleninových ploch bylo oseto a osázeno pozdě. Pro zmírnění škod způsobených těmito povodněmi byla žadatelům poskytnuta částečná kompenzace z národních zdrojů v rámci dotačního programu Z. I.

Vysoká vzdušná vlhkost a permanentní srážky byly příčinou vyššího výskytu houbových chorob. Velké problémy pěstitelům činili tradiční škůdci (např. dřepčící, trásněnky apod.). Další přivalové deště přišly ve třetí dekádě září, což pěstitelům opět zkomplikovalo vjezd do polí a přispělo k rozšíření zatopených míst. Tyto podmínky následně způsobily výrazné snížení skladovatelnosti zeleniny z důvodu vyššího rozvoje skládkových chorob.

V roce 2010 došlo k dalšímu snížení celkové výměry sklizňových ploch zeleniny na 13 396 ha. Největší pokles ploch byl zaznamenán u rajčat a hlávkového zelí, dále rovněž u okurek nakládaček a kapusty. Naproti tomu se zvýšily plochy pro pěstování cibule, hrachu, mrkve a petržele.

Podle údajů ČSÚ klesla produkce zeleniny v roce 2010 o 14 % v porovnání s velmi slabou sklizní v roce 2009 a dosáhla 218,6 tis. t. K největšímu poklesu došlo zejména u sklizní rajčat, kapusty, hlávkového zelí, mrkve, cibule a salátových okurek.

Vývoj osevních ploch konzumní zeleniny v ČR (ha)

Zelenina	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Celer	380	285	319	348	298	296	294	334
Cibule	2 868	1 838	2 235	2 152	2 072	1 732	1 832	1 830
Česnek	21	49	37	63	45	56	67	82
Hrách dřeňový	1 086	978	1 132	1 341	1 310	973	1 020	993
Kapusta	233	141	176	146	157	156	118	177
Kedlubny	106	122	139	124	137	147	180	192
Květák	794	486	510	443	396	317	316	362
Mrkev	951	713	679	688	603	603	638	688
Okurky nakládačky	304	323	261	333	235	331	296	268
Okurky salátové	85	119	125	137	101	131	118	99
Petržel	800	427	364	529	278	190	244	231
Pórek	-	-	-	-	-	-	-	11
Rajčata	472	481	513	433	301	442	389	409
Ředkvičky	-	-	-	-	-	-	-	242
Salát hlávkový	-	-	-	-	-	-	-	182
Zelí hlávkové*	1 896	1 001	1 310	1 287	1 235	1 088	1 077	1 462
Ostatní zelenina	2 420	1 953	2 271	2 248	2 565	2 378	1 995	2 028
Zelenina celkem	12 416	8 917	9 970	10 272	9 732	8 838	8 583	9 591

Pramen: ČSÚ

Poznámka: údaje vždy k 31. 5. příslušného roku, údaje bez dopočtu sektoru domácností obyvatelstva, * součet osevních ploch zelí hlávkového bílého a červeného

Sklizňová plocha zeleniny v ČR (ha)

Zelenina	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Celer	533	422	527	547	478	456	448
Cibule	3 610	2 502	2 970	2 870	2 709	2 296	2 376
Česnek	333	328	337	357	304	286	288
Hrách dřeňový	1 237	1 114	1 458	1 661	1 592	1 223	1 261
Kapusta	378	270	247	214	219	211	171
Kedlubny	325	318	487	465	441	416	440
Květák	1 030	696	589	523	464	377	374
Mrkev	1 446	1 157	1 234	1 233	1 088	1 033	1 052
Okurky nakládačky	811	777	1 411	1 457	1 232	1 215	1 148
Okurky salátové	289	298	507	510	433	426	402
Petržel	996	602	645	804	520	405	451
Rajčata	830	798	1 456	1 451	1 202	1 241	1 159
Zelí hlávkové *	2 187	1 259	1 510	1 482	1 410	1 243	1 226
Ostatní zelenina	2 678	2 185	3 029	2 990	3 275	3 007	2 601
Zelenina celkem	16 683	12 726	16 406	16 564	15 366	13 835	13 396

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * zelí hlávkové bílé a červené, od roku 2002 – údaje za zemědělský sektor s dopočtem sektoru domácností

Celková sklizeň zeleniny v ČR (t)

Zelenina	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Celer	12 002	8 845	10 588	11 364	10 390	11 414	10 223
Cibule	77 146	61 181	45 387	40 424	52 372	48 325	43 248
Česnek	1 927	1 712	2 079	2 038	1 759	1 590	1 457
Hrách dřeňový	6 648	5 637	6 759	5 857	6 201	4 742	4 130
Kapusta	7 334	5 749	4 327	4 242	4 048	3 930	2 994
Kedlubny	5 376	5 120	8 095	7 598	6 802	6 496	6 604
Květák	15 803	11 829	9 069	7 611	7 549	5 937	5 441
Mrkev	41 142	38 482	33 813	39 466	34 406	31 982	27 735
Okurky nakládačky	10 650	13 382	22 460	22 367	18 290	14 116	16 731
Okurky salátové	6 363	9 045	14 790	10 859	10 798	9 629	8 625
Petržel	7 618	7 930	8 324	9 125	7 663	5 268	5 152
Rajčata	22 036	24 232	35 604	29 771	27 899	29 441	20 721
Zelí hlávkové*	80 592	59 325	55 945	57 915	56 656	50 679	40 664
Ostatní zelenina	27 696	20 888	34 312	33 390	29 491	30 291	24 898
Zelenina celkem	322 333	273 357	291 552	282 027	274 324	253 840	218 623

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * zelí hlávkové bílé a červené, od roku 2002 – údaje za zemědělský sektor s dopočtem sektoru domácností

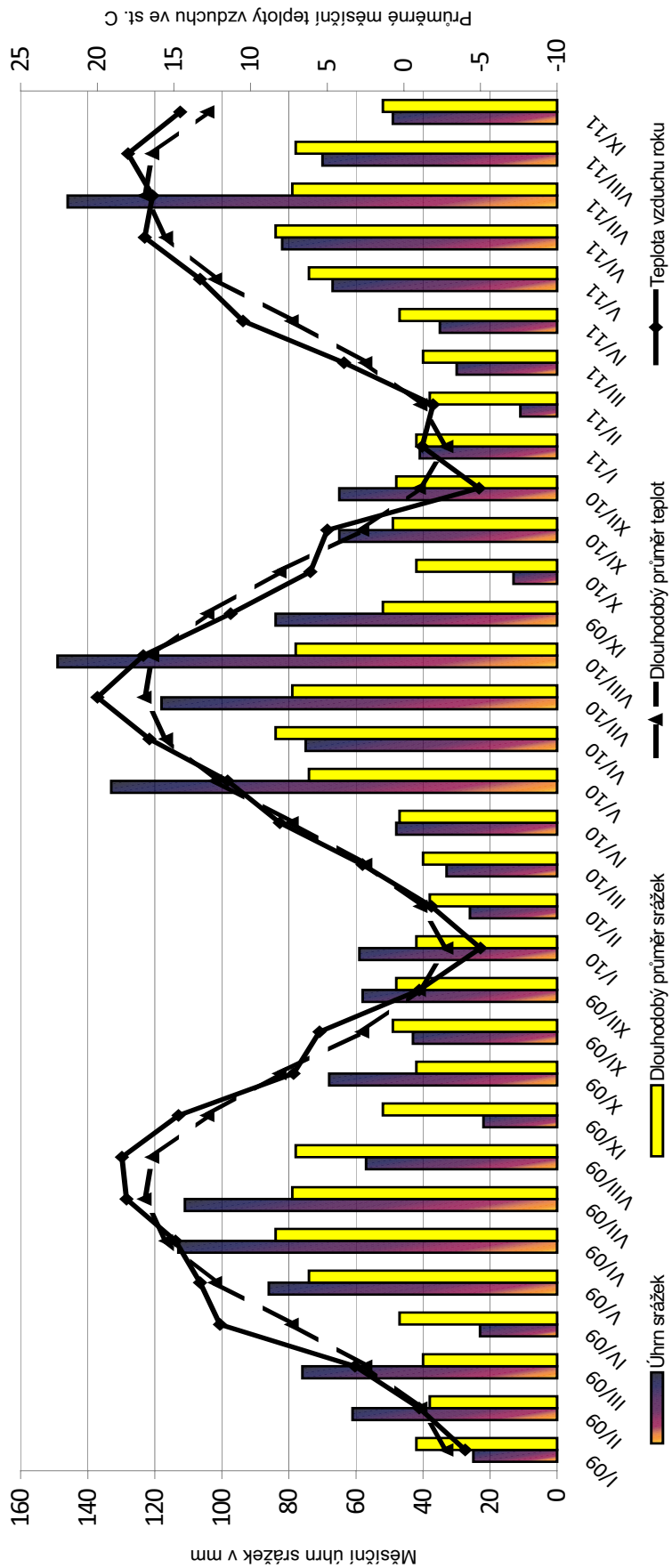
Průměrný hektarový výnos v ČR (ha/t)

Zelenina	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Celer	22,50	20,96	20,08	20,76	21,73	25,05	22,84
Cibule	21,37	24,45	15,28	14,09	19,33	21,05	18,20
Česnek	5,79	5,22	6,17	5,70	5,78	5,57	5,06
Hrách dřeňový	5,38	5,06	4,64	3,53	3,90	3,88	3,27
Kapusta	19,38	21,29	17,51	19,78	18,52	18,66	17,51
Kedlubny	16,53	16,08	16,63	16,33	15,43	15,62	15,01
Květák	15,34	17,00	15,41	14,55	16,26	15,77	14,56
Mrkev	28,44	33,25	27,41	32,01	31,62	30,97	26,36
Okurky nakládačky	13,13	17,23	15,92	15,35	14,84	11,62	14,58
Okurky salátové	22,03	30,33	29,19	21,31	24,94	22,61	21,48
Petržel	7,65	13,17	12,91	11,35	14,74	13,02	11,42
Rajčata	26,55	30,37	24,45	20,52	23,21	23,72	17,87
Zelí hlávkové*	36,85	47,13	37,06	39,09	40,19	40,78	33,18

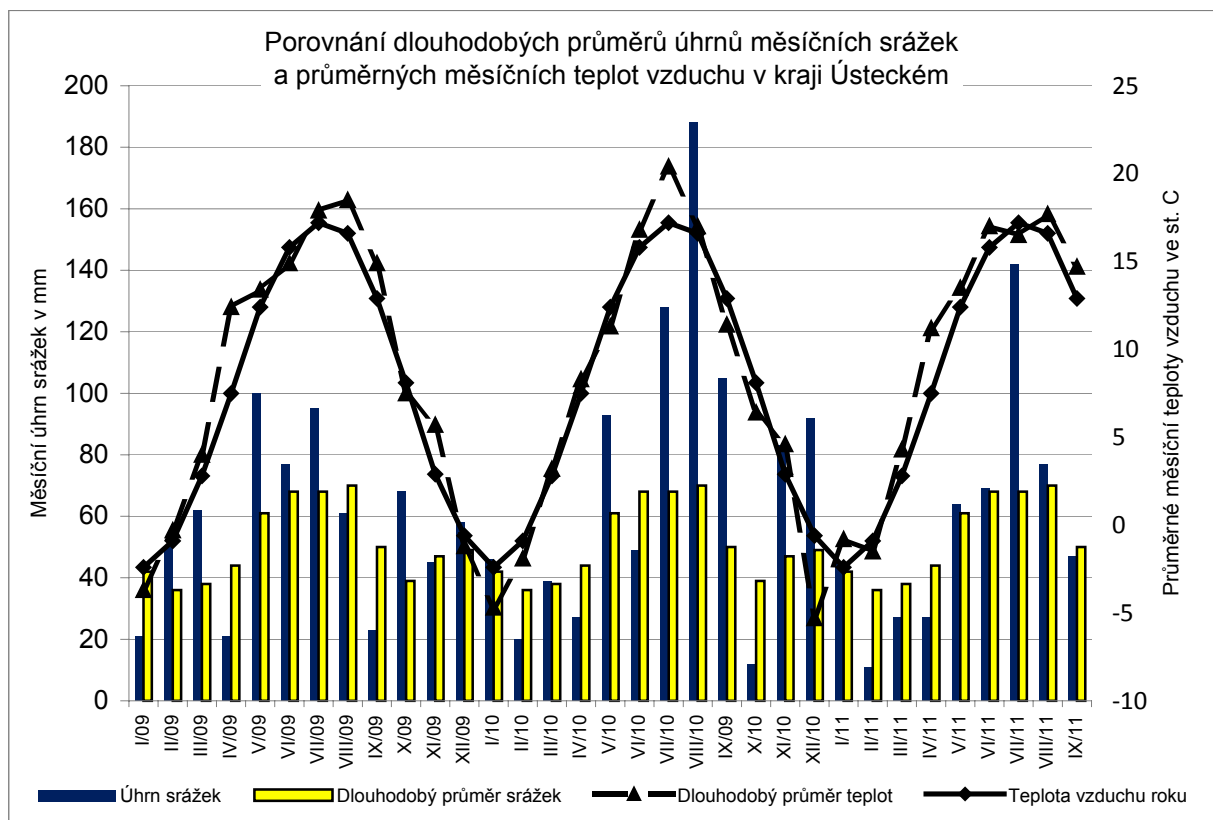
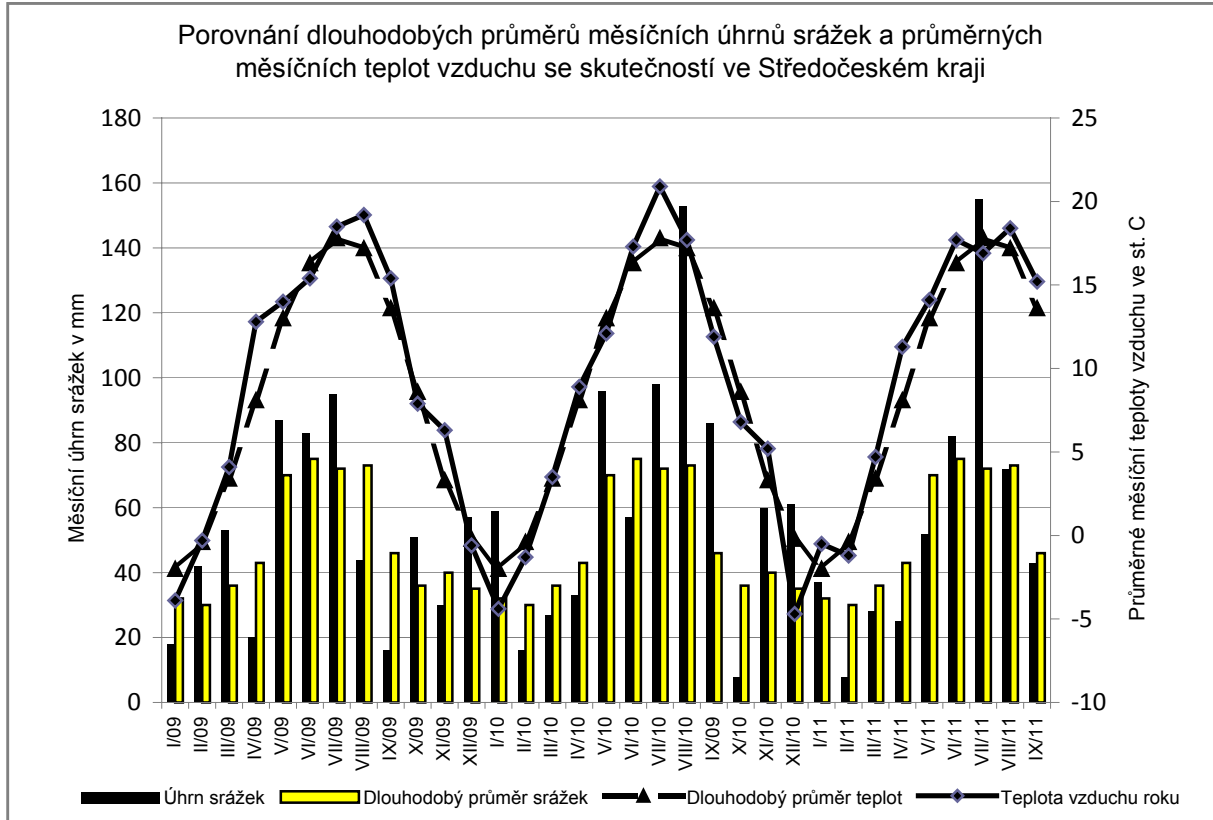
Pramen: ČSÚ

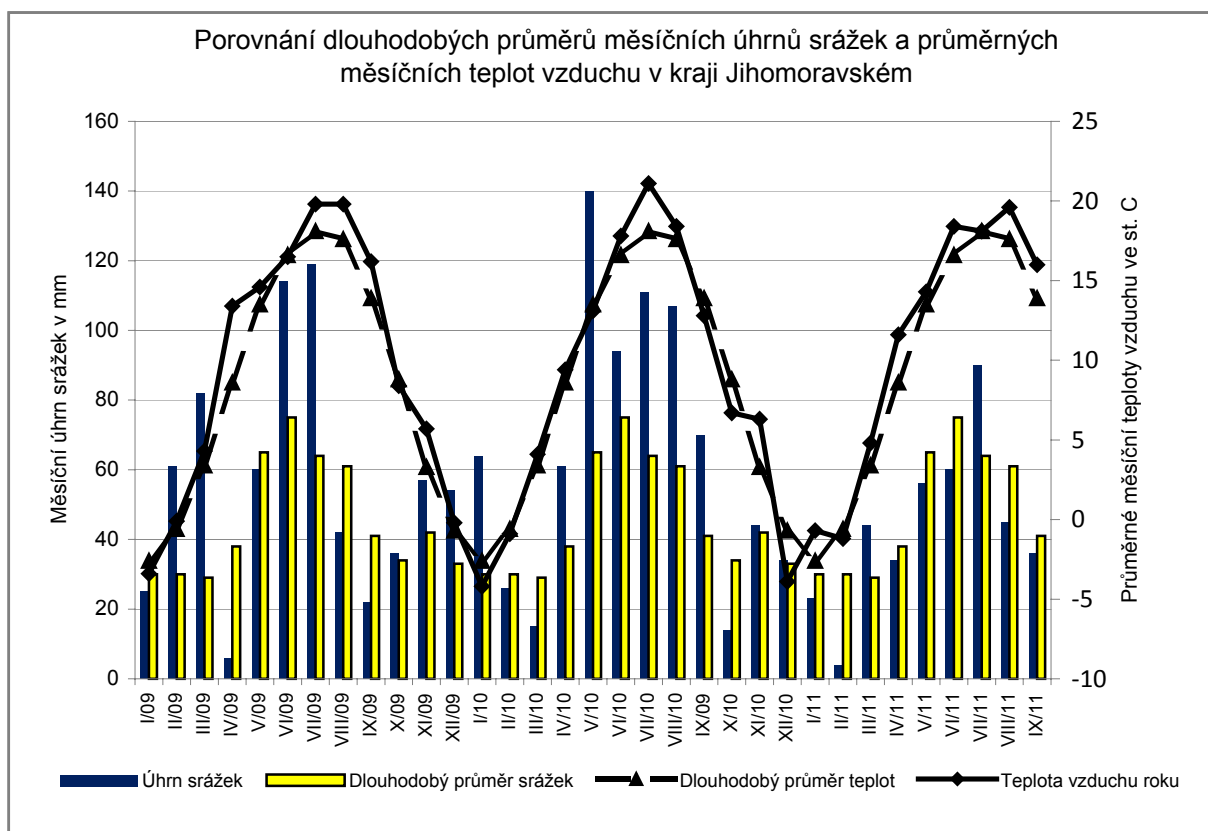
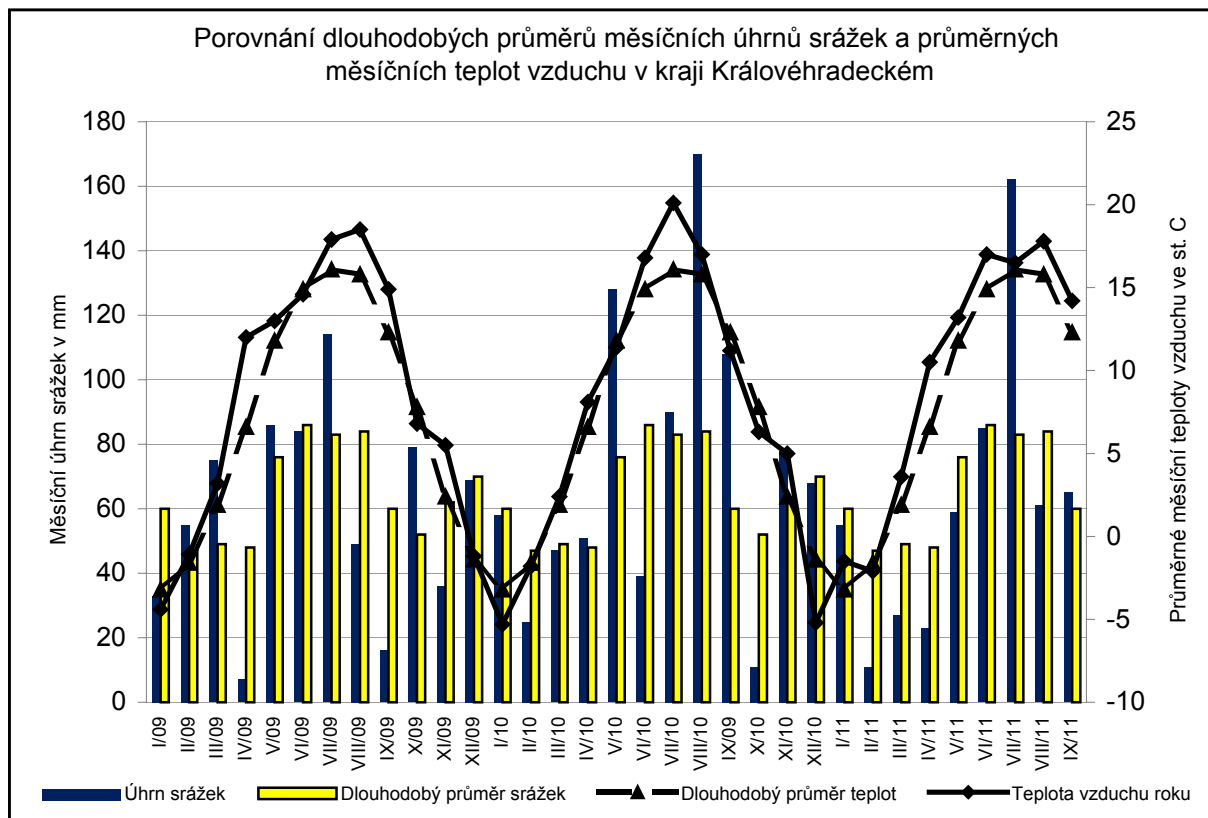
Poznámka: * zelí hlávkové bílé a červené; od roku 2002 – údaje za zemědělský sektor s dopočtem sektoru domácností

Porovnání dlouhodobých průměrů měsíčních úhrnů srážek a průměrných měsíčních teplot vzduchu se skutečností v České republice

Pramen žádný????

Vývoj pěstování zeleniny v průběhu marketingového roku 2010/2011

Vydatné podzimní srážky a brzký příchod zimy v roce 2010 zkomplikovalo na mnoha místech podzimní orbu. Mnoho pozemků bylo zoráno pozdě a za nevhodných vlhkostních podmínek, na některých pozemcích zůstaly podmačené nezorané plochy až do jara, proto pěstitelé museli čekat na jejich oschnutí, aby je mohli osít.

Jaro roku 2011 bylo pro zelináře velice příznivé a všichni měli dostatek času na kvalitní založení porostů, které až na výjimky probíhalo za příznivých klimatických podmínek a v řádných termínech. Pěstitelé pod dojmem vyšších realizačních cen v průběhu celého skladovacího období roku 2010/11 vsadili na ranost zelenin. Podíl ploch nakrytých netkanou textilií v roce 2011 přesáhl 500 ha. Jednalo se zejména o pozemky s nejranějšími odrůdami brambor, s košťálovou zeleninou (zelí, květák a kapusta) a také celerem určeným na sklizeň bulev s natí.

Pozdní jarní mrazy v květnu 2011 nezpůsobily zelinářům výraznější škody, poškození porostů nepřesáhlo 10 % a listy zelenin spálené mrazem opět zregenerovaly. Slunečné počasí a optimální rozložení srážek za občasného užití doplňkové závlahy umožnilo zdárný vývoj porostů a brzkou sklizeň zeleniny v té nejvyšší kvalitě.

Čerstvá zelenina se začala na pultech obchodních řetězců objevovat zhruba od poloviny května 2011, prodej probíhal uspokojivě až do výskytu bezprecedentní krize v důsledku smrtelné nákazy způsobené enterohemoragickou Escherichíí coli (E.coli), která vypukla v Německu a byla spojována s konzumací čerstvé zeleniny (zejména salátových okurek). Zpočátku se zdálo, že bude tato situace pro české zelináře přínosná, že budou zákazníci preferovat nezávadnou, zdravou a čerstvou zeleninu od našich farmářů, kterou poznají např. podle označení ochrannou známkou IPZ. Mediální tlak na spotřebitele byl ovšem tak silný, že srazil cenu i odbyt zeleniny nejen v zahraničí ale i v ČR téměř na minimum. Všechny zeleninové druhy, zmiňované v médiích, se zákazníci báli kupovat. Neprodaná zelenina zůstávala pěstitelům ve skladech a na polích a ti ji pak museli začít likvidovat.

Celkově lze rok 2011 z pohledu pěstitelského hodnotit jako spíše příznivý, a to nejen pro naše zelináře, ale i pro zelináře z okolních zemí.

Cibulová zelenina

Počasí v roce 2011 lze hodnotit jako příznivé k pěstování cibulové zeleniny, zejména nadprůměrné dešťové srážky v červnu a červenci znamenaly nadprůměrné výnosy. Sklizeň proběhla za suchého počasí, naskladněná cibule je dobré kvality, proto lze očekávat pouze malé ztráty v průběhu dlouhodobého skladování.

Slunečné dny počátkem března následované však nočními mrazy a v kombinaci s vysokým obsahem vody v půdě poškodily významně porosty **ozimých cibulí**, a tak pěstitelé zhruba 30 % těchto porostů zaorali.

Na začátku sezóny se ceny zemědělských výrobců pohybovaly nad průměrem posledních let, avšak od 37. týdne začaly prudce klesat jak u cibule ozimé, tak i u cibule ze sazečky.

Plodová zelenina

Pro plodovou zeleninu byl rok 2011 z hlediska pěstitelského nejlepším rokem za posledních deset let, avšak z pohledu odbytového byl velmi problematický.

Problémy začaly koncem května kauzou rozšíření infekce bakterií E.coli, kdy byly původně **salátové okurky** označeny za zdroj nákazy. Panika a nedůvěra odběratelů postihla citelně domácí producenty plodové zeleniny. Setí **okurek nakládaček** proběhlo v optimálních termínech. Díky teplému počasí se okurky nakládačky začaly sklízet již na konci července. Odbyt na domácím trhu byl však zpočátku slabý, ovlivněný nedůvěrou konzumentů v důsledku paniky kolem výskytu bakterie E.coli. Výskyt plísňe byl v roce 2011 nízký, problematictější bylo napadení škůdci, především sviluškami.

Keřičková rajčata byla na jižní Moravě rovněž vyseta v optimálním termínu, tzn. v I. dekádě dubna. Počasí bylo pro vzcházení ideální, a tak nebylo nutné plochy přesévat. Menší škody ve výpadku rostlin způsobily pouze pozdní jarní mrazíky koncem dubna. Ideální průběh teplot i srážek znamenal i rychlý vývoj rostlin, který byl mírně zabrzděn chladnějším počasím na konci července. Teplý srpen zraní opět urychlil a plochy nejranějších odrůd byly sklizeny již kolem 20. září. Díky teplému počasí se rajčata mohla sklízet až do poloviny října a sklizňové kvóty se podařilo naplnit.

Z pohledu producentů rajčat lze rok 2011 hodnotit jako příznivý, výnosově spíše nadprůměrný.

Pro pěstitele **papriky** byl rok 2011 nadprůměrně příznivý. Teplé jaro umožnilo první výsadby již počátkem května, mrazíky na porostech významnější škody nezpůsobily, menší výpadky po výsadbě byly zapříčiněny spíše vysokými teplotami. Průběh počasí v dalších měsících až na počátek října byl pro růst paprik i pro zdravotní stav porostů optimální.

Na některých plochách se ve větší míře objevilo vadnutí způsobené kořenomorkou, větší škody způsoboval zavíječ kukuřičný a na některých lokalitách i třásněnky. Výnosy byly nadprůměrné, což se však negativně odrazilo na výkupních cenách, které byly na velmi nízké úrovni.

Listová zelenina

Aféra způsobená výskytem bakterie E.coli v roce 2011 v Německu negativně poznamenala ekonomiku produkce i tohoto zeleninového druhu. Průběh počasí byl pro vývoj porostů velmi příznivý, pro pěstitele však situace díky panice kolem nákazy E.coli od konce května velmi problematická. Pro mnohé znamenala značné finanční ztráty v souvislosti s neprodaným množstvím produkce a pro všechny pěstitele listové zeleniny ztráty vzhledem k výraznému poklesu cen za realizovanou produkci.

V jednotlivých druzích nadále výrazně dominuje **salát ledový**, naopak tradiční **salát hlávkový** zaznamenal další propad prodeje a dá se očekávat, že tento trend bude pokračovat i v dalším roce. Částečně je to kompenzováno pěstováním některých moderních druhů salátů (Salanova, salát římský apod.), dále rostoucí poptávkou po ledovém salátu a po zpracovaných směsích salátů. Ostatní druhy salátu, jako např. polníček, čekana a endivie, sortiment listové zeleniny doplňují. Rostoucí zájem spotřebitelů zaznamenává také čerstvý listový špenát a rukola.

V případě napadení porostů chorobami a škůdci měl rok 2011 standardní průběh, jednoznačně je průkazný přínos odrůd rezistentních u salátu i špenátu.

Košťalová zelenina

Pro pěstitele košťalovin byl rok 2011 velmi příznivý. Časný nástup jara a dobré půdní podmínky umožnily výsadbu celého sortimentu v plánovaných termínech. Porosty v průběhu celé vegetace dobře prospívaly, střídavý charakter počasí nevyžadoval žádné mimořádné nároky na závlahu i výskyt chorob a škůdců nebyl nijak odlišný od průměru jiných sezón. Sklizeň celého sortimentu byla zahájena ke konci května s výjimkou květáku, který se začal sklízet na konci druhé červnové dekády. Kvalita sklizně i výtěžnost byla vysoká.

Vzhledem k vysokým odbytovým cenám košťalovin na počátku sezóny odbyt značně vázl a projevil se tlak na jejich snížení. Ceny pak začaly od léta postupně výrazně klesat a v současné době jsou již na hranici rentability, zejména u hlávkového zelí.

Kořenová zelenina

Z ekonomického hlediska byl rok 2011 pro pěstitele kořenové zeleniny nepříznivý. První výsevy mrkve, petržele a celeru proběhly za příznivých klimatických podmínek. Chladnější ráz počasí přál zakládání porostů i v pozdějších termínech. Zdravotní stav porostů byl po celé vegetační období velmi dobrý. První přetlaky nabídky na trhu se začaly projevovat již v červnu, umocněné navíc dovozy kořenové zeleniny za velmi nízké ceny, což mnohdy donutilo tuzemské pěstitele realizovat svou

produkcí hluboko pod výrobními náklady. Absence zpracovatelského průmyslu situaci ještě zhoršila. Proto lze v příštích letech očekávat další snižování pěstebních ploch kořenové zeleniny a prohlubování naší závislosti na dovozech ze zahraničí.

Lusková zelenina

V roce 2011 byly podmínky pro časný setí hrachu a optimální vývoj porostů velmi příznivé. Těsně před sklizní byla však značná část porostů poškozena krupobitím, což mělo za následek, že nebyly zcela pokryty požadavky zpracovatelů.

Odrůdová skladba hrachu (co se týče barvy a velikosti zrn) se podřizuje požadavkům zpracovatelů. Pro co nejdější období sklizně jsou používány odrůdy s různě dlouhou vegetační dobou a uplatňuje se také posunutí termínů výsevu. Hrách je pěstován nejen pro průmyslové zpracování, ale rovněž pro přímý sběr lusků za účelem dodání do obchodní sítě.

Struktura zelinářských podniků

Čeští pěstitelé zeleniny se potýkají s finančními problémy, které nemají přímou souvislost s celosvětovou finanční krizí. Mnozí (zejména drobní zelináři) tento boj vzdali a se zelinářskou produkcí skončili.

Struktura zelinářských podniků podléhá průběžným změnám. Poslední vývoj vede ke koncentraci produkce zeleniny u větších výrobců a k ukončení činnosti menších, kteří nejsou napojeni na mezinárodní obchodní řetězce a ekonomicky se propadají.

V roce 2011 se v porovnání s předchozím rokem mírně zvýšil celkový počet zelinářů (zejména pěstitelů s výměrou pod 1 ha). Pozitivní skutečností je téměř 13% meziroční nárůst pěstebních ploch, a to především u větších pěstitelů. Drobní pěstitelé se většinou specializují na prodej ze dvora a na běžných a farmářských tržnicích, případně se snaží realizovat dnes velmi propagovaný systém „zeleninových bedýnek“. Struktura pěstitelů s vyšší výměrou zeleniny zůstává (až na drobné změny) poměrně stabilní.

Struktura pěstitelů zeleniny v ČR

Rozsah pěstování (ha)	Počet pěstitelů					Pěstební plocha (ha)				
	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011
100,1 – a více	21	22	23	22	23	5 576	5 503	5 287	5 025	5 575
50,1 – 100	21	22	22	23	22	1 780	1 708	1 445	1 332	1 482
30,1 – 50	33	35	36	35	36	1 457	1 477	1 031	1 021	1 192
20,1 – 30	22	19	17	18	19	482	472	321	332	397
10,1 – 20	40	34	34	33	33	700	616	540	504	579
5,1 – 10	54	48	46	43	43	450	410	292	188	252
1 – 5	105	78	79	77	74	400	255	112	121	136
ostatní	283	232	220	211	216	65	95	63	61	83
CELKEM	579	490	477	462	466	10 910	10 536	9 091	8 584	9 696

Pramen: ZUČM

Samozásobení domácností zeleninou

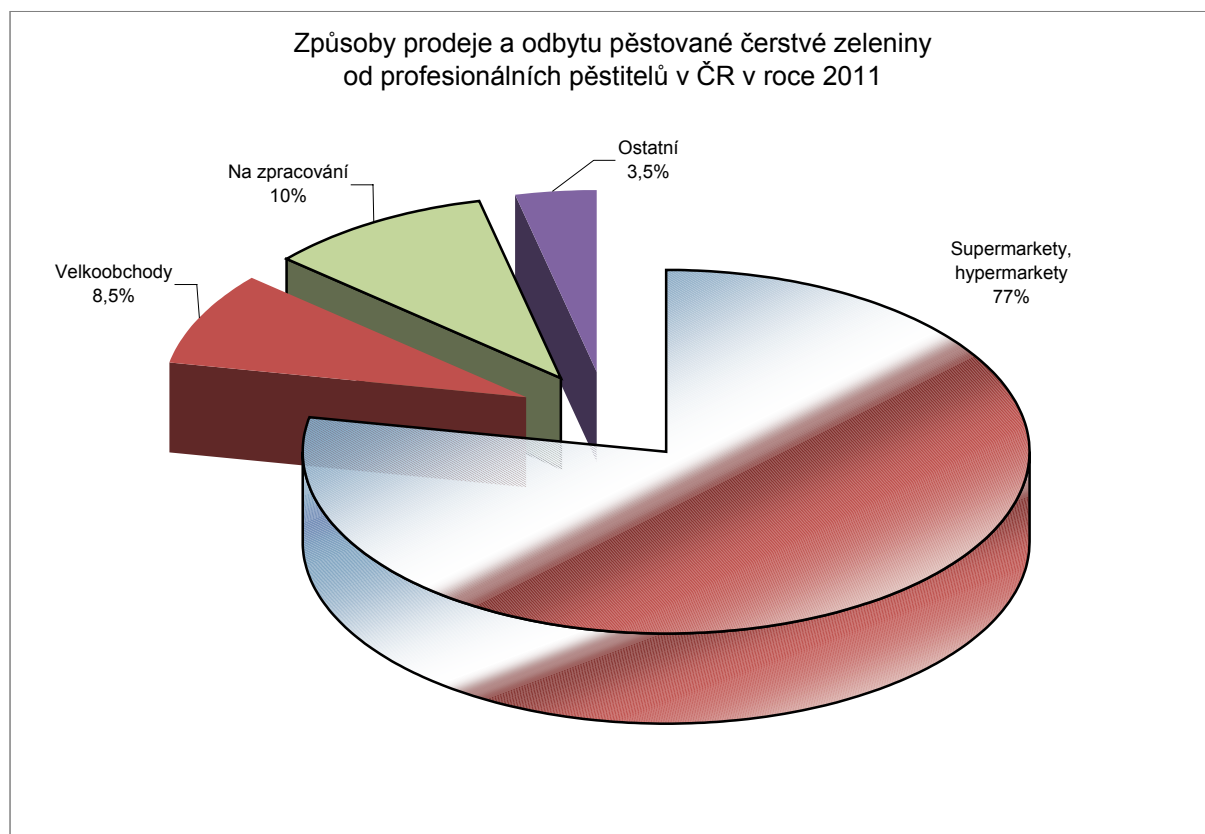
Podíl samozásobení domácností zeleninou v ČR s měnícím se životním stylem a novými trendy stále klesá. V obchodech a na farmářských tržnicích je téměř celoročně k dostání široký sortiment zeleninových druhů za příznivé ceny, a proto již nemají rodiny potřebu zeleninu na svých zahrádkách pěstovat. V roce 2010 bylo cca 13,5 % z celkové produkce vypěstované zeleniny určeno pro vlastní potřebu (v předchozím roce činil tento podíl 14,5 %).

Na základě výsledků šetření ZUČM se odhaduje, že v současné době v ČR samozásobitelsky produkuje čerstvou zeleninu asi 236 tisíc domácností s průměrnou pěstební plochou pohybující se okolo 50 m², což představuje celkovou plochu cca 1 180 ha. Mnoho domácností mění své produkční plochy na okrasné trávníky, které jsou nenáročné na údržbu.

Způsoby prodeje a odbytu pěstované čerstvé zeleniny od profesionálních pěstitelů v ČR v roce 2011

Supermarketům a hypermarketům	Všechny nadnárodní řetězce, tuzemské supermarkety (včetně odbytových družstev/sdružení producentů)	Podíl 78 %
Velkoobchodům	Včetně jejich dalších dodávek do supermarketů a hypermarketů, export (včetně odbytových družstev/sdružení producentů)	Podíl 8,5%
Na zpracování	Konzervárny, zelárny, mrazárny, sušárny apod. (včetně odbytových družstev/sdružení producentů)	Podíl 10 %
Ostatní	Vlastní export, hotely a restaurace, ZOO, přímý prodej „ze dvora“ zákazníkům, farmářské tržnice, místním výkupům, vlastní spotřeba, ztráty, apod.	Podíl 3,5 %

Pramen: ZUČM

Rychlírenství zeleniny

V roce 2011 byl zaznamenán meziroční nárůst výměry skleníků a fóliovníků určených pro rychlení zeleniny a produkci zeleninové sadby o 3 ha na 49 ha. V zakrytých plochách se rajčata pěstují na 20 ha, papriky na 6 ha, okurky na 6 ha, kedlubny na 2 ha, saláty na 4 ha a zeleninová sadba na 11 ha.

Při pěstování zeleniny ve sklenících a fóliovnících je stále více limitujícím faktorem cena dodávek tepla. Perspektivou pro rozšíření pěstování zeleniny v krytých plochách je např. využití zbytkového tepla z bioplynových stanic.

Tržní produkce zeleniny

V ČR nejsou statisticky sledovány plochy s produkcí zeleniny tržních a netržních pěstitelů. Údaje o rozsahu a objemu produkce tržní zeleniny obsahují i údaje o pěstování meziplodin. Informace v následující tabulce jsou výsledkem šetření ZUČM.

Přehled o tržní produkci zeleniny v ČR

Druh zeleniny	2009		2010		2011 (odhad)	
	ha	tuny	ha	tuny	ha	tuny
Brokolice	52	486	40	352	50	475
Celer	294	8 747	294	5 586	344	8 944
Cibule	1 732	47 110	1 832	39 571	1 728	55 296
Česnek	56	428	67	429	138	1 035
Fazolové lusky	46	391	87	696	82	656
Hrách konzumní	930	3 636	1 020	3 774	1 101	5 505
Chřest	129	768	135	756	145	812
Kapusta hlávková	156	3 851	118	2 832	115	2 875
Kedlubny ¹⁾	188	7 031	180	5 580	192	6 144
Kukuřice cukrová	251	4 267	114	1 824	294	4 998
Květák	317	4 042	316	4 045	294	4 116
Mrkev	720	26 316	638	18 630	688	25 456
Okurky nakládačky	331	5 627	296	10 656	287	12 915
Okurky salátové	131	2 895	118	2 832	117	3 978
Paprika	269	11 661	249	7 619	244	9 760
Pastinák	48	1 020	55	1 100	52	1 040
Petržel	270	3 902	244	3 123	296	5 032
Pór	43	877	22	422	23	529
Rajčata	462	20 420	389	12 448	377	15 080
Ředkvička ²⁾	296	6 542	305	5 399	325	6 500
Řepa salátová ¹⁾	94	3 116	38	828	72	2 376
Saláty i barevné ¹⁾	585	11 934	464	7 563	644	12 880
Špenát ¹⁾	310	3 426	228	2 371	361	5 415
Zelí hlávkové bílé a červené	1 088	49 721	1 077	36 618	1 417	96 356
Zelí pekingské ¹⁾	139	3 190	124	2 678	123	2 460
Zelenina ostatní	154	4 286	134	2 546	187	3 553
Celkem	9 091	235 690	8 584	180 279	9 696	294 186

Pramen: ZUČM

Poznámka: ¹⁾ rovněž jako meziplodina, ²⁾ více sklizní

Tržní produkce - tj. zboží, které se odbytuje do obchodní sítě nebo pro zpracovatelský průmysl

Produkce tržní zeleniny se na celkovém objemu produkce zeleniny ČR podílí přibližně 80 až 85 %. Údaje o produkci zeleniny ve výše uvedené tabulce jsou uvedeny podle reálně dosahovaných výnosů, které jsou vyšší než výnosy udávané ČSÚ.

Finanční vyjádření sklizně zeleniny

Tržby za tržní produkci zeleniny v roce 2010 klesly v porovnání s předchozím rokem o 6,4 % a dosáhly 2,1 mld. Kč. K výraznému propadu tržeb došlo v roce 2010 především u salátové řepy, kukuřice cukrové, póru, listových salátů, špenátu a rajčat. Naproti tomu výrazný meziroční nárůst tržeb nastal u fazolových lusků, okurek nakládaček, česneku, pastináku, cibule a květáku.

Porovnání finančního vyjádření tržní produkce zeleniny v ČR v letech 2007 – 2010 uvádí tabulka v příloze č. 2 této zprávy.

Trendy v pěstování zeleniny ve vztahu k potřebám trhu

V posledních letech vzniká několik trendů v rámci pěstování zeleniny. Jedním z nich je např. přizpůsobení dodávek zeleniny požadavkům trhu, tj. konzumovat čerstvou zeleninu celoročně. Hledají se odrůdy, u kterých je možné prodloužit jejich vegetační sezónu, a vyvíjí se nové technologie pěstování zeleniny. Dále pěstitelé vybudovali na svých farmách efektivní technologie skladování a posklizňových úprav, aby mohli průběžně dodávat na trh čerstvou zeleninu pranou, loupanou či jinak upravenou, tříděnou a balenou.

Zvyšuje se rovněž i kvalita potravin, omezuje se používání pesticidů a hnojiv. Zavádí se systém dohledatelnosti původu potravin. Je snaha zavést mechanizovanou sklizeň u těch druhů zelenin, u kterých to bylo dříve nepředstavitelné, jedná se např. o kombajnovou sklizeň brokolice.

Obecně lze říci, že stoupá poptávka po zelenině, která nevyžaduje náročnou kuchyňskou úpravu a lze ji rychle zkonzumovat. V domácnostech se z časových důvodů vaří méně ze základních surovin, a proto stále více roste potřeba polotovarů. Snižuje se spotřeba zelenin časově náročných na úpravu, např. hlávkové zelí, celer, hlávková kapusta, pór a červená řepa, a zvyšuje se spotřeba salátů, kedlubnů, ředkviček, paprik a chřestů. Roste rovněž spotřeba rajčat, a to především tzv. koktejlových a cherry rajčat. Zákazníci upřednostňují zeleninu menších rozměrů, aby ji mohli spotřebovat jednorázově.

INTEGROVANÁ PRODUKCE ZELENINY V ČR

Integrovaná produkce zeleniny je ekonomická produkce zeleniny vysoké kvality při uplatnění ekologicky přijatelných metod pěstování a minimalizace nežádoucích vedlejších účinků agrochemikálií při jejich používání. Klade důraz na zvýšení ochrany životního prostředí a lidského zdraví. Pěstitelé postupují podle Pravidel pro integrovaný systém pěstování zeleniny (IPZ), dodržují metody správné zemědělské praxe, preventivní metody a metody signalizace, které umožní odhalení škodlivého činitele v porostu a následné cílené naplánování ochranného zásahu.

Spaz pro integrované systémy pěstování zeleniny (Spaz pro IPZ), který je součástí Zelinářské unie Čech a Moravy, byl založen v roce 2005 jako dobrovolné sdružení pěstitelů. V tomto roce se začala zelenina pěstovat dle stanovených pravidel pro IPZ na 3 437 ha. V roce 2007 se zelenina v systému IPZ pěstovala již na 4 572 ha a v roce 2011 se zvýšila na 6 092 ha. V roce 2007, po splnění podmínek dvouletého přechodného období, dostali první pěstitelé právo označovat svou kvalitní produkci ochrannou známkou IPZ. Tato známka pěstitelům slouží k odlišení jejich kvalitní produkce od ostatní zeleniny dodávané na tuzemský trh.

Přestože tento systém zahrnuje četná omezení v porovnání s konvenčním pěstováním zeleniny a je administrativně náročnější, počet pěstitelů se neustále zvyšuje. V současné době je v tomto systému zařazeno již 93 pěstitelů s výměrou přesahující 60% podíl z celkové pěstební plochy členů ZUČM, přičemž nejrozšířenějšími oblastmi pěstování zeleniny v IPZ jsou Nymbursko, jižní Morava, Litoměřicko, Královéhradecko a Opavsko.

Někteří pěstitelé hospodařící dle Pravidel pro IPZ nežádají o udělení ochranné známky IPZ. Z toho důvodu je rozdílný počet pěstitelů, kteří žádají SZIF o úhradu vícenákladů spojených s dodržováním pravidel stanovených v NV č. 79/2007 Sb., v platném znění, s počtem žadatelů, kteří žádají ZUČM o udělení ochranné známky IPZ.

Rok	Pěstitelé zeleniny ČR v systému IPZ evidovaní na SZIF		Žadatelé o ochrannou známku IPZ evidovaní u ZUČM			
			Držitelé ochranné známky IPZ		Pěstitelé v přechodném období (čekatelé)	
	Počet pěstitelů	Plocha v ha	Počet pěstitelů	Plocha v ha	Počet pěstitelů	Plocha v ha
2005	X	X	X	X	37	3 436,66
2006	X	X	X	X	57	4 845,91
2007	63	4 572	34	4 158	35	1 119,06
2008	71	4 487	30	3 332	24	951,00
2009	80	4 920	50	3 934	9	380,33
2010	87	5 360	50	3 819	14	718,00
2011	93	6 092	54	4 826	13	397,00

Pramen: SZIF, ZUČM

Kauza E.coli v roce 2011 ukázala na význam certifikovaných potravin. Jestliže je zelenina označena certifikátem IPZ, tak to mimo jiné znamená, že je u ní uplatňován princip dohledatelnosti původu, tzn., že u každé zeleniny jsou vedeny pečlivé záznamy o tom, jaký pěstitel danou zeleninu vypěstoval, na jakém poli a za jakých agrotechnických zásahů (včetně evidence hnojení a evidence ošetření proti chorobám a škůdcům). V průběhu pěstování jsou prováděny chemické rozbory půdy i zeleniny. Pěstitel musí splnit velice přísné normy, jinak mu není certifikát udělen. V případě, že se v potravinovém řetězci vyskytne nějaký problém podobný aféře E.coli, je obchodní řetězec prostřednictvím pěstitele schopen přesně dohledat příčinu.

SKLADOVACÍ KAPACITY V ZELINÁŘSTVÍ ČR

V roce 2011 někteří pěstitelé zeleniny, z důvodu zvýšení konkurenceschopnosti a možnosti zajistit plynulé dodávky zboží po co nejdélejší období, vybudovali případně modernizovali své skladovací prostory. Nové skladovací prostory vybudovalo 9 pěstitelů zeleniny a 2 pěstitelé zmodernizovali stávající prostory. V porovnání s předchozím rokem nejvíce vzrostl počet větraných skladů a rovněž chlazených skladů.

Kapacita skladovacích prostor pro zeleninu pro sezónu 2011/12 oproti předchozímu roku vzrostla o 12 645 t. Nejvíce se zvýšila kapacita skladů s řízenou atmosférou, ve kterých je pro tuto sezónu skladováno pekingské zelí (0,8 tis. t) a jsou zaplněny zhruba ze 36 %. Chlazené sklady jsou zaplněny asi z 91 % a je v nich naskladněno 3,9 tis. t celeru, 17,2 tis. t hlávkového zelí, 1,2 tis. t kapusty, 18,6 tis. t mrkve a 2,4 tis. t petržele. Sklady větrané jsou zhruba ze 45 % zaplněny cibulí (34,0 tis. t) a hlávkovým zelím (6,8 tis. t).

Struktura skladovacích kapacit v zelinářství ČR k 1. 11. 2011

Druh skladu	Počet pěstitelů vybavených sklady	Počet skladů	Skladovací kapacita v t	Podíl z celkové kapacity	Naskladněno v t k 1.11.2011 (odhad)
Chlazené sklady	44	60	47 784	34 %	43 350
Sklady s řízenou atmosférou	2	3	2 360	2 %	850
Větrané sklady	58	93	90 201	64 %	40 800
CELKEM	104	156	140 345	100 %	85 000

Pramen: ZUČM

Poznámka: sledovány jsou jen zkolaudované sklady bez provizorních a manipulačních skladů

ZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL V ČR

V únoru roku 2011 proběhlo statistické zjišťování o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků za rok 2010. Celkový nákup zeleniny pro zpracování z tuzemska a ze zahraničí dosáhl 89 527 t, tj. přibližně o 3 % méně než v roce 2009.

Nákup jen čerstvé zeleniny pro zpracování z tuzemska se od předchozího roku snížil o 16 % a činil 49 594 t. Největší podíl v nákupu čerstvé zeleniny pro zpracování z tuzemska tvořil, podobně jako v předchozím roce, nákup hlávkového zelí bílého (13 079 t). Nákup čerstvé zeleniny ze zahraničí dosáhl v roce 2010 cca 21 061 t, tzn. o 9 % více než v roce 2009.

Pro výrobu zeleninových výrobků bylo ze zahraničí nakoupeno rovněž 16 576 t zmrazené a sušené zeleniny, zeleninových protlaků a koncentrátů, tj. meziročně o 39 % více. Cibule nakládačka, česnek, fazolky, kukuřice cukrová byly nakupovány pouze zmrazené nebo jinak upravené.

Nákup čerstvé zeleniny pro zpracování v ČR (t)

Zelenina	Nákup zeleniny původem						Nákupní ceny v Kč/kg bez DPH ¹⁾					
	z tuzemska			ze zahraničí			2008		2009		2010	
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	od	do	od	do	od	do
Brokolice	20	*	*	*	-	*	23	24	*	*	*	*
Celer	1 299	1 473	1 191	763	501	863	4	5	3,7	5,8	4,73	6,67
Cuketa	1 457	1 329	1 166	*	-	*	2	3	2,2	3,3	2,16	3,15
Cibule suchá	2 967	2 164	2 313	877	1 035	*	6	10	6,3	11,4	7,53	8,81
Cibule nakládačka	*	*	-	558	-	-	15	16	*	*	-	-
Červená řepa	1 966	1 461	1 421	*	*	*	2	3	2,1	3,0	1,96	2,82
Česnek	*	*	-	*	-	-	35	36	*	*	-	-
Fazolka – lusky	*	-	-	*	-	-	*	*	-	-	-	-
Feferony	130	*	130	320	903	292	20	27	17,1	23,4	16,59	19,11
Hrášek – zrno	4 424	2 300	2 242	-	*	-	7	8	7,4	8,5	7,07	8,38
Kapusta hlávková	667	*	*	*	*	*	3	4	*	*	*	*
Kopr	315	259	*	-	-	*	4	4	4,3	4,5	*	*
Křen	*	*	-	*	-	*	22	24	*	*	*	*
Kukuřice cukrová	1 165	*	-	*	-	-	10	11	*	*	-	-
Květák	*	*	*	*	-	-	6	8	5,6	9,9	*	*
Mrkev, karotka	6 141	4 243	4 307	1 130	1 068	1 588	2	3	2,2	5,1	2,14	3,84
Nať (petrželová, celerová)	*	*	*	*	-	-	*	*	*	*	*	*
Petržel	204	*	*	*	*	*	4	4	3,1	4,0	*	*
Pastinák	461	*	-	*	*	*	4	4	*	*	*	*
Okurky nakládačky	4 629	6 504	6 178	7 179	8 903	8 104	4	19	3,5	19,2	3,42	17,01
Okurky salátové	1 128	1 400	1 638	*	70	*	3	5	3,4	5,0	2,80	3,76
Paprika zelená	1 220	1 231	1 053	854	*	817	9	11	8,2	10,3	8,19	10,82
Paprika červená	1 494	2 003	1 072	1 034	1 174	818	12	18	11,7	16,5	12,13	16,12
Paprika beraní rok	96	384	140	300	408	187	15	17	14,3	15,4	13,52	14,29
Pór	*	-	*	*	-	*	*	*	-	-	*	*
Rajčata červená	9 058	*	*	-	-	-	2	2	*	*	*	*
Ředkev	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saláty	*	*	*	*	-	-	19	23	*	*	*	*
Špenát	4 476	*	3 054	*	-	-	3	3	*	*	2,49	3,21
Tykev	*	*	*	*	*	*	7	7	7,3	7,4	6,54	7,17
Zelí hlávkové bílé	16 216	12 850	13 079	1 547	2 163	5 343	2	4	2,1	2,8	2,45	4,34
Zelí hlávkové červené	1 589	960	1 635	136	415	404	3	4	2,6	3,1	3,10	4,37
Zelí pekingské	*	*	-	*	-	-	*	*	*	*	-	-
Ostatní	1 340	779	*	*	*	*	3	5	11,7	20,7	4,15	6,17
Celkem	65 204	58 767	49 594	16 392	19 282	21 061	x	x	x	x	x	x

Pramen: MZe, Roční výkaz o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků

Poznámka: ¹⁾ nákupní ceny bez DPH jsou zveřejněny jako vážený aritmetický průměr cen, které uvedly jednotlivé podniky;

* nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Nákup zeleniny pro zpracování (zmrazená, sušená a jinak upravená)

Zelenina	Nákup zeleniny v t původem				Nákupní ceny v Kč/kg bez DPH ¹⁾			
	z tuzemska		ze zahraničí		2009		2010	
	2009	2010	2009	2010	od	do	od	do
Brokolice	22	13	721	647	18,81	20,39	18,06	24,55
Celer	16	14	327	520	11,56	14,49	10,86	16,99
Cuketa	-	*	*	*	10,96	10,98	11,09	11,36
Cibule suchá	*	*	*	590	49,49	65,70	15,47	26,30
Cibule nakládačka	*	*	787	714	13,83	15,91	11,15	13,33
Červená řepa	-	*	*	*	*	*	*	*
Česnek	11	25	102	136	27,80	34,18	35,13	72,17
Fazolka - lusky	*	*	616	580	9,34	17,65	12,56	16,52
Feferony	*	*	-	-	*	*	43,67	44,68
Hrášek - zrno	176	162	91	*	21,92	23,46	18,51	19,44
Kapusta hlávková	*	*	-	*	*	*	*	*
Kopr	*	*	-	5	*	*	70,36	114,14
Křen	-	29	*	*	22,52	24,52	31,20	39,43
Kukuřice cukrová	*	*	582	767	13,75	20,31	12,04	32,21
Květák	6	*	809	1 203	9,92	16,16	14,85	20,30
Mrkev, karotka	88	107	2	3 132	7,70	15,62	9,35	16,66
Nať (petrželová, celerová)	*	*	*	*	51,08	57,83	47,35	56,52
Petržel	*	*	*	*	10,08	15,75	40,89	42,46
Pastinák	-	*	*	635	*	*	11,09	13,14
Okurky nakládačky	*	*	-	-	*	*	*	*
Okurky salátové	25	433	-	-	25,52	36,03	16,00	17,53
Paprika zelená	57	94	*	*	14,07	22,77	20,70	25,24
Paprika červená	37	36	159	235	24,39	28,70	23,98	30,90
Paprika beraní roh	*	-	-	-	*	*	-	-
Pór	90	*	541	401	9,03	13,25	12,52	16,79
Rajčata červená	625	*	1 030	4 221	23,73	28,81	16,02	20,34
Ředkev	-	-	-	-	-	-	-	-
Saláty	*	-	*	*	21,45	21,45	*	*
Špenát	43	*	22	78	25,07	45,68	19,93	37,97
Tykev	-	-	-	*	-	-	*	*
Zelí bílé	*	*	*	521	8,07	9,02	6,95	9,02
Zelí červené	*	*	-	*	*	*	13,41	13,69
Zelí pekingské	-	*	-	-	-	-	*	*
Ostatní	*	387	*	1 493	8,52	26,01	3,99	40,32
Celkem	2 086	2 296	11 909	16 576	x	x	x	x

Pramen: MZe, Roční výkaz o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků

Poznámka: ¹⁾ nákupní ceny bez DPH jsou zveřejněny jako vážený aritmetický průměr cen, které uvedly jednotlivé podniky;

* nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Z údajů, zjištěných při statistickém zjišťování, vyplývá, že celková výroba výrobků ze zeleniny se v roce 2010 oproti roku 2009 snížila o 9 % na 126 188 t. Z celkové výroby zeleninových výrobků představovala v roce 2010 největší podíl výroba sterilované zeleniny (46 %) a výroba kečupů (21 %). Výroba sterilované zeleniny (kromě salátových směsí) se meziročně snížila o 20 % na 58 131 t. Největší nárůst výroby v porovnání s rokem 2009 byl naopak zaznamenán u dětské a kojenecké zeleninové výživy (+48 %).

Výroba výrobků ze zeleniny v ČR (t)

Zeleninový výrobek	Výroba v tunách					
	2006	2007	2008	2009	2010	
Zmrazená zelenina a směsi	18 332	24 484	26 827	13 848	15 377	
Sterilované zeleninové směsi a saláty	16 870	17 082	15 726	15 027	14 310	
Sterilovaná zelenina (kromě salátových směsí)	69 514	67 276	65 121	72 287	58 131	
v tom	okurky nakládačky	30 832	23 688	22 621	29 150	21 339
	zelí bílé sterilované	8 961	11 801	9 358	7 792	9 114
	zelí červené	2 394	4 091	2 506	2 110	2 648
	zelí bílé kysané	10 404	14 024	12 838	13 127	12 971
	hrášek – zrno	*	*	3 188	*	*
	kukuřice cukrová	287	*	154	*	*
Sušená zelenina	-	-	*	*	*	
Kečup	*	20 742	25 268	25 806	26 356	
Rajčatový protlak	-	-	-	4 011	4 385	
Dětská a kojenecká výživa	*	*	*	*	*	
Zeleninové šťávy	-	-	443	632	608	
Zpracované polotovary z chlazené nebo čerstvé zeleniny	-	-	9 536	3 497	3 641	
z toho: - zeleninové směsi	-	-	4 347	1 886	1 452	
Ostatní	19 728	10 710	5 836	3 530	2 626	
Celkem	135 491	140 865	149 782	139 175	126 188	

Pramen: MZe, Roční výkaz o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků

Poznámka: * nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů

DOVOZ ZPRACOVANÉ ZELENINY

Dovoz zpracované zeleniny a zeleninových výrobků (včetně intraunijního obchodu) v roce 2010 meziročně vzrostl o 2,2 % na 145,4 tis. t. Dodávky zpracované zeleniny ze zemí EU se oproti předchozímu roku rovněž zvýšily o 3,3 % na objem 120,2 tis. t a na celkovém dovozu této skupiny komodit se podílely 82,7 %.

Mezi největší dodavatele patřilo tradičně Polsko (29,2 tis. t), následovalo Slovensko (17,1 tis. t), Německo (16,6 tis. t), Itálie (16,1 tis. t), Rakousko (11,5 tis. t) a Belgie (10,1 tis. t).

Dovoz ze třetích zemí do ČR v roce 2010 zaznamenal opětovný pokles z 25,9 tis. t na 24,9 tis. t zpracované zeleniny. Jednalo se zejména o konzervovaná rajčata, zmrazenou zeleninu a zeleninové sušené směsi, dále o konzervované bambusové výhonky a okurky nakládačky. Největšími exportéry byla Čína (15,2 tis. t), Vietnam (6,7 tis. t), Indie (0,6 tis. t), Egypt (0,6 tis. t) a Turecko (0,5 tis. t).

Dovoz zpracované a konzervované zeleniny celkem

Název	2008		2009		2010		2011*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
Zelenina vařená, zmrazená	48 553	880 970	49 352	858 444	54 155	947 606	36 774	626 960
Zelenina prozatím. konzerv.	2 466	17 458	4 416	25 616	890	8 965	4 327	12 164
Zelenina sušená	4 128	149 965	2 791	147 405	3 356	184 704	2 213	139 446
Zelenina konzerv. v octě nebo kyselině octové	15 462	341 719	25 078	459 984	24 367	434 214	13 856	245 343
Rajčata konzerv., ne v octě	20 948	415 608	17 759	390 179	23 187	391 315	15 767	252 698
Šťáva z rajských jablek	1 738	17 648	1 367	11 155	1 070	10 718	1 143	11 572
Kečupy aj. omáčky z rajčat	11 985	226 999	10 406	202 098	6 894	236 056	6 449	164 926
Kukuřice konzerv. ne v alkoholu, neslazená	1 393	55 675	1 455	60 537	1 413	60 115	875	33 906
Zelenina konzerv. jinak než v octě, nezmrzená	30 251	578 176	29 599	683 922	30 309	657 055	24 204	464 410
CELKEM	136 924	2 684 218	142 223	2 839 340	145 641	2 930 748	105 608	1 951 425

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od ledna do srpna 2011

Dovoz vybraných skupin zpracované zeleniny v roce 2010 podle zemí

Ukazatel	Země	Množství v t
Zelenina vařená, zmrazená	Polsko	16 871
	Belgie	9 462
	Slovensko	9 164
	Rakousko	5 920
	Německo	3 613
	Maďarsko	2 436
Rajčata konzervovaná, ne v octě	Čína	10 721
	Itálie	9 515
	Německo	1 126
	Slovensko	1 029
	Španělsko	568
Zelenina konzervovaná jinak než v octě, nezmrzená	Polsko	6 652
	Maďarsko	6 422
	Itálie	5 348
	Slovensko	3 445
	Rakousko	2 256
Zelenina konzervovaná v octě nebo kyselině octové	Německo	8 844
	Vietnam	6 321
	Slovensko	2 922
	Rakousko	2 849
	Polsko	902
	Čína	645

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

VÝVOZ ZPRACOVANÉ ZELENINY

Vývoz zpracované zeleniny a zeleninových výrobků (včetně intraunijního obchodu) v roce 2010 poklesl meziročně o 9,1 % z 53,7 tis. t na 48,8 tis. t. Do zemí EU bylo exportováno 46,6 tis. t zpracované zeleniny, což představuje 95,5% podíl na celkovém objemu vývozu této skupiny komodit.

Největší množství zpracované zeleniny směřovalo na Slovensko (26,7 tis. t), do Polska (7,2 tis. t), Rakouska (5,5 tis. t), Maďarska (3,2 tis. t) a Rumunska (1,1 tis. t).

Vývoz do třetích zemí v objemu 1,6 tis. t směřoval hlavně do Chorvatska (1 037 tis. t), Ruska (190 t), Švýcarska (140 t), Bosny a Hercegoviny (44 t) a Ukrajiny (41 t), kam se vyvážela zejména zmrazená zelenina včetně zeleninových směsí, kečupy a jiné omáčky z rajčat, sušené zeleninové směsi a dětské přesnídávky.

Vývoz zpracované a konzervované zeleniny celkem

Název	2008		2009		2010		2011*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
Zelenina vařená, zmrazená	9 264	218 236	13 068	259 584	9 103	198 235	6 618	150 475
Zelenina prozatímně konzervovaná	-	22	1	55	7	153	10	202
Zelenina sušená	805	36 308	659	43 000	810	47 460	623	57 945
Zelenina konzerv. v octě nebo kyselině octové	9 330	202 711	9 428	218 212	8 185	181 074	5 853	124 311
Rajčata konzervovaná, ne v octě	5 192	123 009	5 638	146 175	5 420	99 541	4 292	86 068
Štáva z rajských jablek	131	1 142	212	2 122	123	1 151	93	995
Kečupy aj. omáčky z rajčat	16 343	341 262	16 908	372 531	17 126	365 152	9 974	237 254
Kukuřice konzerv. ne v alkoholu, neslazená	2 224	102 616	3 021	139 111	2 552	112 761	1 861	79 230
Zelenina konzerv. jinak než v octě, nezmrázená	4 851	105 942	4 746	110 388	5 351	128 116	3 765	96 713
CELKEM	48 140	1 131 248	53 681	1 291 178	48 677	1 133 643	33 089	833 192

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od ledna do srpna 2011

Vývoz vybraných skupin zpracované zeleniny v roce 2010 podle zemí

Ukazatel	Země	Množství v t
Zelenina vařená, zmrazená	Slovensko	5 436
	Maďarsko	1 041
	Polsko	1 764
Rajčata konzervovaná, ne v octě	Polsko	2 855
	Slovensko	2 034
	Rakousko	244
Zelenina konzervovaná jinak než v octě, nezmrázená	Slovensko	3 560
	Polsko	845
	Rumunsko	162
	Rakousko	146
	Litva	136
Zelenina konzervovaná v octě nebo kyselině octové	Slovensko	6 828
	Polsko	381
	Rumunsko	307
	Rakousko	302

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Stejně jako v zahraničním obchodě s čerstvou zeleninou dosahuje ČR dlouhodobě záporného salda i v zahraničním obchodě se zpracovanou zeleninou.

Saldo zahraničního obchodu se zpracovanou zeleninou České republiky

Jednotky	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*
Tuny	-53 953	-87 972	-77 154	-98 796	-88 784	-88 542	-96 964	-72 519
Tis. Kč	-1 020 190	-1 049 184	-1 313 767	-1 276 503	-1 552 970	-1 548 162	-1 797 105	-1 118 233

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: *údaje za období leden – srpen 2011

Podrobnější údaje o dovozu a vývozu zpracované zeleniny a zeleninových výrobků jsou uvedeny v příloze č. I této zprávy.

SPOTŘEBA ZELENINY V ČR

V roce 2009 se trend mírného nárůstu spotřeby zeleniny zastavil a klesl o 1,6 kg. Na tomto poklesu se podílí hlavně snížení spotřeby rajčat o 10,5 %, cibule o 12,5 % a zelí o 14,9 %.

Spotřeba zeleniny v ČR v hodnotě čerstvé (kg/osoba/rok)

Rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010*
Spotřeba	82,2	85,3	82,9	82,1	78,7	80,0	79,8	77,8	81,4	82,7	82,8	81,2	80,6

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhad Mze

Obecně lze říci, že v posledních letech stoupá poptávka po zelenině, která nevyžaduje náročnou kuchyňskou úpravu. V domácnostech se z časových důvodů vaří méně ze základních surovin, čímž se snižuje spotřeba zelenin časově náročných na úpravu, jako je např. hlávkové zelí, celer, hlávková kapusta, pór a červená řepa. Naproti tomu se zvyšuje spotřeba salátů, kedlubnů, ředkviček, paprik a chřestu a začíná se rovněž zvyšovat poptávka po koktejlových a cherry rajčatech.

Vývoj roční spotřeby zeleniny v hodnotě čerstvé (včetně výrobků) podle druhů na jednoho obyvatele v ČR v kg

Druh zeleniny	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Celer	2,3	2,3	2,1	1,7	1,3	1,5	1,6	1,5	1,6	2,3	1,4	1,5
Cibule	11,6	11,0	10,6	11,2	9,9	8,8	11,5	9,3	10,0	10,5	11,9	10,4
Česnek	1,1	1,2	1,2	1,1	0,8	0,9	1,0	0,8	0,8	0,8	0,7	0,8
Fazolové lusky	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	0,2
Hrachové lusky*	0,8	0,9	0,7	0,9	0,7	0,5	0,7	0,6	0,7	0,6	0,6	0,6
Kapusta	1,9	1,8	1,6	1,2	0,8	0,7	0,8	0,7	0,5	0,5	0,5	0,4
Kedlubny	2,5	2,6	2,5	2,2	1,8	1,9	1,9	2,0	2,5	2,5	2,5	2,4
Květák	4,4	4,1	3,9	3,4	3,2	3,2	3,6	2,5	2,5	2,9	3,0	2,6
Melouny	3,9	5,3	4,9	5,7	7,3	7,7	5,8	8,8	7,3	6,8	7,0	7,4
Mrkev	8,7	8,8	7,4	6,9	6,6	6,1	6,5	6,2	6,0	6,6	6,2	6,6
Okurky nakládačky	3,7	3,8	2,9	3,1	3,3	2,7	1,8	2,2	2,8	2,6	2,4	2,2
Okurky salátové	6,0	6,6	6,1	5,5	5,7	5,5	4,6	6,4	7,4	6,8	7,3	7,4
Paprika zelenin.	3,8	4,0	4,0	4,3	5,1	4,8	4,6	5,1	5,4	4,8	4,9	6,1
Petržel	1,7	1,8	1,6	1,6	1,1	1,0	0,9	0,9	0,8	0,9	0,7	0,6
Rajčata	7,4	8,9	8,9	9,4	9,7	12,6	9,3	10,3	12,0	12,5	12,2	11,0
Saláty listové	0,8	1,0	1,1	0,9	1,0	1,2	1,3	1,4	1,7	1,8	2,3	2,6
Špenát	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,9	0,9	0,7	0,5	0,5	0,8	0,7
Zelí hlávk. bílé a červené	14,4	14,1	14,5	12,7	10,5	11,0	14,0	8,3	8,8	8,6	8,8	7,5
Ostatní zelenina	5,1	4,9	6,7	7,9	7,5	7,0	7,0	8,1	8,1	8,7	7,5	8,4
Houby	1,3	1,4	1,4	1,6	1,5	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,8	1,8

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * vylouštěná hrachová zrna

Podle evropského statistického úřadu Eurostat byl v období let 2002 – 2006 výrazný rozdíl ve spotřebě ovoce a zeleniny mezi zeměmi s nejvyšší a nejnižší spotřebou na osobu. Nejvyšší roční spotřeba těchto komodit je v Řecku (přes 120 kg/osoba), následuje Francie, Dánsko a Itálie. Naopak nejméně zeleniny (tzn. méně než 40 kg/osoba) se ročně spotřebuje v Litvě, Bulharsku a Velké Británii. Extrémní rozdíl mezi severní a jižní Evropou je ve spotřebě čerstvých rajčat, kdy se v Řecku spotřebuje kolem 60 kg/osoba/rok, v Litvě jen 3 kg/osoba/rok.

V současné době Organizace Spojených národů pro výživu a zemědělství (FAO) a Světová zdravotnická organizace (WHO) vedou kampaň, která má pomoci zajistit na celém světě větší nabídku, dostupnost a zvýšení konzumace zeleniny a ovoce. Zelenina, podobně jako ovoce, je významným zdrojem řady látek nezbytných pro zdravou výživu lidí. Přesto jejich spotřeba nedosahuje dostatečné úrovně. V celosvětovém průměru se momentálně konzumuje výrazně méně ovoce a zeleniny než je minimální doporučené množství, stanovené Světovou zdravotnickou organizací, tj. 400 gramů na osobu za den. Předpokládá se, že většina lidí denně přijímá jen asi 20 až 50 % tohoto doporučeného množství. I když se za posledních padesát let změnila stravovací návyky lidí – na úkor obilovin a luštěnin rostl podíl rostlinných olejů, cukru a masa – podíl ovoce a zeleniny se zvýšil jen mírně a tento trend pokračuje. Světová zdravotnická organizace řadí nízkou konzumaci ovoce a zeleniny na šesté místo mezi dvacet nejrizikovějších faktorů, způsobujících předčasná úmrtí. Konzumace této skupiny potravin zajišťuje přísun důležitých látek do organismu, jako jsou např. vitamíny A, B, C a E, vlákniny a další antioxidantně působící látky.

CENOVÝ VÝVOJ ZELENINY V ČR

Ceny zemědělských výrobců

Ceny zemědělských výrobců zeleniny (CZV) v roce 2010 meziročně vzrostly o 32 %. K nárůstu CZV došlo prakticky u všech sledovaných druhů zeleniny. Největší zvýšení nastalo u hlávkového zelí (53 %), celeru (+46 %), cibule (+46 %), mrkve (+40 %), hlávkové kapusty (+37 %), salátu (+33 %) a papriky (+33 %). Důvodem tohoto zvýšení CZV byla jednak malá sklizeň a jednak velmi nízké CZV v předchozím roce. Na stejné úrovni roku 2009 zůstala cena česneku, okurek nakládaček a špenátu.

Od počátku roku 2011 se průměrné CZV většinou pohybovaly výrazně nad úrovní cen stejného období roku 2010, zejména u hlávkového zelí, celeru a cibule. Výrazný pokles cen však nastal od měsíce května 2011, kdy vypukla panika v souvislosti s rozšířením bakterie E.coli v Německu. Spotřebitelé přestali mít zájem o konzumování zeleniny z obavy nákazy touto bakterií, což mělo za následek v období červen – srpen 2011 propad cen především u hlávkového zelí (cca -30 %), hlávkové kapusty (cca -35 %), rajčat (cca -25 %), papriky (cca -20 %), květáku (cca -24 %) a salátových okurek (cca -9 %) v porovnání se stejným obdobím roku 2010.

Průměrné roční ceny zemědělských výrobců v ČR v Kč/t

Druh zeleniny	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*
Celer bez natě	10 347	8 597	7 176	9 905	9 400	8 405	7 861	11 502	8 260
Cibule suchá	5 655	7 024	3 119	5 311	7 688	5 307	4 325	6 320	5 802
Česnek	32 050	40 131	44 744	43 268	53 622	66 183	58 423	59 340	113 892
Kapusta hlávková ²⁾	7 732	5 693	5 857	7 264	7 028	6 379	5 967	8 166	6 019
Kedlubny bez natě	5 420	21 223	23 641	22 407	-	24 000	23 231	25 597	21 597
Kedlubny s natí ¹⁾	30 063	28 895	30 861	26 156	22 266	21 905	20 332	23 239	21 162
Květák	11 661	10 490	12 386	12 939	12 094	11 171	10 902	14 127	10 851
Mrkev bez natě	5 990	5 618	5 306	6 328	6 515	6 107	4 655	6 509	5 700
Okurky nakládačky	11 001	13 630	10 657	11 237	13 000	-	14 166	14 000	13 000

Tabulka pokračuje

Dokončení tabulky

Druh zeleniny	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*
Okurky salátové	15 446	18 474	17 740	16 527	19 723	19 203	17 772	18 786	18 829
Paprika zeleninová	14 583	16 303	13 480	16 846	17 067	18 291	14 023	18 603	15 362
Petržel bez natě	12 959	11 107	10 377	12 967	13 503	14 351	15 871	18 203	14 479
Pór	16 151	13 785	14 044	15 478	12 936	12 026	11 064	13 510	-
Rajčata	21 836	16 169	21 748	19 239	19 986	18 597	17 502	20 716	14 564
Ředkvička ³⁾	32 964	38 503	33 240	28 069	26 966	26 996	28 877	30 152	29 740
Salát ⁴⁾	32 587	32 503	33 586	34 667	27 293	23 498	21 487	28 639	23 485
Špenát	3 000	3 256	3 232	3 323	2 451	2 450	2 462	2 492	-
Zelí hlávk. červené ⁵⁾	5 584	4 355	4 650	6 628	6 216	4 801	4 573	7 012	5 487
Zelí hlávkové bílé ⁵⁾	4 658	3 007	4 496	5 054	4 577	3 520	3 246	4 996	3 204

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ 6 ks = 1 kg, ²⁾ 1 ks = 1 kg, ³⁾ 6 svazků = 1 kg, ⁴⁾ 6 ks = 1 kg, ⁵⁾ 1 ks = 1 kg

* průměr za období leden – říjen 2011

Spotřebitelské ceny

Spotřebitelské ceny se v roce 2010 v porovnání s předchozím rokem rovněž zvýšily, avšak proti CZV méně (index 2010/09 činil 118,4). Stejně jako u CZV vzrostla meziročně nejvíce spotřebitelská cena hlávkového zelí (+64 %), cibule (+58 %) a celeru (+34 %). Naproti tomu se snížila cena mrkve, melounů a na stejné úrovni zůstala spotřebitelská cena salátových okurek. U zbývajících sledovaných druhů cena meziročně vzrostla o 6 – 21 %.

Průměrné spotřebitelské ceny se v prvních měsících roku 2011 pohybovaly u převážné většiny sledovaných zeleninových druhů ve výrazně nižších cenových úrovních v porovnání se stejným obdobím roku 2010. Po vypuknutí již zmiňované kauzy E.coli se v měsících červen až srpen spotřebitelské ceny prudce snížily v průměru o 20 – 42 % v porovnání se stejným obdobím předchozího roku, a to nejvíce u rajčat, salátových okurek, papriky, květáku, brokolice a hlávkového zelí.

Průměrné roční spotřebitelské ceny vybraných druhů zeleniny v ČR v Kč/kg

Druh zeleniny	MJ	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*
Brokolice	kus	-	-	-	-	-	22,56	22,86	24,53	19,71
Celer	kg	22,46	20,60	17,26	26,20	24,34	20,32	20,95	28,10	32,40
Cibule suchá	kg	13,74	12,64	7,95	12,29	15,76	12,75	10,45	16,55	15,93
Česnek	kg	-	48,02	66,03	84,74	91,34	84,82	81,11	111,13	127,76
Květák	kus	28,92	24,95	29,26	29,45	28,36	28,64	31,42	33,37	27,78
Melouny	kg	27,57	29,70	23,21	22,91	25,06	25,44	24,32	21,67	26,69
Mrkev bez natě	kg	15,46	12,35	13,08	14,41	14,11	16,36	16,53	15,66	17,20
Okurky salátové	kg	38,24	36,21	36,22	37,71	37,74	35,88	40,57	40,50	29,42
Paprika zeleninová	kg	65,94	70,17	58,96	57,42	67,83	61,59	51,82	62,49	55,57
Rajčata	kg	36,40	33,79	38,94	35,49	40,41	36,38	34,99	42,29	27,24
Zelí bílé	kg	11,26	6,42	8,49	10,34	9,70	11,73	7,94	13,00	14,87

Pramen: ČSÚ

Poznámka: *průměr za období leden – říjen 2011

ZAHRANIČNÍ OBCHOD SE ZELENINOU V ČR

DOVOZ

Dovoz čerstvé zeleniny se v roce 2010 proti roku 2009 z hlediska množství zvýšil o 2,6 % na 567,8 tis. t, avšak z hlediska finančního o více než 17 % na hodnotu 9,3 mld. Kč. Ze zemí EU pocházelo 513,7 tis. t čerstvé zeleniny, což představovalo 90% podíl z celkového objemu dovezené zeleniny. Nejvíce zeleniny pocházelo tradičně z Nizozemska (125,3 tis. t, tj. 10% meziroční nárůst), a to zejména rajčata, cibule, salátové okurky, papriky, mrkev a hlávkové zelí. Druhým největším dodavatelem bylo Španělsko (93,3 tis. t, tj. mírný pokles), jehož hlavními vývozními komoditami do ČR byly rajčata, salátové okurky, melouny, papriky, saláty, květák a brokolice. Třetím významným dodavatelem bylo Německo (91,2 tis. t, tj. 4% meziroční nárůst), odkud byla dodávána zejména cibule, hlávkové zelí, okurky, květák, melouny a papriky. Dalšími významnými dodavateli čerstvé zeleniny byly Itálie (44,1 tis. t, tj. 12% nárůst oproti předchozímu roku), Polsko (39,2 tis. t, tj. 40% pokles), a Maďarsko (31,0 tis. t, tj. 10% pokles).

V období od ledna do září 2011 bylo do ČR dovezeno celkem 417,4 tis. t čerstvé zeleniny. Ze zemí EU bylo dodáno celkem 372,0 tis. t (tj. stejné množství jako v roce 2010), což představuje 89% podíl z celkového objemu dovozu čerstvé zeleniny. Nejvíce zeleniny pocházelo z Nizozemska (90,5 tis. t), Španělska (69,4 tis. t), Německa (53,8 tis. t), Itálie (39,9 tis. t), Polska (27,3 tis. t) a Maďarska (22,8 tis. t).

Dovoz čerstvé zeleniny do ČR

Druh	2008	2009	2010	2011*	2008	2009	2010	2011*
	v tunách				v tis. Kč			
ZELENINA CELKEM	530 943	553 355	567 779	417 392	7 589 554	7 930 712	9 307 266	6 142 591
Z toho:								
Celer hlízový	4 521	5 423	6 266	4 804	37 828	47 400	73 149	87 894
Celer ne hlízový	1 182	1 275	1 491	1 303	16 383	17 242	26 348	26 340
Cibule	59 315	59 180	64 944	41 566	322 925	315 234	584 394	358 651
Cibule-šalotka	86	386	160	163	3 877	4 888	5 011	6 002
Čekanka	160	143	131	84	5 015	4 763	5 029	2 823
Česnek	5 858	5 979	5 705	3 800	213 349	251 134	380 157	278 605
Fazole	184	114	145	246	8 331	5 770	7 784	7 368
Fenykl hlíznatý	113	127	113	82	2 992	4 079	2 871	2 313
Hrách	448	547	423	756	18 229	22 885	18 556	26 479
Chřest	226	331	298	352	16 037	20 107	19 131	23 842
Kapusta růžičková	1 341	831	837	374	19 233	13 265	16 268	6 637
Kapusta hlávk., pekingské zelí, kedlubny apod.	21 937	24 101	20 581	14 853	258 652	276 039	293 991	207 049
Křen	974	1 005	900	745	24 016	26 806	35 775	33 523
Kukuřice cukrová	304	607	636	916	10 841	11 002	17 996	12 349
Květák a brokolice	26 362	24 715	24 433	19 912	339 103	350 779	393 039	277 671
Lilek	1 394	1 730	1 779	1 333	33 079	39 572	45 864	30 920
Melouny	83 003	85 284	91 478	76 981	527 767	586 576	691 729	523 331
Mrkev	35 933	39 081	42 187	30 830	286 991	344 042	301 230	257 712
Okurky nakládačky	7 294	7 424	8 055	6 050	68 334	60 026	54 256	37 727

Tabulka pokračuje

Dokončení tabulky

Druh	2008	2009	2010	2011*	2008	2009	2010	2011*
ZELENINA CELKEM	v tunách				v tis. Kč			
Z toho:								
Okurky salátové	67 640	73 528	75 380	52 969	907 182	953 961	997 652	573 777
Paprika zeleninová	45 776	54 714	50 283	33 830	1 324 268	1 403 199	1 547 352	1 046 746
Pór	8 825	8 613	8 939	5 773	125 488	143 697	166 391	92 124
Rajčata	96 146	94 748	92 607	72 533	2 135 949	2 142 917	2 557 297	1 455 616
Ředkvička, řepa salát.	16 034	16 132	15 814	12 380	213 806	210 281	217 734	154 834
Salát hlávkový	12 343	13 348	12 982	10 990	271 208	310 881	330 017	235 103
Salát ostatní	4 198	4 421	4 166	3 690	106 736	116 174	147 665	89 408
Špenát	272	344	422	328	9 992	17 723	22 250	19 184
Tykve	1 357	1 995	1 913	1 669	27 264	35 986	45 394	27 754
Zelí bílé, červené	24 341	23 664	30 919	15 200	159 336	85 458	175 658	143 830

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období leden – srpen 2011

VÝVOZ

V roce 2010 pokračoval růst vývozu a reexportu čerstvé zeleniny z ČR, který dosáhl 99,1 tis. t v hodnotě téměř 1,8 mld. Kč, přičemž do zemí EU směřovalo 98,8 tis. t zeleniny. Oproti předchozímu roku se zvýšil vývoz zejména cibule, melounů, okurek salátových, paprik a listových salátů. Naproti tomu výrazněji klesl vývoz rajčat, hlávkové kapusty, kedluben, hrášku a celeru.

Dodávky čerstvé zeleniny na Slovensko meziročně vzrostly téměř o 14 % na 77,8 tis. t, a to především melounů, rajčat, cibule, salátových okurek, mrkve, hlávkového zelí a květáku. Do Polska se vyvezlo 6,3 tis. t zeleniny (tj. -23 %), zejména hrášek, mrkev, květák, listové saláty, melouny a cibule. Třetím největším odběratelem bylo Německo, kam směřovalo 6,1 tis. t (tj. 51% nárůst), a to okurky nakládačky, hrášek, paprika, listové saláty, cibule a mrkev, dále Maďarsko, kam směřovalo 3,8 tis. t (především hlávkové zelí, mrkev, cibule, listový salát a melouny).

Za období od ledna do srpna 2011 bylo z ČR vyvezeno 68,5 tis. t čerstvé zeleniny, přičemž do zemí EU směřovalo 68,3 tis. t. Nejvýznamnějším odběratelem je opět Slovensko (52,3 tis. t), dále pak Německo (7,1 tis. t), Polsko (2,9 tis. t), Rumunsko (1,7 tis. t) a Maďarsko (1,2 tis. t).

Vývoz čerstvé zeleniny z ČR

Druh	2008	2009	2010	2011*	2008	2009	2010	2011*
ZELENINA	v tunách				v tis. Kč			
CELKEM	83 060	89 276	99 074	68 540	1 374 399	1 338 119	1 765 135	1 227 293
Z toho:								
Celer hlízový	1 216	1 800	1 408	1 050	14 470	21 315	22 294	22 748
Cibule	9 255	8 567	9 678	6 497	106 699	77 497	121 078	79 000
Čekanka	13	52	22	44	733	1 956	1 046	747
Česnek	691	778	679	679	33 171	39 730	54 477	55 779
Hrách	2 016	2 938	2 697	2 126	22 253	23 496	16 078	17 404
Chřest	28	140	78	42	2 413	6 269	5 187	4 172
Kapusta růžičková	141	106	133	50	2 133	2 056	3 094	1 310
Kapusta hlávková, pekingské zelí, kedlubny	2 960	3 377	2 933	2 556	47 640	51 008	58 180	42 684
Květák a brokolice	3 311	3 343	3 226	2 956	61 609	66 844	73 004	54 952
Melouny	10 197	7 435	18 679	9 022	90 777	66 981	138 119	74 463
Mrkev	8 037	10 494	10 569	6 247	86 467	110 763	100 377	73 014
Okurky nakládačky	6 975	3 010	4 143	5 177	42 846	17 778	24 349	20 791
Okurky salátové	5 396	5 861	7 068	4 804	89 106	112 032	135 318	74 124
Paprika zeleninová	4 406	4 780	5 921	4 662	153 368	151 303	208 735	163 457
Pór	1 279	1 172	1 317	455	26 545	30 572	35 130	18 497
Rajčata	13 634	20 022	13 839	9 584	333 049	288 012	419 354	253 220
Salát hlávkový	2 909	3 298	3 720	3 107	72 159	92 516	101 348	69 148
Salát ostatní	883	767	1 029		31 754	28 249	46 676	
Ředkvička, řepa salát.	2 501	2 409	2 914	2 706	57 605	48 608	60 392	47 034
Zelí bílé, červené	5 298	6 604	7 060	4 274	44 039	32 680	61 721	48 371

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: *údaje za období leden – srpen 2011

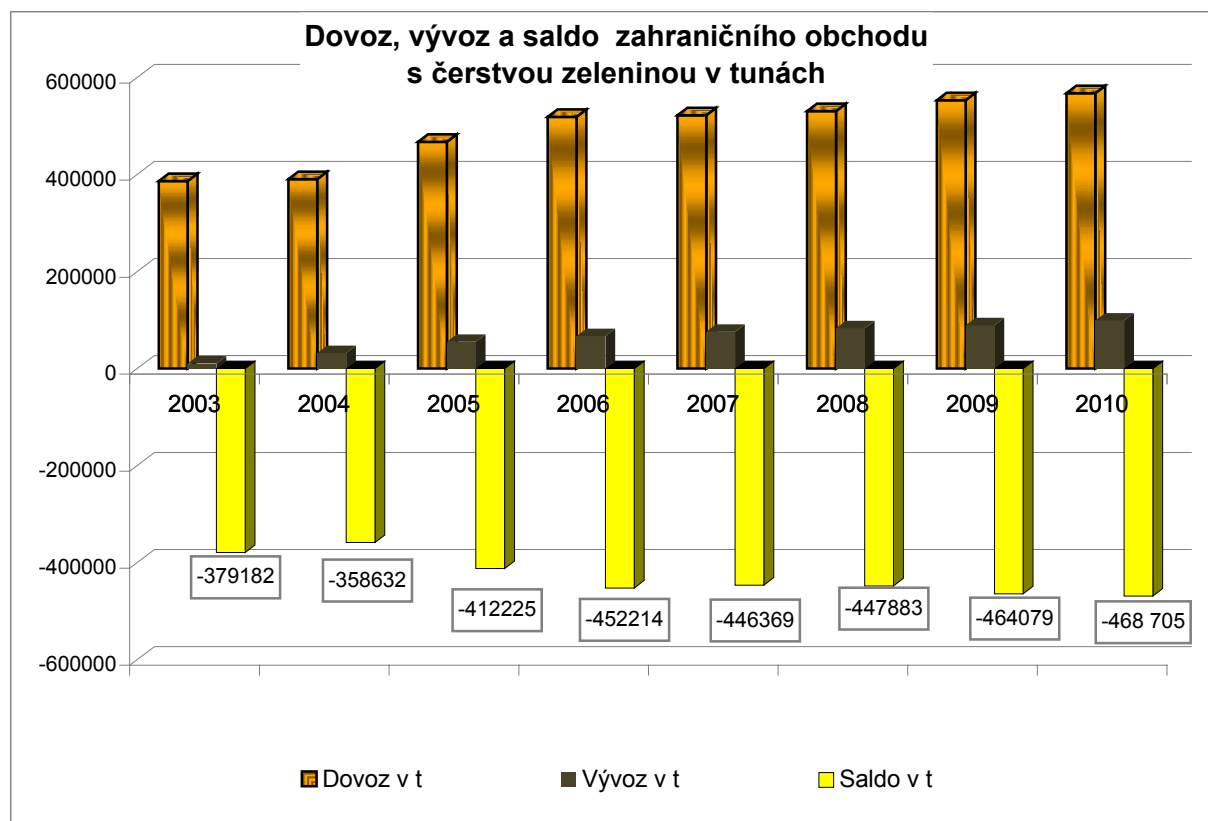
Celková bilance zahraničního obchodu ČR s čerstvou zeleninou je vysoce pasivní. Úhrnné pasivum v roce 2010 se v porovnání s předchozím rokem výrazně zvýšilo a dosáhlo 7,5 mld. Kč.

Saldo zahraničního obchodu ČR s čerstvou zeleninou

Jednotky	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*
Tuny	-358 632	-412 225	-452 214	-446 369	-447 883	-464 079	-468 705	-348 852
Tis. Kč	-4 813 071	-5 304 528	-6 420 398	-6 761 911	-6 215 155	-6 592 593	-7 542 131	-4 915 298

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: *údaje za období leden – srpen 2011

PŘEHLEDY O UŽITÍ ZELENINY

Bilance produkce a užití cibule v ČR (tis. t)

Ukazatel	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
Domácí produkce celkem	45,4	40,4	52,4	48,3	43,2
z toho: tržní produkce	39,6	35,8	43,1	47,1	39,6
samozásobení	5,8	4,6	9,3	1,2	3,6
Dovoz	54,7	65,1	58,3	62,9	65,0
Celková nabídka	100,1	105,5	110,7	111,2	108,2
Dodávky na trh a zprac. průmyslu	82,0	89,0	88,1	99,0	92,8
Samozásobení (snížené o ztráty)	5,3	4,1	8,4	1,1	3,4
Ztráty celkem včetně nerealizovaného objemu z tržní produkce	8,4	2,3	6,6	1,1	3,2
Vývoz	4,4	10,1	7,6	10,0	8,8
Celkové užití	100,1	105,5	110,7	111,2	108,2

Pramen: ČSÚ, ZUČM, Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: marketingový rok od 1. 8. do 31. 7.

Bilance produkce a užití mrkve v ČR (tis. t)

Ukazatel	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
Domácí produkce celkem	33,8	39,5	34,4	32,0	27,7
z toho: tržní produkce	29,2	34,2	31,9	26,3	18,6
samozásobení	4,6	5,3	2,5	5,7	9,1
Dovoz	35,3	37,5	36,6	42,4	41,2
Celková nabídka	69,1	77,0	71,0	74,4	68,9
Dodávky na trh a zprac. průmyslu	55,2	61,1	58,4	57,7	49,9
Samozásobení (snížené o ztráty)	4,2	4,9	2,3	5,4	7,7
Ztráty celkem včetně nerealizovaného objemu z tržní produkce	1,9	2,1	1,0	0,2	1,1
Vývoz	7,8	8,9	9,3	11,1	10,2
Celkové užití	69,1	77,0	71,0	74,4	68,9

Pramen: ČSÚ, ZUČM, Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: marketingový rok od 1. 9. do 31. 8.

Bilance produkce a užití hlávkového zelí v ČR (tis. t)

Ukazatel	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
Domácí produkce celkem	55,9	57,9	56,7	50,7	40,7
z toho: tržní produkce	54,3	54,6	54,7	49,7	36,6
samozásobení	1,6	3,3	2,0	1,0	4,1
Dovoz	25,5	25,4	23,5	24,1	29,3
Celková nabídka	81,4	83,3	80,2	74,8	70,0
Dodávky na trh a zprac. průmyslu	72,4	72,5	67,7	61,5	59,3
Samozásobení (snížené o ztráty)	1,4	3,0	1,9	1,0	3,7
Ztráty celkem včetně nerealizovaného objemu z tržní produkce	3,0	2,1	6,0	3,8	0,3
Vývoz	4,6	5,7	4,6	8,5	6,7
Celkové užití	81,4	83,3	80,2	74,8	70,0

Pramen: ČSÚ, ZUČM, Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: marketingový rok od 1. 9. do 31. 8.

PŘÍLOHY

Příloha č. I – Zahraniční obchod ČR se zpracovanou zeleninou

Dovoz zeleniny konzervované, vařené, zmrazené (skup. 0710, 2004)

Druh zeleniny	2008		2009		2010		2011*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	48 553	880 970	49 352	858 444	54 155	947 606	36 774	626 960
Z toho:								
fazole	2 096	36 215	2 264	32 884	2 705	43 837	1 990	33 721
hrách	1 878	41 277	1 609	30 582	2 306	42 544	1 749	30 561
chřest	63	4 847	45	4 019	52	5 226	20	2 112
kukuřice cukrová	3 444	71 854	3 193	66 549	3 615	71 971	2 306	52 394
luštěniny ostatní	921	11 114	702	11 010	261	6 498	80	2 129
paprika	1 282	32 204	1 065	22 792	1 232	27 333	836	18 979
rajčata	423	4 587	422	4 910	282	3 717	252	3 843
špenát	4 524	72 714	3 904	69 706	4 911	85 410	2 835	50 580
zelí kysané, kapary, aj.	3 686	46 966	3 169	41 078	2 987	38 846	1 171	21 849
zelenina ostatní	20 155	308 207	20 465	285 585	21 132	311 694	15 329	206 247
zeleninové směsi	9 967	248 267	12 495	289 128	14 671	314 862	10 206	204 462

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od ledna do srpna 2011

Dovoz zeleniny prozatímně konzervované SO₂ nebo sířenou vodou, nevhodné v tomto stavu k požívání (skup. 0711)

Druh zeleniny	2008		2009		2010		2011*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	2 466	17 458	4 416	25 616	890	8 965	4 327	12 164
Z toho:								
cibule	2 155	11 479	3 772	16 630	661	4 369	4 122	8 448
kukuřice cukrová	39	782	50	1 242	60	1 171	18	800
okurky salátové a nakládačky	227	3 607	546	6 882	144	1 941	162	2 070
papriky	5	363	3	213	5	266	0,2	32
zelenina ostatní	27	685	42	412	17	962	11	579
zeleninové směsi	10	347	0,5	28	3	240	13	233

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od ledna do srpna 2011

Dovoz sušené zeleniny (skup. 0712)

Druh zeleniny	2008		2009		2010		2011*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	4 128	149 965	2 791	147 405	3 356	184 704	2 213	139 446
Z toho:								
cibule	2 365	51 078	810	44 116	1 024	51 196	745	39 228
kukuřice cukrová	3	1 091	2	397	88	765	3	917
mrkev	182	6 518	223	9 770	167	7 510	135	6 405
rajčata	174	13 170	273	18 637	261	20 755	179	15 478
zelenina ost. vč. směsí	1 403	149 965	1 482	74 485	1 815	104 478	1 150	77 417

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od ledna do srpna 2011

Dovoz zeleniny konzervované v octě nebo v kyselině octové (skup. 2001)

Druh zeleniny	2008		2009		2010		2011*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	15 462	341 719	25 078	459 984	24 367	434 214	13 856	245 343
Z toho:								
kukuřice cukrová	164	3 571	199	4 928	210	6 790	188	6 589
okurky nakládačky	8 272	195 124	16 139	270 817	16 333	251 433	8 363	125 329
paprika, ne lusky	944	19 350	296	13 046	322	10 534	156	6 511
paprika sladká	2 196	45 710	2 499	59 153	2 977	71 327	1 641	39 038
zelenina ostatní	3 886	77 964	5 945	112 037	4 524	94 220	3 507	67 875

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od ledna do srpna 2011

Dovoz ostatních výrobků ze zeleniny

Druh výrobku	2008		2009		2010		2011*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
Rajčata konzervovaná ne v octě (skup. 2002)	20 948	415 608	17 759	390 179	23 187	391 315	15 767	252 698
Štáva z rajských jablek (skup. 2009 50)	1 738	17 648	1 367	11 155	1 070	10 718	1 143	11 572
Kečupy a jiné omáčky z rajčat (skup. 2103 20)	11 985	226 999	10 406	202 098	6 894	236 056	6 449	164 926
Kukuřice konzervovaná, ne v alkoholu, neslazená (pol. 2008 9985)	1 393	55 675	1 455	60 537	1 413	60 115	875	33 906

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od ledna do srpna 2011

Dovoz zeleniny konzervované jinak než v octě nebo v kyselině octové, nezmrzené (skup. 2005)

Druh zeleniny	2008		2009		2010		2011*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	30 251	578 176	29 599	683 922	30 309	657 055	24 204	464 410
Z toho:								
zelenina homogenizovaná	1 265	87 041	2 004	143 809	1 200	88 479	870	71 099
zelí kysané	8 642	96 120	7 992	94 115	8 573	102 694	8 245	92 158
hrách	2 506	45 258	2 798	57 526	3 944	77 145	1 773	33 744
fazole vyloupané	6 067	87 127	6 082	106 829	5 495	103 574	4 988	73 093
fazole ostatní	950	14 689	812	17 250	976	20 210	790	12 747
bambusové výhonky	947	10 149	1 186	13 609	1 163	12 672	760	9 817
chřest	164	9 599	132	7 048	123	5 859	94	4 204
kukuřice cukrová	4 145	95 998	3 567	96 544	4 045	103 446	2 963	58 261
artyčoky	118	4 382	91	4 516	81	4 196	192	4 067
mrkev	493	7 560	441	7 448	599	10 045	370	6 094
zeleninové směsi	2 353	49 305	2 388	75 497	2 254	66 472	1 970	55 271
ostatní zelenina	2 550	65 450	2 044	53 249	1 907	56 183	1 399	36 484

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od ledna do srpna 2011

Vývoz zeleniny konzervované, vařené, zmrazené (skup. 0710, 2004)

Druh zeleniny	2008		2009		2010		2011*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	9 264	218 236	13 068	259 584	9 103	198 235	6 618	150 475
Z toho:								
fazole	464	10 490	724	15 066	341	7 638	354	7 720
hrách	330	8 072	165	3 181	327	6 804	313	7 188
kukuřice cukrová	500	9 826	772	12 084	514	7 716	223	5 990
paprika	171	5 649	215	6 247	112	4 752	46	1 981
špenát	546	8 677	630	11 087	797	6 846	476	9 267
zelí kysané, kapary aj.	27	682	26	787	84	2 535	249	9 364
zelenina ostatní	2 829	77 812	3 489	86 071	2 416	63 836	1 866	42 504
zeleninové směsi	4 370	95 122	7 030	124 013	4 471	90 976	3 075	65 931

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od ledna do srpna 2011

Vývoz zeleniny prozatímně konzervované SO₂ nebo sířenou vodou, nevhodné v tomto stavu k požívání (skup. 0711)

Druh zeleniny	2008		2009		2010		2011*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	0,2	22	0,9	55	7	153	10	202
Okurky salátové a nakládačky	0	0	0,4	13	0,3	9	0	0
Papriky	-	5	0,1	22	6	110	9	183
Zelenina ostatní	0	0	0,3	17	1	26	0	18

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od ledna do srpna 2011

Vývoz sušené zeleniny z ČR (skup. 0712)

Druh zeleniny	2008		2009		2010		2011*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	805	36 308	659	43 000	810	47 460	623	57 945
Z toho:								
cibule	87	4 572	97	6 005	120	8 309	115	7 169
mrkev	65	1 783	88	2 285	89	2 504	98	2 882
rajčata	2	246	2	239	4	500	5	826
zelenina ost. včetně směsí	579	28 778	472	34 365	595	36 091	328	46 673

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od ledna do srpna 2011

Vývoz zeleniny konzervované v octě nebo v kyselině octové z ČR (skup. 2001)

Druh zeleniny	2008		2009		2010		2011*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	9 330	202 711	9 428	218 212	8 185	181 074	5 853	124 311
Z toho:								
kukuřice cukrová	32	1 176	71	3 098	31	2 354	17	1 048
okurky nakládačky	3 659	85 730	4 569	90 894	3 849	66 608	2 662	45 007
paprika, ne lusky	530	14 482	350	14 830	380	14 812	301	11 150
paprika sladká	1 305	30 007	1 195	32 365	848	22 481	919	23 446
zelenina ost.	3 791	70 893	3 244	77 025	3 076	74 819	1 953	43 661

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od ledna do srpna 2011

Vývoz ostatních výrobků ze zeleniny

Druh výrobku	2008		2009		2010		2011*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
Rajčata konzervovaná ne v octě (skup. 2002)	5 192	123 009	5 638	146 175	5 420	99 541	4 292	86 068
Šťáva z rajských jablek (skup. 2009 50)	131	1 142	212	2 122	123	1 151	93	995
Kečupy a jiné omáčky z rajčat (skup. 2103 20)	16 343	341 262	16 908	372 531	17 126	365 152	9 974	237 254
Kukuřice konzervovaná, ne v alkoholu, neslazená (pol. 2008 9985)	2 224	102 616	3 021	139 111	2 552	112 761	1 861	79 230

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od ledna do srpna 2011

Vývoz zeleniny konzervované jinak než v octě nebo v kyselině octové, nezmrazené z ČR

Druh zeleniny	2008		2009		2010		2011*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	4 851	105 942	4 746	110 388	5 351	128 116	3 765	96 713
Z toho:								
zelenina homogeniz.	375	15 060	247	10 229	249	9 844	156	6 590
zelí kysané	1 037	15 875	1 073	16 096	1 257	18 366	650	11 985
hrách	489	8 045	449	8 410	487	10 805	484	10 359
fazole vyloupané	867	18 818	818	17 744	507	17 366	530	13 197
fazole ostatní	97	2 120	134	3 028	153	3 176	67	2 388
kukuřice cukrová	160	4 524	163	5 014	274	8 470	207	7 051
zeleninové směsi	361	13 096	701	19 612	1 411	35 028	1 228	28 956
ostatní zelenina	875	20 695	945	23 352	981	21 700	364	12 568

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od ledna do srpna 2011

Příloha č. 2 – Porovnání finančního vyjádření produkce zeleniny v ČR

Druh zeleniny	2007			2008			2009			2010			2010/09
	Kč/t	tuny	mil. Kč	Kč/t	tuny	mil. Kč	Kč/t	tuny	mil. Kč	Kč/t	tuny	mil. Kč	v %
Brokolice	nesled.	360	nesled.	nesled.	504	nesled.	15 000	486	7,29	20 000	352	7,04	-3,4
Celer	9 400	9 672	90,92	5 160	10 137	52,31	8 243	8 747	72,10	11 300	5 586	63,12	-12,4
Cibule	7 688	35 800	275,23	5 307	43 120	228,84	4 378	47 110	206,25	7 400	39 571	292,82	+42,0
Česnek	53 622	1 120	60,05	66 183	560	37,06	58 233	428	24,95	95 000	429	40,75	+63,3
Fazolové lusky	nesled.	720	nesled.	nesled.	1 408	nesled.	20 000	391	7,82	25 000	696	17,4	+122,5
Hrách konzumní	nesled.	2 688	nesled.	6 929	5 640	39,08	7 000	3 636	25,45	7 300	3 774	27,55	+8,2
Chřest	nesled.	1 050	nesled.	nesled.	1 134	nesled.	75 000	768	57,57	75 000	756	56,70	-1,5
Kapusta hlávková	7 028	3 160	22,21	6 379	4 060	25,90	5 946	3 851	22,90	7 900	2 832	22,37	-2,3
Kedlubny	14 483	4 816	69,75	24 000	6 100	146,40	22 332	7 031	157,02	22 330	5 580	124,60	-20,6
Kukuřice cukrová	nesled.	12 600	nesled.	nesled.	9 500	nesled.	10 000	4 267	42,67	10 000	1 824	18,24	-57,2
Květák	12 094	5 940	71,84	11 171	7 000	78,20	10 891	4 042	44,02	14 000	4 045	56,63	+28,6
Mrkev	6 515	34 224	222,97	6 107	31 900	194,81	4 601	26 316	121,08	6 500	18 630	121,10	-
Okurky nakládačky	13 000	12 300	159,90	13 400	9 240	123,82	14 166	5 627	79,71	15 000	10 656	159,84	+100,5
Okurky salátové – polní	19 723	7 030	138,65	19 203	8 400	161,31	17 834	2 895	51,63	19 400	2 832	54,94	+6,4
Paprika zeleninová – polní	17 067	5 184	88,47	18 291	9 100	166,45	14 106	11 661	164,49	15 700	7 619	119,62	-27,3
Pastinák	nesled.	1 600	nesled.	9 370	1 900	17,80	10 000	1 020	10,20	14 300	1 100	15,73	+54,2
Petržel	13 503	7 020	94,79	14 351	5 760	82,66	15 526	3 902	60,57	19 400	3 123	60,59	-
Pór	12 936	1 765	22,83	12 026	834	10,03	12 000	877	10,53	13 800	422	5,82	-44,7
Rajčata – polní	19 986	19 432	388,37	18 597	23 220	431,82	17 743	20 420	362,32	20 900	12 448	260,16	-28,2
Ředkvička	26 966	5 340	144,00	26 996	6 135	165,62	28 877	6 542	188,90	28 900	5 399	156,03	-17,4
Řepa salátová	nesled.	1 470	nesled.	nesled.	3 680	nesled.	8 000	3 116	24,93	7 000	828	5,80	-76,7
Saláty (i barevné)	27 293	6 946	189,58	23 498	8 450	198,56	21 474	11 934	256,27	21 500	7 563	162,60	-36,5
Špenát	2 451	1 620	3,97	2 450	3 822	9,36	2 462	3 426	8,43	2 400	2 371	5,69	-32,5
Zelí hlávkové	5 396	54 648	294,88	3 894	54 700	213,00	3 842	49 721	191,03	5 600	40 926	205,06	+7,0
Zelí pekinské	nesled.	4 956	nesled.	nesled.	7 175	nesled.	10 000	3 190	31,90	10 300	2 678	27,58	-13,5
Zelenina ostatní	nesled.	8 514	nesled.	nesled.	2 977	nesled.	nesled.	4 286	nesled.	nesled.	2 546	nesled.	-
CELKEM	-	249 975	2 338,41	-	266 456	2 383,03	-	235 690	2 230,03	-	180 279	2 087,78	-6,4

Pramen: ZUČM na základě vlastního šetření a propočtů

Příloha č. 3 – Důležité kontakty**Český statistický úřad**

Na padesátém 81
100 82 Praha 10 – Strašnice
telefon: 274 051 111 (ústředna)
<http://www.czso.cz>

Ústav zemědělské ekonomiky a informací

Mánesova 75
120 56 Praha 2
tel.: 222 000 222
<http://www.uzei.cz>

Generální ředitelství cel

Budějovická 7
140 96 Praha 4
telefon: 261 331 111
<http://www.cs.mfcr.cz>

Ministerstvo zemědělství ČR

Těšnov 17
117 05 Praha 1
telefon: 221 811 111
<http://www.eagri.cz>

Zelinářská unie Čech a Moravy, o.s.

Krapkova 3
779 00 Olomouc
telefon: 585 413 619
<http://www.zelinarska-unie.cz>

**Státní zemědělská a potravinářská inspekce
ústřední inspektorát (SZPI)**

Květná 15
603 00 Brno
telefon: 543 540 111
<http://www.szpi.gov.cz>

Státní zemědělský intervenční fond

Ve Smečkách 33
110 00 Praha 1
telefon: 222 871 556
<http://www.szif.cz>

Státní rostlinolékařská správa

Těšnov 17
117 05 Praha 1
telefon: 221 812 686
<http://www.srs.cz>

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Hroznová 2
656 06 Brno
telefon: 543 548 111
<http://www.ukzuz.cz>